

ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

ΠΡΩΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

I. Χρονικά όρια ισχύος των ποινικών νόμων

Άρθρο 1

Καμιά ποινή χωρίς νόμο

Ποινή δεν επιβάλλεται παρά μόνο για τις πράξεις εκείνες για τις οποίες ο νόμος την είχε ρητά ορίσει πριν από την τέλεσή τους.

Άρθρο 2

Αναδρομική ισχύς του ηπιότερου νόμου

- Αν από την τέλεση της πράξης έως την αμετάκλητη εκδίκασή της ίσχυσαν δύο ή περισσότεροι νόμοι, εφαρμόζεται αυτός που περιέχει τις ευμενέστερες για τον κατηγορούμενο διατάξεις.
- Αν μεταγενέστερος νόμος χαρακτήρισε την πράξη όχι αξιόποινη παύει και η εκτέλεση της ποινής που επιβλήθηκε καθώς και τα ποινικά επακόλουθά της.

Άρθρο 3

Νόμοι με προσωρινή ισχύ

Νόμοι με προσωρινή ισχύ εφαρμόζονται και μετά την παύση της ισχύος τους σε πράξεις που τελέστηκαν όταν αυτοί ίσχυαν. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η διάταξη της παραγρ.1 του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 4

Επιβολή μέτρων ασφαλείας

1. Τα μέτρα ασφαλείας που προβλέπονται στα άρθρα 68, 71, 72, 73, 74 και 76 επιβάλλονται σύμφωνα με το νόμο που ισχύει κατά την εκδίκαση της πράξης.
2. Στην περίπτωση της παραγρ.2 του άρθρου 2 το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση αποφασίζει με πρόταση του εισαγγελέα του αν θα διατηρηθούν ή όχι τα μέτρα ασφαλείας που είχαν επιβληθεί.

II. Τοπικά όρια ισχύος των ποινικών νόμων

Άρθρο 5

Εγκλήματα που τελέστηκαν στην ημεδαπή

1. Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται σε όλες τις πράξεις που τελέστηκαν στο έδαφος της επικρατείας, ακόμη και από αλλοδαπούς.
2. Πλοία ή αεροσκάφη ελληνικά θεωρούνται έδαφος της επικρατείας οπουδήποτε και αν βρίσκονται, εκτός αν σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο υπόκεινται σε αλλοδαπό νόμο.

Άρθρο 6

Εγκλήματα ημεδαπών στην αλλοδαπή

1. Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι, εφαρμόζονται και για πράξη που χαρακτηρίζεται από αυτούς ως κακούργημα ή πλημμέλημα και που τελέστηκε στην αλλοδαπή από ημεδαπό, αν η πράξη αυτή είναι αξιόποινη και κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέστηκε ή αν διαπράχθηκε σε πολιτειακά ασύνακτη χώρα.
2. Η ποινική δίωξη ασκείται και εναντίον αλλοδαπού ο οποίος κατά την τέλεση της πράξης ήταν ημεδαπός. Επίσης ασκείται και εναντίον εκείνου που απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια μετά την τέλεση της πράξης.
3. Στα πλημμελήματα, για να εφαρμοστούν οι διατάξεις των παραγρ.1 και 2, απαιτείται έγκληση του παθόντος ή αίτηση της κυβέρνησης της χώρας όπου τελέστηκε το πλημμέλημα.
4. Τα πταίσματα που διαπράττονται στην αλλοδαπή τιμωρούνται μόνο στις περιπτώσεις που ειδικά ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 7

Εγκλήματα αλλοδαπών στην αλλοδαπή

1. Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και κατά αλλοδαπού για πράξη που τελέστηκε στην αλλοδαπή και που χαρακτηρίζεται από αυτούς ως κακούργημα ή πλημμέλημα, αν η πράξη αυτή στρέφεται εναντίον Έλληνα πολίτη και αν είναι αξιόποινη και κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε ή αν διαπράχθηκε σε πολιτειακά ασύνακτη χώρα.

2. Οι διατάξεις των παρ.3 και 4 του προηγούμενου άρθρου έχουν και εδώ εφαρμογή.

Άρθρο 8

Εγκλήματα στην αλλοδαπή τιμωρούνται πάντοτε κατά τους ελληνικούς νόμους

Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται σε ημεδαπούς κι αλλοδαπούς ανεξάρτητα από τους νόμους του τόπου της τέλεσης, για τις εξής πράξεις που τελέστηκαν στην αλλοδαπή: **α)** έσχατη προδοσία και προδοσία της χώρας που στρέφεται κατά του ελληνικού κράτους· **β)** εγκλήματα που αφορούν τη στρατιωτική υπηρεσία και την υποχρέωση στράτευσης (ειδικό μέρος, Κεφ. Η')· **γ)** η αξιόποινη πράξη που τέλεσαν ως υπάλληλοι του ελληνικού κράτους· **δ)** πράξη εναντίον Έλληνα υπαλλήλου κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή σχετικά με την υπηρεσία του· **ε)** ψευδορκία σε διαδικασία που εκκρεμεί στις ελληνικές αρχές· **στ)** πειρατεία· **ζ)** εγκλήματα σχετικά με το νόμισμα (ειδικό μέρος, Κεφ. Θ')· **η)** πράξη δουλεμπορίου ή σωματεμπορίας με σκοπό την ακολασία· **θ)** παράνομο εμπόριο ναρκωτικών φαρμάκων· **ι)** παράνομη κυκλοφορία και εμπόριο άσεμνων δημοσιευμάτων· **ια)** κάθε άλλο έγκλημα, για το οποίο ειδικές διατάξεις ή διεθνείς συμβάσεις υπογραμμμένες και επικυρωμένες από το ελληνικό κράτος προβλέπουν την εφαρμογή των ελληνικών ποινικών νόμων.

Άρθρο 9

Ακαταδίωκτο εγκλημάτων που τελέστηκαν στην αλλοδαπή

1. Η ποινική δίωξη για πράξη που τελέστηκε στην αλλοδαπή αποκλείεται: **α)** αν ο υπαίτιος δικάστηκε για την πράξη αυτή στην αλλοδαπή και αθωώθηκε ή αν σε περίπτωση που καταδικάστηκε, έχει εκτίσει ολόκληρη την ποινή του· **β)** αν, σύμφωνα με τον αλλοδαπό νόμο, η πράξη έχει παραγραφεί ή η ποινή που επιβλήθηκε έχει παραγραφεί ή έχει χαριστεί· **γ)** αν, σύμφωνα με τον αλλοδαπό νόμο, χρειάζεται έγκλημα για τη δίωξη της πράξης και τέτοια έγκληση είτε δεν υποβλήθηκε είτε ανακλήθηκε.
2. Οι διατάξεις αυτές δεν εφαρμόζονται στις πράξεις που ορίζει το άρθρο 8.

Άρθρο 10

Υπολογισμός ποινών που εκτίθηκαν στην αλλοδαπή

Η ποινή που εκτίθηκε ολικά ή μερικά στην αλλοδαπή, αν επακολουθήσει καταδίκη στην ημεδαπή για την ίδια πράξη αφαιρείται από τη ποινή που επέβαλαν τα ελληνικά δικαστήρια.

Άρθρο 11

Αναγνώριση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων

1. Αν Έλληνας καταδικασθεί στην αλλοδαπή για πράξη που, σύμφωνα με τις διατάξεις των ημεδαπών νόμων, συνεπάγεται παρεπόμενες ποινές, το αρμόδιο δικαστήριο των πλημμελειοδικών μπορεί να επιβάλει τις ποινές αυτές.
2. Το αρμόδιο δικαστήριο των πλημμελειοδικών μπορεί επίσης να επιβάλει τα μέτρα ασφαλείας που προβλέπουν οι ελληνικοί νόμοι σε όποιον καταδικάστηκε ή αθώωθηκε στην αλλοδαπή.

III. Σχέση του Κώδικα με ειδικούς νόμους και επεξήγηση όρων του

Άρθρο 12

Ειδικοί ποινικοί νόμοι

Οι διατάξεις του γενικού μέρους του Ποινικού Κώδικα εφαρμόζονται και σε αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται σε ειδικούς νόμους, αν οι νόμοι αυτοί δεν ορίζουν διαφορετικά με ρητή διάταξή τους.

Άρθρο 13

Έννοια όρων του Κώδικα

Στον Κώδικα οι ακόλουθοι όροι χρησιμοποιούνται με την εξής σημασία:

α) υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο νόμιμα έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημόσιας δημοτικής ή κοινοτικής ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου·

β) οικείοι είναι οι συγγενείς εξ αίματος και εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή, οι θετοί γονείς και τα θετά τέκνα, οι σύζυγοι, οι μνηστευμένοι, οι αδελφοί και οι σύζυγοι και οι μνηστήρες των αδελφών, καθώς και οι επίτροποι ή επιμελητές του υπαιτίου και όσοι βρίσκονται υπό την επιτροπεία ή επιμέλεια του υπαιτίου·

γ) έγγραφο είναι κάθε γραπτό που προσδιορίζεται ή είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονός που έχει έννομη σημασία όπως και κάθε σημείο που προορίζεται να αποδείξει ένα τέτοιο γεγονός· έγγραφο είναι και κάθε μέσο το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστή ή περιφερειακή μνήμη υπολογιστή, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων, που δεν μπορούν να διαβαστούν άμεσα, όπως επίσης και κάθε μαγνητικό ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος αυτοτελώς ή σε συνδυασμό εφόσον τα μέσα και τα υλικά αυτά προορίζονται ή είναι πρόσφορα να αποδείξουν γεγονότα που έχουν έννομη σημασία·

δ) σωματική βία συνιστά και η περιαγωγή άλλου σε κατάσταση αναισθησίας ή ανικανότητας για αντίσταση με υπνωτικά ή ναρκωτικά ή άλλα ανάλογα μέσα·

ε) στρατός είναι ο στρατός της ξηράς, της θάλασσας και του αέρα.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΑΞΙΟΠΟΙΝΗ ΠΡΑΞΗ

Ι. Γενικές διατάξεις

Άρθρο 14

Έννοια της αξιόποινης πράξης

1. Έγκλημα είναι πράξη άδικη και καταλογιστή στο δράστη της, η οποία τιμωρείται από το νόμο.
2. Στις διατάξεις των ποινικών νόμων ο όρος <<πράξη>> περιλαμβάνει και τις παραλείψεις.

Άρθρο 15

Έγκλημα που τελείται με παράλειψη

Όπου ο νόμος για την ύπαρξη αξιόποινης πράξης απαιτεί να έχει επέλθει ορισμένο αποτέλεσμα, η μη αποτροπή του τιμωρείται όπως η πρόσκλησή του με ενέργεια, αν ο υπαίτιος της παράλειψης είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να παρεμποδίσει την επέλευση του αποτελέσματος.

Άρθρο 16

Τόπος τέλεσης της πράξης

Τόπος τέλεσης της πράξης θεωρείται ο τόπος που ο υπαίτιος διέπραξε ολικά ή μερικά την αξιόποινη ενέργεια ή παράλειψη καθώς και ο τόπος που επήλθε ή, σε περίπτωση απόπειρας, έπρεπε σύμφωνα με την πρόσθεση του υπαιτίου να επέλθει το αξιόποινο αποτέλεσμα.

Άρθρο 17

Χρόνος τέλεσης της πράξης

Χρόνος τέλεσης της πράξης θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο ο υπαίτιος ενέργησε ή όφειλε να ενεργήσει. Ο χρόνος κατά τον οποίο επήλθε το αποτέλεσμα είναι αδιάφορος.

Άρθρο 18

Διαίρεση των αξιόποινων πράξεων

Κάθε πράξη που τιμωρείται με την ποινή του θανάτου ή της κάθειρξης είναι κακούργημα. Κάθε πράξη που τιμωρείται με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή ή με περιορισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα είναι πλημμέλημα. Κάθε πράξη που τιμωρείται με κράτηση ή πρόστιμο είναι πταίσμα.

Άρθρο 19

Ποινικός χαρακτήρας πράξεων που εκδικάστηκαν

Αν μια πράξη που εκδικάστηκε είναι κακούργημα ή πλημμέλημα κρίνεται με βάση τη βαρύτερη ποινή που καθορίζεται από το νόμο γι' αυτή την πράξη και όχι με βάση την τυχόν ελαφρότερη ποινή που επέβαλε ο δικαστής λόγω ελαφροντικών περιστάσεων (άρθ. 84) ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο μείωσης της ποινής σύμφωνα με το άρθ. 83.

II. Ο άδικος χαρακτήρας της πράξης

Άρθρο 20

Λόγοι που αποκλείουν το άδικο της πράξης

Εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στον Ποινικό Κώδικα (άρθρα 21, 22, 25, 304 παρ.4 και 5, 308 παρ.2, 367, 371 παρ.4), ο άδικος χαρακτήρας της πράξης αποκλείεται και όταν η πράξη αυτή αποτελεί ενάσκηση δικαιώματος ή εκπλήρωση καθήκοντος που επιβάλλεται από το νόμο.

Άρθρο 21

Προσταγή

Δεν είναι άδικη η πράξη την οποία κάποιος επιχειρεί για να εκτελέσει προσταγή που του έδωσε, σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, η αρμόδια αρχή, αν ο νόμος δεν επιτρέπει στον αποδέκτη της προσταγής να εξετάσει αν είναι νόμιμη ή όχι. Στην περίπτωση αυτήν ως αυτουργός τιμωρείται εκείνος που έδωσε την προσταγή.

Άρθρο 22

Άμυνα

1. Δεν είναι άδικη η πράξη που τελείται σε περίπτωση άμυνας.
2. Άμυνα είναι η αναγκαία προσβολή του επιτιθέμενου στην οποία προβαίνει το άτοπο, για να υπερασπισθεί τον εαυτό του ή άλλον από άδικη και παρούσα επίθεση που στρέφεται εναντίον τους.
3. Το αναγκαίο μέτρο της άμυνας κρίνεται από το βαθμό επικινδυνότητας της επίθεσης, από το είδος της βλάβης που απειλούσε, από τον τρόπο και την ένταση της επίθεσης και από τις λοιπές περιστάσεις.

Άρθρο 23

Υπέρβαση της άμυνας

Όποιος υπερβαίνει τα όρια της άμυνας τιμωρείται, αν η υπέρβαση έγινε με πρόθεση, με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83), και αν έγινε από αμέλεια, σύμφωνα με τις διατάξεις τις σχετικές με αυτήν. Μένει ατιμώρητος και δεν του καταλογίζεται η υπέρβαση, αν ενέργησε μ' αυτόν τον τρόπο εξ αιτίας του φόβου ή της ταραχής που του προκάλεσε η επίθεση.

Άρθρο 24

Υπαίτια κατάσταση άμυνας

Δεν απαλλάσσεται από την ποινή που ορίζει ο νόμος όποιος με πρόθεση προκάλεσε την επίθεση άλλου για να διαπράξει εναντίον του αξιόποινη πράξη με το πρόσχημα της άμυνας.

Άρθρο 25

Κατάσταση ανάγκης που αποκλείει το άδικο

1. Δεν είναι άδικη η πράξη που τελεί κάποιος, για να αποτρέψει παρόντα και αναπότρεπτο με άλλα μέσα κίνδυνο ο οποίος απειλεί το πρόσωπο ή την περιουσία του ίδιου ή κάποιου άλλου χωρίς δική του υπαιτιότητα, αν η βλάβη που προκλήθηκε στον άλλο είναι σημαντικά κατώτερη κατά το είδος και τη σπουδαιότητα από τη βλάβη που απειλήθηκε.
2. Η προηγούμενη διάταξη δεν εφαρμόζεται σε όποιον έχει καθήκον να εκτεθεί στον απειλούμενο κίνδυνο.
3. Η διάταξη του άρθρου 23 έχει ανάλογη εφαρμογή και στην περίπτωση αυτού του άρθρου.

III. Ο καταλογισμός της πράξης

Άρθρο 26

Υπαιτιότητα

1. Τα κακουργήματα και πλημμελήματα τιμωρούνται μόνο όταν τελούνται με δόλο. Κατ' εξαίρεση στις περιπτώσεις που ορίζει ειδικά ο νόμος, τα πλημμελήματα τιμωρούνται και όταν τελούνται από αμέλεια.
2. Τα πταίσματα τιμωρούνται πάντοτε και όταν τελέστηκε από αμέλεια, εκτός από τις περιπτώσεις για τις οποίες ο νόμος απαιτεί ρητά δόλο.

Άρθρο 27

Δόλος

1. Με δόλο (με πρόθεση) πράττει όποιος θέλει την παραγωγή των περιστατικών που κατά το νόμο απαρτίζουν την έννοια κάποιας αξιόποινης πράξης· επίσης όποιος γνωρίζει ότι από την πράξη του ενδέχεται να παραχθούν αυτά τα περιστατικά και το αποδέχεται.
2. Όπου ο νόμος απαιτεί να έχει τελεστεί η πράξη εν γνώσει ορισμένου περιστατικού δεν αρκεί ο ενδεχόμενος δόλος. Και όπου ο νόμος απαιτεί η πράξη να έχει τελεστεί με σκοπό την πρόκληση ορισμένου αποτελέσματος απαιτείται ο δράστης να έχει επιδιώξει να προκαλέσει αυτό το αποτέλεσμα.

Άρθρο 28

Αμέλεια

Από αμέλεια πράττει όποιος από έλλειψη της προσοχής την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει είτε δεν πρόβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του, είτε το πρόβλεψε ως δυνατό, πίστεψε όμως ότι δεν θα επέρχονταν.

Άρθρο 29

Ευθύνη από το αποτέλεσμα

Στις περιπτώσεις όπου ο νόμος ορίζει ότι κάποια πράξη τιμωρείται με βαρύτερη ποινή όταν έχει ορισμένο αποτέλεσμα, η ποινή αυτή επιβάλλεται μόνο αν το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να αποδοθεί σε αμέλεια του δράστη.

Άρθρο 30

Πραγματική πλάνη

1. Η πράξη δεν καταλογίζεται στο δράστη, αν αυτός κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης αγνοεί τα περιστατικά που τη συνιστούν . Αν όμως η άγνοια αυτών των περιστατικών μπορεί να αποδοθεί σε αμέλεια του υπαιτίου, η πράξη του καταλογίζεται ως έγκλημα από αμέλεια.
2. Επίσης δεν καταλογίζονται στο δράστη τα περιστατικά που κατά το νόμο επαυξάνουν το αξιόποιο της πράξης του αν τα αγνοούσε.

Άρθρο 31

Νομική πλάνη

1. Μόνο η άγνοια του αξιοποιίνου δεν αρκεί για να αποκλείσει τον καταλογισμό.

2. Η πράξη όμως δεν καταλογίζεται στο δράστη αν αυτός πίστεψε λόγω πλάνης εσφαλμένα ότι είχε δικαίωμα να τελέσει την πράξη και η πλάνη του αυτή ήταν συγγνωστή.

Άρθρο 32

Κατάσταση ανάγκης που αποκλείει τον καταλογισμό

1. Δεν καταλογίζεται στο δράστη η πράξη που τελεί για να αποτρέψει παρόντα και αναπότρεπτο με άλλα μέσα κίνδυνο ο οποίος απειλεί χωρίς δική του υπαιτιότητα το πρόσωπο ή την περιουσία του ίδιου ή συγγενούς του, ανιόντος ή κατιόντος ή αδελφού ή συζύγου του αν η βλάβη που προκλήθηκε στον άλλον από την πράξη είναι κατά το είδος και τη σπουδαιότητα ανάλογη με τη βλάβη που απειλήθηκε.
2. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 25 εφαρμόζονται και εδώ.

Άρθρο 33

Κωφάλαλοι εγκληματίες

1. Η πράξη που τέλεσε κωφάλαλος δεν του καταλογίζεται, αν κριθεί ότι δεν είχε την απαιτούμενη πνευματική ικανότητα να αντιληφθεί το άδικο της πράξης του ή να ενεργήσει σύμφωνα με την αντίληψή του για το άδικο αυτό.
2. Αν δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου, ο κωφάλαλος τιμωρείται με ελαττωμένη ποινή (άρθρο 83).

Άρθρο 34

Διατάραξη των πνευματικών λειτουργιών ή της συνείδησης

Η πράξη δεν καταλογίζεται στο δράστη αν, όταν τη διέπραξε, λόγω νοσηρής διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών ή διατάραξης της συνείδησης, δεν είχε την ικανότητα να αντιληφθεί το άδικο της πράξης του ή να ενεργήσει σύμφωνα με την αντίληψή του για το άδικο αυτό.

Άρθρο 35

Υπαίτια διατάραξη της συνείδησης

1. Πράξη που κάποιος αποφάσισε σε κανονική ψυχική κατάσταση, αλλά που για την τέλεσή της έφερε τον εαυτό του σε κατάσταση διαταραγμένης συνείδησης του καταλογίζεται σαν να την τέλεσε με δόλο.
2. Αν η πράξη που τέλεσε σε τέτοια κατάσταση είναι άλλη από εκείνη που είχε αποφασίσει, ο υπαίτιος τιμωρείται με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).
3. Πράξη που ο υπαίτιος πρόβλεψε ή μπορούσε να προβλέψει ότι ενδέχεται να τελέσει, αν οδηγηθεί σε κατάσταση διατάραξης της συνείδησης του καταλογίζεται ως πράξη που τελέστηκε από αμέλεια.

IV. Εγκληματίες ελαττωμένης ικανότητας προς καταλογισμό

Άρθρο 36

Ελαττωμένη ικανότητα προς καταλογισμό

1. Αν εξαιτίας κάποιας από τις ψυχικές καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 34, δεν έχει εκλείψει εντελώς μειώθηκε όμως σημαντικά η ικανότητα για καταλογισμό που απαιτείται κατά το άρθρο αυτό, επιβάλλεται ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).
2. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση της υπαίτιας μέθης.

Άρθρο 37

Έκτιση της ποινής σε ιδιαίτερα καταστήματα

Όταν η κατάσταση των ατόμων που έχουν κατά το άρθρο 36 ελαττωμένη ικανότητα για καταλογισμό επιβάλλει ιδιαίτερη μεταχείριση ή μέριμνα, οι στερητικές της ελευθερίας ποινές που τους επιβάλλονται εκτελούνται σε ιδιαίτερα ψυχιατρικά καταστήματα ή παραρτήματα των φυλακών.

Άρθρο 38

Επικίνδυνοι εγκληματίες με ελαττωμένο καταλογισμό

1. Αν εκείνος που έχει κατά το άρθ.36 ελαττωμένη ικανότητα για καταλογισμό λόγω διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών ή ο κατά το άρθ. 33 παρ.2 κωφάλαλος είναι επικίνδυνος στη δημόσια ασφάλεια κι η πράξη που τέλεσε είναι κακούργημα ή δημόσια ασφάλεια και η πράξη που τέλεσε είναι κακούργημα ή πλημμέλημα για το οποίο ο νόμος απειλεί ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη από έξι μήνες, το δικαστήριο τον καταδικάζει σε περιορισμό στα ψυχιατρικά καταστήματα ή παραρτήματα φυλακών του άρθρου 37.
2. Στην απόφαση καθορίζεται μόνο το ελάχιστο όριο διάρκειας του περιορισμού, το οποίο δεν μπορεί ποτέ να είναι κατώτερο από το μισό του ανώτατου κατά το άρθρο 36 παρ.1 ορίου ποινής για την πράξη που τελέστηκε.
3. Στην ίδια απόφαση το δικαστήριο προσδιορίζει για την περίπτωση εφαρμογής του άρ. 40 την ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης που πρέπει να εκτιθεί σε αντικατάσταση του περιορισμού· ο προσδιορισμός γίνεται μέσα στα όρια ποινής που καθορίζει ο νόμος για την πράξη που τελέστηκε, χωρίς αυτή να ελαττώνεται κατά τις διατάξεις του άρ.36. Πάντως, η ποινή που προσδιορίζεται σύμφωνα με τα παραπάνω δεν μπορεί ποτέ να είναι κατώτερη από το μισό του ανώτατου ορίου ποινής που ορίζει ο νόμος για την πράξη που τελέστηκε. Αν στο νόμο προβλέπεται ποινή θανάτου ή ισόβιας κάθειρξης, ως ποινή που πρέπει να εκτιθεί προσδιορίζεται πρόσκαιρη κάθειρξη είκοσι ετών.

Άρθρο 39

Διάρκεια του περιορισμού στα ψυχιατρικά καταστήματα

1. Αφού συμπληρωθεί το ελάχιστο όριο που όρισε η απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ.2 και κατόπιν κάθε δύο έτη, εξετάζεται, είτε με αίτηση του κρατουμένου είτε και αυτεπαγγέλτως, αν αυτός μπορεί να απολυθεί. Για το θέμα αυτό αποφασίζει, ύστερα από γνωμοδότηση ειδικών εμπειρογνομόνων, το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου εκτελείται η ποινή.
2. Η απόλυση χορηγείται πάντοτε υπό όρο και μπορεί να ανακληθεί σύμφωνα με τους όρους που ορίζει το άρθρο 107 γίνεται οριστική, αν μέσα σε πέντε έτη δεν ανακληθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 109.
3. Πάντως αφού συμπληρωθεί το ελάχιστο όριο που όρισε η απόφαση ο περιορισμός δεν μπορεί να εξακολουθήσει πέρα από δέκα έτη, για τα πλημμελήματα και πέρα από δεκαπέντε έτη για τα κακουργήματα.

Άρθρο 40

Μετατροπή του περιορισμού σε φυλάκιση ή κάθειρξη

Το δικαστήριο που προβλέπεται από το προηγούμενο άρθρο μπορεί οποτεδήποτε, με αίτηση του εισαγγελέα και μετά γνωμοδότηση ειδικών εμπειρογνομόνων, να αποφασίζει την αντικατάσταση του περιορισμού με την ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης που προσδιορίστηκε σύμφωνα με την παρ.3 του άρ. 38, αν κρίνει ότι η παραμονή του καταδίκου στο ψυχιατρικό κατάστημα ή παράρτημα φυλακής δεν είναι αναγκαία. Στην περίπτωση αυτή από τη στερητική της ελευθερίας ποινή που είχε επιβληθεί αφαιρείται ο χρόνος που διανύθηκε στο ψυχιατρικό κατάστημα ή παράρτημα φυλακής.

Άρθρο 41

Εγκληματίες καθ' έξη με ελαττωμένο καταλογισμό

1. Αν αυτός που καταδικάστηκε κατά το άρθρο 38 σε περιορισμό σε ψυχιατρικό κατάστημα κριθεί σύμφωνα με τα άρθρα 90 και 91 ως καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα εγκληματίας, το ελάχιστο όριο διάρκειας του περιορισμού καθορίζεται μέσα στα όρια ποινής του άρθρου 89, χωρίς η ποινή αυτή να ελαττώνεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 36 παρ.1 και το μέγιστο όριο καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 91. Αν η ποινή που προβλέπει ο νόμος για την πράξη που τελέστηκε είναι θάνατος ή ισόβια κάθειρξη, επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.
2. Το δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε να μετατρέπει κατά τους όρους του προηγούμενου άρθρου τον περιορισμό στην ποινή της αόριστης κάθειρξης που προβλέπουν τα άρθρα 90 και 92.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

I. Απόπειρα

Άρθρο 42

Έννοια και ποινή της απόπειρας

- Όποιος, έχοντας αποφασίσει να εκτελέσει κακούργημα ή πλημμέλημα, επιχειρεί πράξη που περιέχει τουλάχιστον αρχή εκτέλεσης, τιμωρείται, αν το κακούργημα ή πλημμέλημα δεν ολοκληρώθηκε, με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).
- Αν το δικαστήριο κρίνει ότι η κατά την προηγούμενη παράγραφο ελαττωμένη ποινή δεν επαρκεί για να αποτρέψει τον υπαίτιο από τη τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων, μπορεί να του επιβάλει την ίδια ποινή με αυτήν που ο νόμος προβλέπει για την ολοκληρωμένη πράξη, εκτός από την ποινή του θανάτου.
- Το δικαστήριο μπορεί να κρίνει ατιμώρητη την απόπειρα πλημμελήματος για το οποίο ο νόμος προβλέπει ποινή φυλάκισης όχι ανώτερη από τρεις μήνες.

Άρθρο 43

Απρόσφορη απόπειρα

- Όποιος επιχειρήσει να εκτελέσει κακούργημα ή πλημμέλημα με μέσο ή κατά αντικειμένου τέτοιας φύσης ώστε να αποβαίνει απολύτως αδύνατη η τέλεση των εγκλημάτων αυτών τιμωρείται με την ποινή του άρθρου 83 μειωμένη στο μισό.
- Όποιος επιχειρήσει τέτοια απρόσφορη απόπειρα από ευήθεια παραμένει ατιμώρητος.

Άρθρο 44

Υπαναχώρηση

- Η απόπειρα μένει ατιμώρητη, αν ο δράστης άρχισε την ενέργεια για την τέλεση του κακούργηματος ή πλημμελήματος, αλλά δεν την ολοκλήρωσε από δική του βούληση και όχι από εξωτερικά εμπόδια.
- Αν ο δράστης, αφού ολοκλήρωσε την ενέργειά του, παρεμπόδισε ύστερα με δική του βούληση το αποτέλεσμα που μπορούσε να προέλθει από την ενέργειά του αυτή και που ήταν απαραίτητο για την τέλεση του κακούργηματος ή του πλημμελήματος, τιμωρείται με την ποινή του άρθρου 83 μειωμένη στο μισό. Το δικαστήριο όμως μπορεί, εκτιμώντας ελεύθερα όλες τις περιστάσεις, να κρίνει την απόπειρα ατιμώρητη.

II. Συμμετοχή

Άρθρο 45

Συναυτουργοί

Αν δύο ή περισσότεροι τέλεσαν από κοινού αξιόποινη πράξη, καθένας τους τιμωρείται ως αυτουργός της πράξης.

Άρθρο 46

Ηθικός αυτουργός και άμεσος συνεργός

1. Με την ποινή του αυτουργού τιμωρείται επίσης: **α)** όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε· **β)** όποιος με πρόθεση παρέσχε άμεση συνδρομή στο δράστη κατά τη διάρκεια αυτής της πράξης και στην εκτέλεση της κύριας πράξης.
2. Όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να τελέσει κάποιο έγκλημα, με μοναδικό σκοπό να τον καταλάβει ενώ αποπειράται να τελέσει το έγκλημα ή ενώ επιχειρεί αξιόποινη προπαρασκευαστική του πράξη και με τη θέληση να τον ανακόψει από την αποπεράτωση του εγκλήματος, τιμωρείται με την ποινή του αυτουργού μειωμένη στο μισό.

Άρθρο 47

Απλός συνεργός

1. Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παρ.1 στοιχ. β' του προηγούμενου άρθρου, παρέσχε με πρόθεση σε άλλον οποιαδήποτε συνδρομή πριν από την τέλεση ή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε, τιμωρείται ως συνεργός με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).
2. Η διάταξη της παρ.2 του άρθρου 42 εφαρμόζεται αναλόγως και εδώ.
3. Ως προς τα πταίσματα, η συνέργεια τιμωρείται μόνο στις περιπτώσεις που ο νόμος το ορίζει ειδικά.

Άρθρο 48

Γενική διάταξη

Το αξιόποινο των συμμετόχων κατά τα άρθρα 46 και 47 είναι ανεξάρτητο από το αξιόποινο εκείνου που τέλεσε την πράξη.

Άρθρο 49

Ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις

1. Όπου ο νόμος για να είναι μια πράξη αξιόποινη, απαιτεί ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις, αν αυτές υπάρχουν μόνο στο δράστη, τότε αυτοί που είναι συμμετοχοί κατά το άρθρο 46 παρ.1 μπορούν να τιμωρηθούν με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83)· αν όμως υπάρχουν μόνο σ' αυτούς που είναι συμμετοχοί κατά τα άρθρα 46

- παρ.1 και 47 τότε οι τελευταίοι τιμωρούνται ως αυτουργοί και ο δράστης ως συνεργός.
2. Οι ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις ή άλλες περιστάσεις που επιτείνουν, μειώνουν ή αποκλείουν την ποινή λαμβάνονται υπόψη μόνο για εκείνον το συμμετέχο στον οποίο υπάρχουν.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΟΙΝΕΣ, ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

I. Κύριες ποινές

Άρθρο 50

Θανατική ποινή

Καταργήθηκε με την παρ.12 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2207/1994 (ΦΕΚ Α' 65).

Άρθρο 51

Ποινές στερητικές της ελευθερίας

1. Ποινές στερητικές της ελευθερίας είναι η κάθειρξη, η φυλάκιση, ο περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα ο περιορισμός σε ψυχιατρικό κατάστημα κι η κράτηση.
2. Για τις πρόσκαιρες ποινές στερητικές της ελευθερίας, η ημέρα υπολογίζεται σε 24 ώρες η εβδομάδα σε επτά ημέρες, ο μήνας και το έτος σύμφωνα με το ημερολόγιο που ισχύει.
3. Ο χρόνος της ποινής επιμετράται πάντοτε σε πλήρεις ημέρες, εβδομάδες, μήνες και έτη.

Άρθρο 52

Κάθειρξη

1. Η ποινή της κάθειρξης είναι ισόβια ή πρόσκαιρη και εκτελείται σε καταστήματα ή τμήματα καταστημάτων που προορίζονται αποκλειστικά γι' αυτήν.
2. Όταν ο νόμος δεν ορίζει ρητά ότι η επιβαλλόμενη κάθειρξη είναι ισόβια, αυτή είναι πρόσκαιρη.
3. Η διάρκεια της πρόσκαιρης κάθειρξης δεν υπερβαίνει τα είκοσι έτη ούτε είναι μικρότερη από πέντε έτη, με την επιφύλαξη των ορισμών του άρθρου 91 για την αόριστη κάθειρξη.

Άρθρο 53

Φυλάκιση

Η διάρκεια της φυλάκισης δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη, ούτε είναι μικρότερη από δέκα ημέρες.

Άρθρο 54

Περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα

Τα όρια διάρκειας του περιορισμού των εφήβων σε σωφρονιστικό κατάστημα (άρθρο 127) είναι το ελάχιστο πέντε έτη και το μέγιστο είκοσι, αν για την πράξη που τελέστηκε ο νόμος απειλεί ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερης από δέκα έτη ή θανατική ποινή· σε κάθε άλλη περίπτωση το ελάχιστο όριο διάρκειας είναι έξι μήνες και το μέγιστο δέκα έτη.

Άρθρο 55

Κράτηση

Η διάρκεια της κράτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα ούτε να είναι συντομότερη από μία ημέρα, αν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά σε ειδικές διατάξεις. Εκτελείται σε ιδιαίτερα τμήματα των φυλακών ή, αν τέτοια δεν υπάρχουν, στα αστυνομικά κρατητήρια.

Άρθρο 56

Τρόπος εκτέλεσης ποινών και μέτρων ασφαλείας

Με ιδιαίτερους νόμους κανονίζεται ο τρόπος της εκτέλεσης των ποινών που προβλέπουν τα άρθρα 38 και 51-55 καθώς επίσης και των μέτρων ασφαλείας που προβλέπουν τα άρθρα 69-72.

Άρθρο 57

Χρηματικές ποινές

Αν δεν ορίζεται διαφορετικά σε ειδικές διατάξεις, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από πενήντα χιλιάδες (50.000) δραχμές ούτε ανώτερη από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές και το πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο από δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμές ούτε ανώτερο από διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές.

Άρθρο 58

Απόσβεση των ποινών σε χρήμα

Με το θάνατο του καταδικασμένου διαγράφονται οι χρηματικές ποινές και τα πρόστιμα· σε καμιά περίπτωση δεν εκτελούνται εναντίον των κληρονόμων του.

II. Παρεπόμενες ποινές

Άρθρο 59

Αυτοδίκαιη αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων

1. Η καταδίκη σε θανατική ποινή ή σε ισόβια κάθειρξη συνεπάγεται αυτοδικαίως τη διαρκή αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων του καταδικασμένου
2. Η καταδίκη σε κάθειρξη αόριστης διάρκειας σύμφωνα με το άρθρο 90 και επ. συνεπάγεται αυτοδικαίως τη δεκαετή αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων.

Άρθρο 60

Αποστέρηση σε περίπτωση καταδίκης σε πρόσκαιρη κάθειρξη

Στις καταδίκες σε πρόσκαιρη κάθειρξη επιβάλλεται και πρόσκαιρη αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων για δύο έως δέκα έτη.

Άρθρο 61

Αποστέρηση σε περίπτωση καταδίκης σε φυλάκιση

Όταν ο δράστης καταδικάζεται σε φυλάκιση, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπεται ειδικά ο νόμος επιβάλλεται και αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων για ένα έως πέντε έτη, αν: **α)** η ποινή που επιβλήθηκε είναι τουλάχιστον ενός και έτους και **β)** η πράξη που έχει τελεσθεί φανερώνει από τα αίτια, το είδος, τον τρόπο εκτέλεσής της και όλες τις άλλες περιστάσεις ηθική διαστροφή του χαρακτήρα του δράστη.

Άρθρο 62

Αποστέρηση σε περίπτωση καταδίκης σε περιορισμό σε ψυχιατρικό κατάστημα

Όταν ο δράστης καταδικάζεται σε περιορισμό σε ψυχιατρικό κατάστημα βάσει του άρθρου 38, αν η πράξη είναι κακούργημα, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 60· αν η πράξη είναι πλημμέλημα, οι διατάξεις των άρθρων 61 και 64.

Άρθρο 63

Αποτέλεσμα της αποστέρησης

Η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων έχει ως συνέπεια ότι εκείνος που καταδικάστηκε: **1)** χάνει οριστικά τα αιρετά δημόσια, δημοτικά ή κοινοτικά αξιώματά του, τις δημόσιες, δημοτικές ή κοινοτικές θέσεις που κατείχε, κάθε βαθμό του στο

στρατό, την ιδιότητα του δικηγόρου, καθώς επίσης και τις επίτιμες θέσεις και τα παράσημα **2)** δεν μπορεί να αποκτήσει τα παραπάνω, είτε διαρκώς, στην περίπτωση της παρ.1 του άρθρου 59, είτε κατά το χρόνο που ορίζει ο νόμος ή η απόφαση, στην περίπτωση της παρ.2 του άρθρου 59 και στις περιπτώσεις των άρθρων 60, 61 και 62 **3)** δεν μπορεί κατά τη διάκριση του προηγούμενου αριθμού: **α)** να ψηφίζει και να εκλέγεται στις πολιτικές, δημοτικές ή κοινοτικές εκλογές **β)** να αποτελεί μέλος των ορκωτών δικαστηρίων και να διορίζεται πραγματογνώμονας από οποιαδήποτε δημόσια αρχή.

Άρθρο 64

Μερική αποστέρηση σε περίπτωση φυλάκισης

Σε περίπτωση φυλάκισης το δικαστήριο μπορεί εφόσον υπάρχουν οι όροι του άρθ. 61, να επιβάλει μερική αποστέρηση ορισμένων από τα δικαιώματα που αναφέρονται στο άρθρο 63, αν από το είδος της πράξης και τις λοιπές περιστάσεις αποκλείεται το ενδεχόμενο να γίνει κατάχρηση των δικαιωμάτων που διατηρούνται.

Άρθρο 65

Υπολογισμός του χρόνου της αποστέρησης

1. Το αποτέλεσμα της ολικής ή μερικής αποστέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων αρχίζει μόλις η απόφαση γίνει αμετάκλητη η διάρκειά της υπολογίζεται από την επομένη της ημέρας κατά την οποία συμπληρώθηκε η έκτιση ή παραγράφηκε ή χαρίστηκε η στερητική της ελευθερίας ποινή, μαζί με την οποία είχε επιβληθεί η αποστέρηση.
2. Στην περίπτωση του άρθρου 105 παρ.1 και 2, η διάρκεια υπολογίζεται από την επόμενη της προσωρινής απόλυσης από τις φυλακές στις περιπτώσεις των άρθρων 71 και 72 από την επομένη της απόλυσης του καταδίκου από το κατάστημα στο οποίο βρισκόταν.

Άρθρο 66

Αποκατάσταση

1. Όποιος αποστερήθηκε τα πολιτικά του δικαιώματα (κατά τα άρθρα 59-65) μπορεί με αίτησή του να αποκατασταθεί σ' αυτά από το δικαστήριο. Η αποκατάσταση, όταν η καταδίκη αφορά κάθειρξη ή θανατική ποινή που μετατράπηκε σε ποινή στερητική της ελευθερίας, μπορεί να γίνει μετά πέντε έτη όταν αφορά φυλάκιση, μετά τρία έτη από τότε που εκτίθηκε, χαρίστηκε ή παραγράφηκε η ποινή ή, στις περιπτώσεις των άρθρων 71 και 72, από τότε που εκτίθηκε ή παραγράφηκε το μέτρο ασφαλείας. Για να χορηγηθεί η αποκατάσταση πρέπει να βεβαιωθεί ότι στο διάστημα αυτό ο αιτών έζησε έντιμη ζωή και εκπλήρωσε (όσο) μπορούσε τις υποχρεώσεις που προέκυψαν από το έγκλημα και βεβαιώθηκαν δικαστικά. Αν η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων που προβλέπει το άρθρο 11 παρ.1 επιβλήθηκε μετά την έκτιση ή την άφεση λόγω χάρις ή την παραγραφή της

- ποινής, η αποκατάσταση μπορεί να γίνει μετά τρία έτη από την ημέρα που έγινε αμετάκλητη η απόφαση του πλημμελειοδικείου η οποία είχε απαγγείλει την αποστέρηση.
2. Στην περίπτωση καταδίκης σε περιορισμό σε ψυχιατρικό κατάστημα η αποκατάσταση που προβλέπει η παρ.1 μπορεί να χορηγηθεί μετά πέντε έτη, αν η πράξη είναι κακούργημα και μετά τρία έτη αν η πράξη είναι πλημμέλημα.
  3. Αν η αίτηση για αποκατάσταση απορριφθεί, δεν μπορεί να επαναληφθεί πριν περάσουν δύο έτη.
  4. Η διαδικασία με την οποία χορηγείται η αποκατάσταση ρυθμίζεται στην ποινική δικονομία.

Άρθρο 67

Απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος

1. Αν ο υπαίτιος διέπραξε κακούργημα ή πλημμέλημα με βαριά παράβαση των καθηκόντων του επαγγέλματός του, για την άσκηση του οποίου απαιτείται ειδική άδεια της αρχής, και εφόσον του επιβλήθηκε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον τριών μηνών, το δικαστήριο μπορεί να απαγγείλει και ανικανότητα για άσκηση του επαγγέλματος αυτού για χρονικό διάστημα ενός μέχρι πέντε ετών. Η ανικανότητα αυτή συνεπάγεται την οριστική ανάκληση της άδεια που είχε δοθεί.
2. Η διάταξη του άρθρου 65 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 68

Δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης

1. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης, αν το επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον.
2. Στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος μπορεί να διαταχθεί η δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης ύστερα από αίτηση του παθόντος, και της αθωωτικής ύστερα από αίτηση εκείνου που αθωώθηκε, αν το δικαστήριο κρίνει ότι ο αιτών έχει νόμιμο συμφέρον.
3. Στην ίδια απόφαση ορίζεται ο τρόπος της δημοσίευσης και η υποχρέωση καταβολής της δαπάνης γι' αυτήν.

III. Μέτρα ασφάλειας

Άρθρο 69

Φύλαξη ακαταλόγιστων εγκληματιών

Αν κάποιος λόγω νοσηρής διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών του (άρθ.34) ή κωφαλαλίας (άρ. 33 παρ.1), απαλλάχθηκε από την ποινή ή τη δίωξη για κακούργημα ή πλημμέλημα, για το οποίο ο νόμος απειλεί ποινή ανώτερη από έξι μήνες, το δικαστήριο

διατάσσει τη φύλαξή του σε δημόσιο θεραπευτικό κατάστημα εφόσον κρίνει ότι είναι επικίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια.

Άρθρο 70

Διάρκεια της φύλαξης

1. Για να εκτελεστεί η διάταξη της απόφασης που αφορά τη φύλαξη φροντίζει η εισαγγελική αρχή.
2. Η φύλαξη συνεχίζεται όσο χρόνο το επιβάλλει η δημόσια ασφάλεια.
3. Κάθε τρία έτη το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου εκτελείται η φύλαξη αποφασίζει αν αυτή πρέπει να εξακολουθήσει. Το ίδιο δικαστήριο μπορεί όμως οποτεδήποτε με αίτηση του εισαγγελέα ή της διεύθυνσης του καταστήματος να διατάξει την απόλυση εκείνου που φυλάσσεται.

Άρθρο 71

Εισαγωγή αλκοολικών και τοξικομανών σε θεραπευτικό κατάστημα

1. Αν κάποιος καταδικαστεί: **α)** για κακούργημα ή πλημμέλημα που ο νόμος το τιμωρεί με ποινή φυλάκισης πάνω από έξι μήνες και που μπορεί ν' αποδοθεί σε κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών ή άλλων ναρκωτικών μέσων, ή **β)** για έγκλημα σε κατάσταση υπαίτιας μέθης, κατά το άρ.193, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την εισαγωγή του σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα, αν πρόκειται για πρόσωπο που κάνει καθ' έξη κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών ή άλλων ναρκωτικών μέσων.
2. Η εισαγωγή στο θεραπευτικό κατάστημα επακολουθεί την έκτιση της ποινής και η παραμονή σ' αυτό διαρκεί όσο χρόνο απαιτεί ο σκοπός της, τότε όμως περισσότερο από μία διετία. Την απόλυση πριν από την διετία την αποφασίζει το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα με πρόταση της διεύθυνσής του.

Άρθρο 72

Παραπομπή σε κατάστημα εργασίας

1. Αν η πράξη, για την οποία κάποιος κηρύχθηκε ένοχος και του επιβλήθηκε φυλάκιση, μπορεί να αποδοθεί στη φυγοπονία του ή στη ροπή του για άτακτη ζωή, το δικαστήριο μπορεί στις περιπτώσεις που ο νόμος ειδικά καθορίζει, να διατάξει, εκτός από την ποινή που του επιβλήθηκε, και την παραπομπή του σε επανορθωτικό κατάστημα εργασίας.
2. Η εισαγωγή στο κατάστημα εργασίας επακολουθεί την έκτιση της ποινής. Η διάρκεια της παραμονής σ' αυτό δεν μπορεί να είναι κατώτερη από ένα έτος ούτε ανώτερη από πέντε έτη.
3. Αφού συμπληρωθεί το ελάχιστο όριο και ακολούθως κάθε έτος το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στη περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα

αποφασίζει με αίτηση της διεύθυνσής του ή του εισαγγελέα αν ο κρατούμενος πρέπει να απολυθεί.

4. Αν αυτός που καταδικάστηκε είναι υπότροπος η παραπομπή του σε επανορθωτικό κατάστημα εργασίας είναι υποχρεωτική.

Άρθρο 73

Απαγόρευση διαμονής

1. Αν το δικαστήριο, εκτιμώντας το είδος της πράξης που τέλεσε ο καταδικασμένος ή την προσωπικότητά του και τις άλλες περιστάσεις, κρίνει ότι η διαμονή του σε ορισμένους τόπους προκαλεί συγκεκριμένο κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, και αν η ποινή που του επιβλήθηκε είναι κάθειρξη ή φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, αλλά για τη φυλάκιση μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ειδικά ο νόμος, το δικαστήριο αυτό μπορεί να καθορίσει τους τόπους στους οποίους η αστυνομική αρχή μπορεί, κατά την παρ.2, να απαγορεύσει τη διαμονή του για πέντε κατ' ανώτατο όριο έτη, τα οποία αρχίζουν από την ημέρα που η ποινή εκτίθηκε, παραγράφτηκε ή χαρίστηκε.
2. Με βάση αυτή την απόφαση η αστυνομική αρχή έχει δικαίωμα μετά γνωμοδότηση της διεύθυνσης της φυλακής να απαγορεύσει στον καταδικασμένο να διαμένει για όσο χρόνο ορίζεται στην απόφαση σε όλους τους τόπους που αυτή ορίζει ή σε μερικούς μόνο απ' αυτούς κατά το χρονικό διάστημα που ορίζεται στην απόφαση.
3. Σε περίπτωση δεύτερης και κάθε άλλης νεότερης καταδίκης για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη κλοπής, απάτης, πλαστογραφίας, εκβιασμού, μαστροπείας, σωματεμπορίας, εκμετάλλευσης πόρνης, παράβασης των διατάξεων για τα ναρκωτικά, λαθρεμπορίου, προστασίας του εθνικού νομίσιματος και των αρχαιοτήτων, καθώς και στις περιπτώσεις της παρ.1 αυτού του άρθρ. το δικαστήριο επιβάλλει στον καταδικασμένο την υποχρέωση μέσα σε δέκα ημέρες από την έκτιση της ποινής του ή την απόλυσή του με οποιονδήποτε τρόπο, να δηλώσει στην αστυνομική αρχή του τόπου της διαμονής του τη διεύθυνση της κατοικίας του και, επί μία τριετία, να γνωστοποιεί κάθε μεταβολή της στην ίδια αρχή. Η διάταξη του άρθρου 182 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 74

Απέλαση αλλοδαπού

1. Αν αυτός που καταδικάστηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση είναι αλλοδαπός, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλασή του από τη χώρα. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την υπό όρο απόλυσή του από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση διατάχθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή.
2. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διατάξει την απέλαση απ' τη χώρα κάθε αλλοδαπού στον οποίο επιβλήθηκε μέτρο ασφαλείας των άρθρων 69, 71 και 72.

- Σ' αυτήν την περίπτωση, η απέλαση μπορεί να διαταχθεί, σε αντικατάσταση αυτών των μέτρων.
3. Οι αλλοδαποί που απελάθηκαν με αυτόν τον τρόπο μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα μόνο αφού περάσει μία τριετία από την απέλαση και αν ο Υπουργός της Δικαιοσύνης επιτρέψει την επιστροφή τους.

Άρθρο 75

Παραγραφή μέτρων ασφαλείας

1. Αν από τότε που έγινε αμετάκλητη η απόφαση με την οποία επιβλήθηκε μέτρο ασφαλείας των άρθρων 69, 71, 72 και 74, περάσει τριετία χωρίς να έχει αρχίσει η εκτέλεση του μέτρου, αυτό δεν μπορεί πια να εκτελεστεί, εκτός αν το δικαστήριο διατάξει διαφορετικά.
2. Την εκτέλεση του μέτρου ασφαλείας κατά την προηγούμενη παράγραφο το δικαστήριο μπορεί να τη διατάξει μόνο, αν ο σκοπός του μέτρου επιβάλλει ακόμη και τότε την εφαρμογή του.
3. Στην προθεσμία των τριών ετών δεν υπολογίζεται ο χρόνος κατά τον οποίο αυτός που υποβλήθηκε σε μέτρο ασφαλείας εκτίει ποινή στερητική της ελευθερίας ή άλλο μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας.

Άρθρο 76

Δήμευση

1. Αντικείμενο που είναι προϊόντα κακουργήματος ή πλημμελήματος το οποίο πηγάει από δόλο, καθώς και το τίμημά τους, και όσα αποκτήθηκαν με αυτά, επίσης και αντικείμενα που χρησίμευσαν ή προορίζονταν για την εκτέλεση τέτοιας πράξης μπορούν να δημοσιευθούν αν αυτά ανήκουν στον αυτουργό ή σε κάποιον από τους συμμετόχους. Για άλλες αξιόποινες πράξεις, το μέτρο αυτό μπορεί να ληφθεί μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ειδικά ο νόμος.
2. Αν από τα ανωτέρω αντικείμενα προκύπτει κίνδυνος της δημόσιας τάξης, η δήμευσή τους επιβάλλεται υποχρεωτικά σε όποιον τα κατέχει, έστω και χωρίς την καταδίκη ορισμένου προσώπου για τη πράξη που τελέστηκε. Η δήμευση εκτελείται και κατά των κληρονόμων, αν η απόφαση έγινε αμετάκλητη ενόσω ζούσε εκείνος κατά του οποίου απαγγέλθηκε η δήμευση. Αν δε προηγήθηκε καταδίκη ορισμένου προσώπου ή δεν μπορούσε να γίνει δίωξη τη δήμευση διατάσει είτε το δικαστήριο που δίκασε την υπόθεση είτε το δικαστήριο πλημμελειοδικών, με πρόταση του εισαγγελέα.
3. Σε κάθε περίπτωση δήμευσης, το δικαστήριο αποφασίζει αν αυτά που δημεύθηκαν πρέπει να καταστραφούν.

IV. Αποζημίωση

Άρθρο 77

Προτίμηση πληρωμής

Αν κάποιος καταδικάστηκε σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο και συγχρόνως σε αποζημίωση του θύματος, αλλά η περιουσία του δεν είναι αρκετή για να εκπληρώσει και τις δύο αυτές υποχρεώσεις, προτιμάται η πληρωμή της αποζημίωσης.

Άρθρο 78

Υπόχρεοι σε πληρωμή

Όσοι καταδικάστηκαν ως αυτουργοί ή συμμετοχοί για την ίδια πράξη είναι εις ολόκληρον υποχρεωμένοι να πληρώσουν την αποζημίωση.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

I. Γενικοί κανόνες

Άρθρο 79

Δικαστική επιμέτρηση της ποινής

- Κατά την επιμέτρηση της ποινής στα όρια που διαγράφει ο νόμος το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη: **α)** τη βαρύτητα του εγκλήματος που έχει τελεστεί και **β)** την προσωπικότητα του εγκληματία.
- Για την εκτίμηση της βαρύτητας του εγκλήματος το δικαστήριο αποβλέπει: **α)** στη βλάβη που προξένησε το έγκλημα ή τον κίνδυνο που προκάλεσε **β)** στη φύση, στο είδος και το αντικείμενο του εγκλήματος, καθώς επίσης σε όλες τις περιστάσεις χρόνου, τόπου, μέσων και τρόπου που συνόδευαν την προπαρασκευή ή την εκτέλεσή του **γ)** στην ένταση του δόλου ή στο βαθμό της αμέλειας του υπαιτίου.
- Κατά την εκτίμηση της προσωπικότητας του εγκληματία το δικαστήριο σταθμίζει ιδίως το βαθμό της εγκληματικής διάθεσης που εκδήλωσε ο υπαίτιος κατά την πράξη. Για να τον διαγνώσει με ακρίβεια εξετάζει: **α)** τα αίτια που τον ώθησαν στην εκτέλεση του εγκλήματος, την αφορμή που του δόθηκε και το σκοπό που επιδίωξε **β)** το χαρακτήρα του και το βαθμό της ανάπτυξής του **γ)** τις ατομικές και κοινωνικές περιστάσεις και την προηγούμενη ζωή του **δ)** τη διαγωγή του κατά τη διάρκεια της πράξης και μετά την πράξη ιδίως τη μετάνοια που επέδειξε και την προθυμία του να επανορθώσει τις συνέπειες της πράξης του.
- Στην απόφαση αναφέρονται ρητά οι λόγοι που δικαιολογούν την κρίση του δικαστηρίου για την ποινή που επέβαλε.

Άρθρο 80

Επιμέτρηση των ποινών σε χρήμα

1. Κατά την επιμέτρηση της χρηματικής ποινής και του προστίμου λαμβάνονται υπόψη και οι οικονομικοί όροι τόσο εκείνου που καταδικάστηκε όσο και των μελών της οικογένειάς του τα οποία συντηρεί.
2. Στις περιπτώσεις που ο νόμος απειλεί διαζευκτικά είτε ποινή στερητική της ελευθερίας είτε χρηματική ποινή ή πρόστιμο, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει και τις δύο ποινές, αν κρίνει ότι μόνο η μία από τις δύο δεν αρκεί για να αποτρέψει τον υπαίτιο από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

Άρθρο 81

Έγκλημα από φιλοκέρδεια

1. Όταν το έγκλημα πήγασε από αίτια απόκτησης κέρδους, το δικαστήριο μπορεί, μαζί με τη στερητική της ελευθερίας ποινή, να επιβάλει και χρηματική ποινή ή πρόστιμο, έστω και αν ο νόμος δεν προβλέπει ποινή σε χρήμα για το έγκλημα που τελέστηκε.
2. Στις περιπτώσεις που ο νόμος προβλέπει για το έγκλημα μόνο χρηματική ποινή ή πρόστιμο, το δικαστήριο, αν συντρέχουν τα αίτια της παρ.1, μπορεί να επιβάλλει τέτοια ποινή αυξημένη έως το τριπλάσιο του ανώτατου ορίου της το οποίο προβλέπεται γι' αυτό το έγκλημα.

Άρθρο 82

Μετατροπή των περιστατικών της ελευθερίας ποινών

1. Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που δεν υπερβαίνει το έτος, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο, εκτός αν το δικαστήριο με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του κρίνει ότι απαιτείται η μη μετατροπή της, για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.
2. Το δικαστήριο κατά την επιμέτρηση της ποινής φυλακίσεως που είναι μεγαλύτερη από το έτος και δεν υπερβαίνει τα δύο έτη, αποφασίζει συγχρόνως με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του τη μετατροπή της ή μη σε χρηματική ποινή, αν κρίνει ότι η ποινή αυτή αρκεί για να αποτρέψει το δράστη από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων. <<Σε ποινές φυλάκισης άνω των δύο ετών αν έχει εκτιθεί με οποιονδήποτε τρόπο το ήμισυ της ποινής και το προς έκτιση υπόλοιπο δεν υπερβαίνει τα δύο έτη, το τριμελές πλημμελειοδικείο του τόπου κράτησης ύστερα από αίτηση του κατάδικου μετατρέπει τούτο σε χρηματική ποινή, εκτός αν με ειδική αιτιολογία κρίνει από την εν γένει συμπεριφορά του καταδίκου κατά τον χρόνο έκτισης της ποινής ότι η χρηματική ποινή δεν αρκεί για να αποτραπεί ο κατάδικος από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων. Κατά της αποφάσεως ο κατάδικος μπορεί να ασκήσει έφεση. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η παράγραφος 5 του παρόντος>>.
3. Το ποσό της μετατροπής καθορίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση, αφού ληφθεί υπόψη η οικονομική κατάσταση του καταδικασμένου. Κάθε ημέρα

- φυλάκισης υπολογίζεται σε χίλιες πεντακόσιες έως είκοσι χιλιάδες δρχ. και κάθε ημέρα κράτησης σε επτακόσιες έως πέντε χιλιάδες δραχμές. Αν ο καταδικασμένος αδυνατεί λόγω της οικονομικής του κατάστασης να καταβάλει το κατώτατο όριο της μετατροπής κι το έγκλημα δεν οφείλεται σε φιλοκέρδεια το δικαστήριο μπορεί με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, να μειώσει το ποσό της μετατροπής μέχρι του ενός τρίτου του κατώτατου ορίου.
4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών μπορεί να αυξομειώνονται τα προβλεπόμενα στη παρ.3 ποσά μετατροπής των περιοριστικών της ελευθερίας ποινών.
  5. Σε περίπτωση μετατροπής της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο, η αρχική ποινή εκτελείται, μέχρι να καταβληθεί στο δημόσιο ταμείο ολόκληρο το ποσό της μετατροπής. Δικαιούται όμως ο κατάδικος, μετά την πραγματική έκτιση του 1/4 της αρχικής ποινής να ζητήσει την καταβολή του υπολοίπου της μετατροπής εντός δύο ετών απ' την απόλυσή του. Η ρύθμιση γίνεται με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κρατήσεως, η οποία αναστέλλει την εκτέλεση της ποινής. Αν το ποσό της μετατροπής, δεν καταβληθεί εντός της παραπάνω προθεσμίας, η χορηγηθείσα αναστολή ανακαλείται με όμοια διάταξη και διατάσσεται η εκτέλεση της ποινής. Οι παραπάνω διατάξεις ανακοινώνονται και στον εισαγγελέα εκτελέσεως της ποινής. Δεύτερη αίτηση για ρύθμιση καταβολής του υπολοίπου της μετατροπής της ίδιας ποινής είναι απαράδεκτη.
  6. Ποινή φυλακίσεως που είναι μεγαλύτερη από ένα μήνα αλλά δεν υπερβαίνει το έτος, μπορεί να μετατραπεί σε παροχή κοινωφελούς εργασίας μόνο αν το ζητεί ή το αποδέχεται ο καταδικασμένος και το δικαστήριο κρίνει ότι η εργασία αυτή είναι εφικτή και χρήσιμη για το συγκεκριμένο δράστη.
  7. Αν το δικαστήριο αποφασίσει τη μετατροπή της ποινής φυλακίσεως σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, καθορίζει συγχρόνως στην απόφασή του και τον αριθμό των ωρών κοινωφελούς εργασίας, που αντιστοιχούν σε κάθε ημέρα φυλακίσεως. Κάθε ημέρα φυλακίσεως μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας τεσσάρων ωρών, το δικαστήριο όμως λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές συνθήκες του καταδικασμένου, μπορεί να περιορίσει την κοινωφελή εργασία μέχρι δύο ή να την αυξήσει έως έξι ώρες για κάθε ημέρα ποινής φυλακίσεως. Ο εισαγγελέας εκτελέσεως της ποινής ορίζει αμέσως, ευθύς ως καταστεί εκτελεστή η ποινή, με διάταξή του την υπηρεσία, τον οργανισμό ή το πρόσωπο, προς το οποίο θα παρασχεθεί η κοινωφελής εργασία και το χρόνο παροχής της. Ο χρόνος αυτός ορίζεται εντός διαστήματος που αρχίζει από την επομένη της ημερομηνίας κατά την οποία γίνεται εκτελεστή η απόφαση και λήγει σε χρόνο που δεν μπορεί να υπερβεί το τριπλάσιο της διάρκειας της ποινής που του επιβλήθηκε.
  8. Η κοινωφελής εργασία παρέχεται χωρίς αμοιβή σε υπηρεσίες του κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των νομικών προσώπων του δημοσίου τομέα ή σε μη κερδοσκοπικά κοινωφελή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή και άλλα, τα οποία ορίζονται με την υπουργική απόφαση του τελευταίου εδαφίου. Μπορεί επίσης ν' αφορά και σε παροχή υπηρεσιών προς το παθόντα αν κατέστη ανάπηρος και συμφωνούν ο καταδικασμένος και ο παθών. Την εκτέλεση της κοινωφελούς εργασίας επιβλέπει ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής, εκτός αν το

δικαστήριο διατάξει διαφορετικά. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσ. και των τυχόν άλλων συναρμόδιων υπουργών καθορίζονται και η οργάνωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας, η διαδικασία επιλογής, ανάθεσης και επίβλεψης της σχετικής εργασίας και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

9. Αν η εργασία δεν παρέχεται υπαιτίως στον προσδιοριζόμενο από την υπηρεσία χρόνο ή παρέχεται πλημμελώς, παύει να ισχύει η μετατροπή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας και το υπόλοιπο της ποινής εκτίεται. Το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση μπορεί σ' αυτή την περίπτωση, μετά από αίτηση του καταδικασθέντα, να μετατρέψει την ποινή σε χρηματική.

Σε κάθε περίπτωση παράβασης, ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής ενημερώνει σχετικώς με έγγραφό του τον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος μπορεί να ερευνά και αυτεπαγγέλτως κάθε φορά αν η εργασία εκτελείται.

Αν ο εισαγγελέας μετ' ακρόαση του καταδικασμένου διαπιστώσει ότι η παράβαση των υποχρεώσεων οφείλεται σε υπαιτιότητά του, διατάσσει την εκτέλεση της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής. Κατά της διατάξεως του εισαγγελέα επιτρέπεται προσφυγή στον καταδικασμένο εντός δέκα ημερών από της εκτελέσεώς της, με δήλωσή του στον γραμματέα της εισαγγελίας του τόπου παροχής της εργασίας ή στο διευθυντή των φυλακών, ο οποίος τη διαβιβάζει αμέσως στον αρμόδιο εισαγγελέα. Η προσφυγή απευθύνεται στο τριμελές πλημμελειοδικείο του τόπου παροχής της εργασίας, δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, είναι απαράδεκτη εάν ο προσφεύγων δεν υποβληθεί σε εκτέλεση της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής και εισάγεται για συζήτηση κατά την πρώτη μετά την υποβολή της δικάσιμο, κατά την οποία προσάγεται ο προσφεύγων χωρίς κλήτευση. Αναβολή της συζήτησεως επιτρέπεται μόνο μία φορά σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 349 Κ.Π.Δ. σε ρητή δικάσιμο χωρίς κλήτευση του προσφεύγοντος. Σε περίπτωση αναβολής, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει αναστολή εκτελέσεως της διατάξεως του εισαγγελέα, μέχρι να εκδοθεί απόφαση για την προσφυγή. Αν ο προσφεύγων δεν εμφανιστεί, η προσφυγή απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη. Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο αποφαινεται αμετάκλητα, επιτρέπεται όμως αίτηση ακυρώσεως για μία φορά, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 341 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

10. Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που μετατράπηκε σε χρηματική ή πρόστιμο ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας, διατηρεί το χαρακτήρα της περιοριστικής της ελευθερίας ποινής και μετά τη μερική ή ολική απότιση της κατά μετατροπή ποινής. Αποκλείεται όμως η συγχώνευση ποινής που μετατράπηκε και αποτίθηκε, είτε με την καταβολή του ποσού της μετατροπής είτε με παροχή κοινωφελούς εργασίας, με ποινή περιοριστική της ελευθερίας, που δεν υπόκειται σε μετατροπή ή δεν μετατράπηκε.
1. Η μετατροπή κατά τις προηγούμενες παραγράφους αποκλείεται στις περιπτώσεις καταδίκης για έγκλημα εμπορίας ναρκωτικών ή για έγκλημα που προβλέπεται από τις διατάξεις του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα. Διατάξεις του Ποινικού Κώδικα ή ειδικών ποινικών νόμων, που αποκλείουν ή ρυθμίζουν με άλλο τρόπο τη μετατροπή των στερητικών της ελευθερίας ποινών σε χρηματικές ή πρόστιμα,

ή καθορίζουν άλλως την έννοια της μετατροπής καταργούνται με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου.

Άρθρο 83

Λόγοι μείωσης της ποινής

Όπου στο γενικό μέρος προβλέπεται ποινή ελαττωμένη χωρίς κανένα άλλο προσδιορισμό, η ποινή του πρέπει να επιβληθεί επιμετρείται ως εξής: **α)** Αντί για την ποινή του θανάτου ή της ισόβιας κάθειρξης επιβάλλεται πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών **β)** αντί για την ποινή της κάθειρξης πάνω από δέκα ετών επιβάλλεται κάθειρξη έως δώδεκα ετών ή φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών **γ)** αντί την ποινή της κάθειρξης ως δέκα ετών επιβάλλεται κάθειρξη ως έξι ετών ή φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους **δ)** σε κάθε άλλη περίπτωση, ο δικαστής μειώνει την ποινή ελεύθερα έως το ελάχιστο όριο του είδους της ποινής **ε)** αν ο νόμος προβλέπει αθροιστικά ποινή στερητική της ελευθερίας και ποινή χρηματική μπορεί να επιβληθεί και μόνο αυτή η τελευταία.

Άρθρο 84

Ελαφρυντικές περιστάσεις

1. Η ποινή μειώνεται επίσης κατά το μέτρο που προβλέπει το προηγούμενο άρθρο και στις περιπτώσεις που το δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις.
2. Ελαφρυντικές περιστάσεις θεωρούνται ιδίως: **α)** το ότι ο υπαίτιος έζησε έως το χρόνο που έγινε το έγκλημα έντιμη, ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και γενικά κοινωνική ζωή **β)** το ότι στην πράξη του ωθήθηκε από όχι ταπεινά αίτια ή από μεγάλη ένδεια ή διατελώντας υπό την επίδραση σοβαρής απειλής ή υπό την επιβολή προσώπου στο οποίο αυτός οφείλει υπακοή ή με το οποίο βρίσκεται σε σχέση εξάρτησης **γ)** το ότι στη πράξη του ωθήθηκε από ανάρμοστη συμπεριφορά του παθόντος ή παρασύρθηκε από οργή ή βίαια θλίψη που του προκάλεσε άδικη εναντίον του πράξη **δ)** το ότι έδειξε ειλικρινή μετάνοια και επιδίωξε να άρει ή να μειώσει τις συνέπειες της πράξης του και **ε)** το ότι ο υπαίτιος συμπεριφέρθηκε καλά για σχετικά μεγάλο διάστημα μετά την πράξη του.

Άρθρο 85

Συρροή λόγων μείωσης της ποινής

Όταν συντρέχουν περισσότεροι από ένας λόγοι για τη μείωση της ποινής κατά το άρθ.83 ή όταν συντρέχουν ένας ή περισσότεροι τέτοιοι λόγοι μαζί με ελαφρυντικές περιστάσεις (άρθρο 84), εφαρμόζεται μόνο μία φορά η μείωσης της ποινής σύμφωνα με το μέτρο που προβλέπει το άρθρο 83 στην επιμέτρηση της ποινής λαμβάνονται υπόψη όλοι οι πιο πάνω λόγοι και ελαφρυντικές περιστάσεις.

Άρθρο 86

Επιβολή θανατικής ποινής

Καταργήθηκε με την παρ.12 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2207/1994.

Άρθρο 87

Υπολογισμός του χρόνου προσωρινής κράτησης

1. Όταν επιβάλλεται στερητική της ελευθερίας ποινή και αφού οριστεί η διάρκειά της αφαιρείται ο χρόνος της προσωρινής κράτησης του καταδικασμένου την οποία διέταξε ανακριτική αρχή οποιασδήποτε δικαιοδοσίας· επίσης αφαιρείται ο χρόνος που κρατήθηκε από τη σύλληψη έως την προσωρινή κράτησή του.
2. Στην περίπτωση συρροής εγκλημάτων που συνεκδικάζονται αφαιρείται από την ποινή που επιβλήθηκε για κάποιο από αυτά ο χρόνος της προσωρινής κράτησης που διατάχθηκε για οποιοσδήποτε από αυτά· επίσης αφαιρείται και ο χρόνος της κράτησης που προβλέπει το εδ. 1 αυτού του άρθρου, ακόμη και όταν η απόφαση κήρυξε τον καταδικασμένο αθώο για το έγκλημα για το οποίο είχε κρατηθεί προσωρινά.
3. Επίσης αφαιρείται ο χρόνος παραμονής του κατηγορουμένου σε ψυχιατρείο (άρθρο 200 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).
4. Η αρμόδια αρχή για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων αφαιρεί από την ποινή το χρόνο φυλάκισης που μεσολάβησε από την έκδοση της απόφασης έως τότε που έγινε αμετάκλητη.

II. Εγκληματίες υπότροποι και καθ' έξη

Άρθρο 88

Υποτροπή

1. Όποιος είχε καταδικαστεί για κακούργημα ή για πλημμέλημα από δόλο σε ποινή στερητική της ελευθερίας που ξεπερνά τους έξι μήνες και μέσα σε 5 χρόνια από τη δημοσίευση της αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης, αν είχε καταδικαστεί για πλημμέλημα, και σε 10 χρόνια, αν είχε καταδικαστεί για κακούργημα, τελεί νέο κακούργημα ή πλημμέλημα από δόλο για το οποίο ο νόμος προβλέπει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών, βρίσκεται σε υποτροπή.
2. Για τον υπολογισμό της πενταετίας ή δεκαετίας δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος πραγματικής έκτισης ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφάλειας σε φυλακή σε άλλο σωφρονιστικό ή θεραπευτικό κατάστημα ή ίδρυμα, καθώς και ο χρόνος κατά τον οποίο ο καταδικασμένος είναι φυγόποινος.

Άρθρο 89

Ποινή της υποτροπής

1. Σε περίπτωση υποτροπής η ποινή που προβλέπεται για την πράξη επιβαρύνεται και μπορεί να ξεπεράσει το ανώτατο όριο που ορίζεται στο νόμο και να φτάσει έως το ανώτατο όριο του είδους της επιβαλλόμενης ποινής. Αν στο νόμο ορίζεται διαζευκτικά ποινή στερητική της ελευθερίας ή χρηματική, επιβάλλεται πάντοτε η πρώτη, επιβαρυνόμενη κατά το προηγούμενο εδάφιο.
2. Σε περίπτωση τρίτης και κάθε περαιτέρω υποτροπής αν για την πράξη απειλείται ποινή φυλάκισης, της οποίας το ανώτατο όριο ξεπερνά το ένα έτος, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δεκαοκτώ μηνών.
3. Σε περίπτωση μετατροπής της ποινής φυλάκισης που έχει επιβληθεί σύμφωνα με αυτό το άρθρο, το ποσό της μετατροπής δεν μπορεί να είναι κατώτερο από: **α)** το διπλάσιο του κατώτατου ορίου του ποσού μετατροπής στη πρώτη υποτροπή **β)** το τριπλάσιο του κατώτατου ορίου του ποσού μετατροπής στη δεύτερη υποτροπή και **γ)** το πενταπλάσιο του κατώτατου ορίου του ποσού μετατροπής σε κάθε περαιτέρω υποτροπή.

Άρθρο 90

Καθ' ἑξῆς υπότροποι εγκληματίες

1. Αν κάποιος, παρά το ότι τιμωρήθηκε επανειλημμένα, αλλά τουλάχιστον τρεις φορές για κακούργηματα ή πλημμελήματα που πηγάζουν από δόλο, με ποινές στερητικές της ελευθερίας η μία από τις οποίες ήταν τουλάχιστον κάθειρξη, διαπράξει νέο κακούργημα ή πλημμέλημα από δόλο το οποίο σε συνδυασμό με τις προηγούμενες πράξεις αποδεικνύει ότι είναι εγκληματίας καθ' ἑξῆς ή κατ' ἐπάγγελμα επικίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια, το δικαστήριο, όταν η ποινή που πρέπει να επιβληθεί κατά τους όρους του προηγούμενου άρθρου είναι πρόσκαιρη κάθειρξη, του επιβάλλει κάθειρξη αόριστης διάρκειας· η ποινή αυτή εκτίεται σε ιδιαίτερα καταστήματα ή σε ιδιαίτερα τμήματα των φυλακών. Στην απόφαση καθορίζεται μόνο το ελάχιστο όριο διάρκειας της κάθειρξης, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τα δύο τρίτα του κατά το προηγούμενο άρθρο ανωτάτου ορίου της ποινής.
2. Ποινές στερητικές της ελευθερίας οι οποίες επιβλήθηκαν για πράξη που συνιστά κατά τους ελληνικούς νόμους κακούργημα ή πλημμέλημα από δόλο και οι οποίες εκτίθηκαν ολικά ή μερικά στην αλλοδαπή, λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εφαρμοστεί η ανωτέρω ποινή με την κάθειρξη εξομοιώνεται η κατά την ξένη νομοθεσία ποινή στέρησης της ελευθερίας που με βάση το περιεχόμενό της ανταποκρίνεται περισσότερο στην κάθειρξη.

Άρθρο 91

Λήξη της αόριστης κάθειρξης

1. Μετά τη λήξη του ελαχίστου ορίου της κάθειρξης, το οποίο ορίστηκε στην απόφαση σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο παρ. 1, και ακολούθως κάθε τρία έτη, εξετάζεται είτε με αίτηση του κρατούμενου είτε και αυτεπαγγέλτως αν μπορεί να απολυθεί. Η απόλυση διατάσσεται αν ο κρατούμενος δείξει κατά το

- διάστημα της παραμονής του στις φυλακές καλή διαγωγή, η οποία παρέχει την προσδοκία ότι δεν θα υποπέσει σε νέο έγκλημα. Για το θέμα αυτό αποφασίζει το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου εκτελείται η ποινή, ύστερα από γνωμοδότηση της διεύθυνσης του καταστήματος.
2. Η απόλυση είναι πάντοτε υπό όρο: μπορεί να ανακληθεί κατά τους όρους του άρθρ. 107 παρ.1 και γίνεται οριστική αν μέσα σε μια πενταετία δεν ανακληθεί. Για την ανάκληση εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 110 παρ.3, 4, 5.
  3. Πάντως η παραμονή στις φυλακές του καταδικασμένου σε αόριστη κάθειρξη δεν μπορεί να διαρκέσει, ύστερα από τη λήξη του ελάχιστου ορίου που ορίζεται στην απόφαση παραπάνω από δεκαπέντε έτη αν πρόκειται για πράξη που τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και παραπάνω από 20 έτη στις υπόλοιπες περιπτώσεις.
  4. Αν συντρέξει περίπτωση συρροής κατά το άρθρο 97 στοιχείο α' το δικαστήριο προσδιορίζει ξανά το ελάχιστο όριο της ποινής που πρέπει να επιβληθεί σύμφωνα με το άρθρο 90 παρ.1 επαυξάνοντάς το κατά το μέτρο που προβλέπει το άρθρο 94 παρ.1.

Άρθρο 92

Εγκληματίες καθ' έξη ανεξάρτητα από την περίπτωση υποτροπής

Ανεξάρτητα από την ύπαρξη υποτροπής, οι διατάξεις του άρθρ.89 παρ.1 εφαρμόζονται και στους εγκληματίες καθ' έξη ή κατ'επάγγελμα. Αν μάλιστα αυτοί είναι επικίνδυνοι για τη δημόσια ασφάλεια και η ποινή που πρέπει να επιβληθεί για την πράξη ή τις πράξεις που τελέστηκαν είναι πρόσκαιρη κάθειρξη, μπορεί να επιβληθεί κάθειρξη αόριστης διάρκειας. Το ελάχιστο όριο διάρκειάς της δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το μισό του ανώτατου ορίου της ποινής στην οποία υπόκειται ο δράστης κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 90 και 91.

Άρθρο 93

Υπότροποι εγκληματίες από αμέλεια

Οι διατάξεις του άρθρου 89 παρ.1 εφαρμόζονται επίσης σε περίπτωση καταδίκης σε στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον 6 μηνών για πλημμέλημα από αμέλεια, αν ο υπαίτιος μέσα σε 5 χρόνια από τη δημοσίευση της αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης διαπράξει το ίδιο ή συγγενές πλημμέλημα από αμέλεια.

III. Συρροή εγκλημάτων

Άρθρο 94

Συνολική ποινή σε περίπτωση στερητικών της ελευθερίας ποινών

1. Κατά του υπαίτιου δύο ή περισσότερων εγκλημάτων που πραγματώθηκαν με δύο ή περισσότερες πράξεις και τιμωρούνται κατά το νόμο με πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, επιβάλλεται, μετά την επιμέτρησή τους συνολική ποινή, η

- οποία αποτελείται από τη βαρύτερη από τις συντρέχουσες ποινές επαυξημένη. Αν οι συντρέχουσες ποινές είναι του ίδιου έτους και ίσης διάρκειας, η συνολική ποινή σχηματίζεται με την επαύξηση μιας απ' αυτές. Η επαύξηση της βαρύτερης ποινής για κάθε μια από τις συντρέχουσες ποινές δεν μπορεί να είναι κατώτερη από: **α)** τέσσερις μήνες, αν η συντρέχουσα ποινή είναι ανώτερη από δύο έτη· **β)** ένα έτος αν η ποινή αυτή είναι κάθειρξη έως δέκα έτη· **γ)** δύο έτη, αν η ποινή αυτή είναι κάθειρξη, ανώτερη από δέκα έτη. Οπωσδήποτε όμως η επαύξηση δεν μπορεί να είναι ανώτερη από τα 3/4 του αθροίσματος των άλλων συντρεχουσών ποινών, ούτε μπορεί η συνολική ποινή να ξεπεράσει τα είκοσι πέντε έτη όταν πρόκειται για κάθειρξη, τα δέκα έτη όταν πρόκειται για φυλάκιση, και τους έξι μήνες όταν πρόκειται για κράτηση.
2. Αν τα εγκλήματα που συρρέουν πραγματώθηκαν με μία πράξη, το δικαστήριο επαυξάνει ελεύθερα τη βαρύτερη από τις συντρέχουσες ποινές, αλλά όχι πέρα από το ανώτατο όριο του είδους της ποινής.
  3. Αν χορηγήθηκε αμνηστία, χάρη, αναστολή δίωξης, απόλυση από όρο ή επήλθε παραγραφή ή αφέθηκε οπωσδήποτε η ποινή για ένα ή περισσότερα από τα εγκλήματα που συρρέουν και των οποίων οι ποινές προσμετρήθηκαν κατά τις διατάξεις των προηγούμενων παραγραφών, εξακολουθεί η εκτέλεση των υπόλοιπων ποινών και, αν συντρέχει περίπτωση, ο εισαγγελέας προκαλεί νέα προσμέτρηση γι' αυτές, αυτεπαγγέλτως ή με αίτηση του καταδικασμένου.

Άρθρο 95

Συντρέχουσες παρεπόμενες ποινές κ.λ.π.

Οι παρεπόμενες ποινές (άρθρα 59-64) και το μέτρο ασφάλειας (άρθρα 71-76) επιβάλλονται ή μπορούν να επιβληθούν μαζί με την συνολική ποινή, αν και εφόσον το ορίζει ο νόμος για ένα από τα εγκλήματα που συρρέουν.

Άρθρο 96

Συνολική ποινή σε περίπτωση συρροής ποινών σε χρήμα

1. Αν συντρέχουν περισσότερες από μία χρηματικές ποινές ή πρόστιμα, η συνολική ποινή που επιβάλλεται αποτελείται από τη βαρύτερή τους, επαυξημένη ανάλογα με τους οικονομικούς όρους του καταδικασμένου. Η επαύξηση αυτή όμως δεν μπορεί να ξεπεράσει τα 3/4 του αθροίσματος των υπολοίπων ποινών που συντρέχουν. Αν οι συντρέχουσες ποινές είναι ισόποσες, η συνολική ποινή σχηματίζεται με την επαύξηση μιας από αυτές.
2. Η διάταξη της παρ.2 του άρθρου 94 εφαρμόζεται και σ' αυτό το άρθρο.

Άρθρο 97

Άλλες περιπτώσεις συνολικής ποινής

Οι διατάξεις των άρθρων 94 παρ.1 και 96 παρ.1 εφαρμόζονται και όταν κάποιος, προτού εκτιθεί ολοκληρωτικά ή παραγραφεί ή χαριστεί η ποινή που του επιβλήθηκε για κάποια αξιόποινη πράξη, καταδικαστεί για άλλη αξιόποινη πράξη, οποτεδήποτε και αν τελέστηκε αυτή.

Άρθρο 98

Έγκλημα κατ' εξακολούθηση

Αν περισσότερες από μία πράξεις του ίδιου προσώπου συνιστούν εξακολούθηση του ίδιου εγκλήματος, το δικαστήριο μπορεί, αντί να εφαρμόσει τη διάταξη του άρθρου 94 παρ.1, να επιβάλλει μια και μόνο ποινή για την επιμέτρησή της το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη το όλο περιεχόμενο των μερικότερων πράξεων.

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΥΠΟ ΟΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΣΗ ΥΠΟ ΟΡΟ

I. Αναστολή εκτέλεσης της ποινής υπό όρο

Άρθρο 99

Ποινές που αναστέλλονται και διάρκεια της αναστολής

1. Αν κάποιος που δεν έχει καταδικαστεί αμετακλήτως για κακούργημα ή πλημμέλημα σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή ανωτέρα του ενός μηνός, καταδικαστεί σε τέτοια ποινή που δεν υπερβαίνει τα δύο έτη, το δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τρία και ανώτερο από πέντε έτη, εκτός αν κρίνει με βάση ειδικά μνημονευόμενα στην αιτιολογία στοιχεία ότι η εκτέλεση της ποινής κατά το άρθρο 82 είναι απολύτως αναγκαία για να αποτρέψει τον κατάδικο από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων.
2. Αν αλλοδαπός στον οποίο δεν έχει χορηγηθεί πολιτικό άσυλο, καταδικασθεί σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που δεν υπερβαίνει τα 3 χρόνια και διαταχθεί με την ίδια απόφαση ή απέλασή του από τη χώρα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επ' αόριστο αναστολή εκτελέσεως της ποινής κατά παρέκκλιση της προηγούμενης παραγράφου και των άρθρων 100 έως 103 του παρόντος Κώδικα, οπότε εκτελείται αμέσως η απέλαση.
3. Ο απελαθείς αλλοδαπός, του οποίου έχει ανασταλεί η ποινή κατά τα ανωτέρω, μπορεί να επιστρέψει στη χώρα μόνο αν παρέλθει πενταετία από την απέλαση και το επιτρέψει ο Υπουργός Δικαιοσύνης.
4. Ο αλλοδαπός της προηγούμενης παραγράφου που εισέρχεται ή επιχειρεί να εισέλθει παράνομα στη χώρα, τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως τουλάχιστο 2

ετών, η οποία δεν αναστέλλεται με κανένα τρόπο και εκτελείται αθροιστικώς με την ανασταλείσα ποινή.

Άρθρο 100

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της αναστολής σε ποινή μεγαλύτερη των δύο και μέχρι τριών ετών

1. Αν κάποιος καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη των δύο και μέχρι τριών ετών και συντρέχει η προϋπόθεση του άρθρου 99, το δικαστήριο μπορεί με την απόφασή του να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τρία και ανώτερο από πέντε έτη.

Η αναστολή της εκτέλεσης μπορεί να χορηγηθεί αν το δικαστήριο από την έρευνα των περιστάσεων κάτω από τις οποίες τελέστηκε η πράξη και ιδίως των αιτίων της, της προηγούμενης ζωής και του χαρακτήρα του καταδικασμένου κρίνει ότι η εκτέλεση της ποινής δεν είναι αναγκαία για να τον αποτρέψει από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων. Στην κρίση του αυτή το δικαστήριο πρέπει ακόμη να λαμβάνει υπόψη και την διαγωγή του υπαιτίου μετά την πράξη και ιδίως τη μετάνοια που έδειξε και την προθυμία του να επανορθώσει τις συνέπειες της πράξης του.

2. Οι λόγοι που δικαιολογούν την αναστολή της εκτέλεσης πρέπει να περιέχονται συγκεκριμένα στην απόφαση.
  1. Το δικαστήριο μπορεί να εξαρτήσει την αναστολή από την προηγούμενη πληρωμή των δικαστικών εξόδων, της αποζημίωσης και της χρηματικής ικανοποίησης που επιδικάστηκαν σ' αυτόν που αδικήθηκε μπορεί επίσης να ορίσει και προθεσμία για την εκπλήρωση αυτών των όρων.
  2. Ο πρόεδρος, απαγγέλλοντας την απόφαση για αναστολή, γνωστοποιεί στον καταδικασμένο τους όρους υπό τους οποίους του παρέχεται.

Άρθρο 100Α

Αναστολή υπό επιτήρηση

1. Αν κάποιος καταδικασθεί σε ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη των τριών και μέχρι πέντε ετών και συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 99 και 100 του Ποινικού Κώδικα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής υπό όρους και υπό την επιμέλεια και επιτήρηση επιμελητή κοινωνικής αρωγής, για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από τρία και ανώτερο από πέντε έτη.
2. Οι όροι, εκτός από αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 100 παρ.3, μπορεί να αφορούν τον τρόπο διαβίωσης και τον τόπο διαμονής του καταδικασμένου.

Οι όροι αυτοί μπορεί να συνίσταται ιδίως:

α) στην απαγόρευση απομάκρυνσης του καταδικασμένου χωρίς άδεια από το συνήθη τόπο διαμονής του ή από άλλον τόπο που θα ορίσει το δικαστήριο. Η άδεια απομάκρυνσης, που πρέπει να είναι έγγραφη και προσωρινής ισχύος, χορηγείται στον καταδικασμένο από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, μετά από πρόταση του επιμελητή κοινωνικής αρωγής, αποκλειστικά για λόγους εργασίας σπουδών, υγείας ή οικογενειακούς,

β) στην αφαίρεση διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου ταξιδιωτικού εγγράφου και την απαγόρευση εξόδου από τη χώρα, εκτός αν έχει χορηγηθεί και στην περίπτωση αυτήν, κατά τα αναφερόμενα υπό στοιχείο (α), άδεια εξόδου, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα,

γ) στην υποχρέωση του καταδικασμένου να εμφανίζεται κατά τακτά χρονικά διαστήματα στις αστυνομικές αρχές του τόπου όπου διαμένει ή στα γραφεία της υπηρεσίας επιμελητών κοινωνικής αρωγής,

δ) στην αφαίρεση της άδειας οδήγησης για ορισμένο χρονικό διάστημα 1 έως 5 ετών, αν η πράξη του συνιστά παράβαση των καθηκόντων του ως οδηγού οχήματος,

ε) στην απαγόρευση να συναναστρέφεται ορισμένα πρόσωπα,

στ) στην εκπλήρωση υποχρεώσεων του καταδικασμένου για διατροφή ή επιμέλεια προς άλλα πρόσωπα.

3. Επίσης το δικαστήριο δύναται να θέσει ως όρους την τήρηση υποχρεώσεων που εκούσια αναλαμβάνει ο καταδικασμένος, όπως:

α) Να υποβληθεί σε θεραπεία ή ειδική μεταχείριση.

β) Να διαμένει σε ορισμένο ίδρυμα.

γ) Να παρέχει κοινωνοφελή εργασία.

4. Ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής επιβλέπει την εκπλήρωση των όρων κι υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση στον αρμόδιο εισαγγελέα. Με τον ίδιο τρόπο αναφέρει αμέσως κάθε σοβαρή παραβίαση των όρων που έχουν τεθεί στον καταδικασμένο.

1. Αν κατά τη διάρκεια της αναστολής της ποινής ο καταδικασμένος παραβαίνει τους όρους που έχουν τεθεί, το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, ύστερα από αίτηση του αρμόδιου εισαγγελέα, κρίνει αν πρέπει να διατάξει την άρση της αναστολής. Αν το δικαστήριο αυτό είναι μικτό ορκωτό δικαστήριο ή μικτό ορκωτό εφετείο, αρμόδιο είναι το τριμελές και πενταμελές εφετείο αντίστοιχα.

Η άρση της αναστολής διατάσσεται αν το δικαστήριο κρίνει ότι οι παραβιάσεις είναι σε αριθμό και σοβαρότητα τόσο σημαντικές, ώστε να απαιτείται πλέον η έκτιση της

περιοριστικής της ελευθερίας ποινής για να αποτραπεί ο καταδικασμένος από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

6. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο δικαστήριο μετά από αίτηση του αρμόδιου εισαγγελέα ή του καταδικασμένου μπορεί να αποφασίσει την τροποποίηση των όρων, τη σύντμηση ή επιμήκυνση του χρόνου επιτήρησης ή και την πλήρη κατάργηση της επιτήρησης με παράλληλη διατήρηση της αναστολής της ποινής σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 99 επ. ΠΚ, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από τη γενικότερη διαγωγή του καταδικασμένου κατά τη διάρκεια της αναστολής της ποινής. Νέα αίτηση του καταδικασμένου μπορεί να υποβληθεί μετά πάροδο εξαμήνου από της απορρίψεως της προηγούμενης.
1. Οι διατάξεις των άρθρων 101 και 102 ΠΚ εφαρμόζονται και στην αναστολή υπό επιτήρηση.
2. Μέχρις ότου λειτουργήσει ο Κλάδος Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής, που προβλέπεται από τα άρθρα 15-17 του ν. 1941/1991, τα καθήκοντα επιβλέψεως των όρων ασκούνται από τον εισαγγελέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση για την αναστολή υπό επιτήρηση.

Άρθρο 101

Ανάκληση της αναστολής

1. Αν μετά την χορήγηση της αναστολής, αλλά κατά τη διάρκειά της, αποδειχθεί ότι αυτός που την έλαβε είχε προηγουμένως καταδικαστεί αμετακλήτως σε στερητική της ελευθερίας ποινής για κάποια από τις πράξεις που ορίζει το άρθρο 99, το δικαστήριο με αίτηση του εισαγγελέα ανακαλεί την αναστολή που χορηγήθηκε.
2. Αν κατά τη διάρκεια της αναστολής, καταστεί αμετάκλητη μία καταδίκη για κάποια από τις πράξεις αυτές που τελέστηκε πριν από τη δημοσίευση της απόφασης για την αναστολή, η αναστολή θεωρείται ότι δεν χορηγήθηκε. η ποινή που είχε ανασταλεί εκτελείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 94 παρ.1 και 96 παρ.1, εκτός αν το δικαστήριο, απαγγέλλοντας τη νέα καταδίκη, ρητά διατάξει με την ίδια απόφαση να διατηρηθεί η αναστολή, λόγω της ελαφράς φύσης του πλημμελήματος για το οποίο απαγγέλθηκε η νέα καταδίκη. Το ίδιο ισχύει και αν μετά την πάροδο του χρόνου της αναστολής επακολούθησε καταδίκη ή άρχισε ποινική δίωξη για πράξη που είχε τελεστεί πριν από την αναστολή, αμέσως μόλις καταστεί αμετάκλητη η καταδίκη για την πράξη αυτή.

Άρθρο 102

Άρση της αναστολής

1. Αν κατά το διάστημα της αναστολής ο καταδικασμένος καταδικαστεί και πάλι σε ποινή στερητική της ελευθερίας για κακούργημα ή πλημμέλημα που τελέστηκε κατά τη διάρκεια της αναστολής, η αναστολή αίρεται μόλις καταστεί αμετάκλητη

- η νέα καταδίκη. Η ποινή που επιβλήθηκε με τη νέα καταδίκη εκτελείται στη συνέχεια μετά την ποινή που είχε ανασταλεί, εκτός αν λόγω της ελαφράς φύσης του πλημμελήματος που αφορά η νέα καταδίκη το δικαστήριο με την ίδια απόφαση ρητά διατάξει να μην αρθεί η αναστολή.
2. Αν η αναστολή δεν αρθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω ή δεν ανακληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 101, η ποινή που είχε ανασταλεί θεωρείται σαν να μην είχε επιβληθεί.

Άρθρο 103

Ενέργεια αλλοδαπής απόφασης

Αν η καταδίκη που ορίζουν τα άρθρ. 99, 101 και 102 επήλθε με απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου η ενέργειά της όσον αφορά τη χορήγηση, την ανάκληση ή την άρση της αναστολής σε κάθε περίπτωση, κρίνεται ελεύθερα από το δικαστήριο.

Άρθρο 104

Δικαστικές δαπάνες, αποζημιώσεις και παρεπόμενες αρχές

1. Η αναστολή της ποινής δεν απαλλάσσει τον καταδικασμένο από την πληρωμή των δικαστικών εξόδων και την αστική αποζημίωση και τη χρηματική ικανοποίηση.
2. Οι παρεπόμενες της ποινής στερήσεις δικαιωμάτων κι ανικανότητες αναστέλλονται και εξαλείφονται μαζί με την κύρια ποινή αν πρόκειται όμως για στερήσεις ή ανικανότητες σε βάρος δημοσίων υπαλλήλων (άρθρο 263), το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να μην ανασταλούν.

II. Απόλυση του κατάδικου υπό όρο

Άρθρο 105

Κατάδικοι που δικαιούνται να απολυθούν

1. Όσοι καταδικάστηκαν σε ποινή στερητική της ελευθερίας, αφού εκτίσουν τα τρία πέμπτα (3/5) της ποινής τους και πάντως τουλάχιστον ένα έτος και προκειμένου για ισόβια κάθειρξη, 20 έτη, μπορούν να απολυθούν υπό τον όρο της ανάκλησης κατά τις κατωτέρω διατάξεις. <<Για τη χορήγηση της απόλυσης υπό όρο δεν απαιτείται να έχει καταστεί αμετάκλητη η καταδίκη>>.
2. Το χρονικό διάστημα των τριών πέμπτων περιορίζεται στα δύο πέμπτα της ποινής που επιβλήθηκε και προκειμένου για ισόβια κάθειρξη, τα είκοσι έτη περιορίζονται σε δεκαοκτώ, αν ο κατάδικος έχει υπερβεί το 70ό έτος της ηλικίας του. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται σε καταδίκους για το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας, για τους οποίους εξακολουθεί να ισχύει η παρ.2 του άρθρου 105 του ν. 1499/1950 <<Κύρωση του Ποινικού Κώδικα>>.

3. Στην περίπτωση που συντρέχουν σωρευτικά περισσότερες ποινές, ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί υπό όρο αν έχει εκτίσει το άθροισμα των τμημάτων των ποινών που προβλέπεται στην παραγρ. 1. Σε κάθε περίπτωση ο κατάδικος μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει είκοσι πέντε έτη και όταν το παραπάνω άθροισμα υπερβαίνει το όριο αυτό.
4. Αν απολυθεί υπό όρο κατάδικος, ο οποίος μετά την έκτιση της ποινής πρέπει να υποβληθεί σε στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ο χρόνος της δοκιμασίας αρχίζει μετά τη λήξη του μέτρου αυτού.

Άρθρο 106

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της απόλυσης

1. Η απόλυση υπό όρο χορηγείται οπωσδήποτε, εκτός αν κριθεί με ειδική αιτιολογία ότι η διαγωγή του κατάδικου κατά την έκτιση της ποινής του, καθιστά απολύτως αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων.

Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται σε καταδικασθέντες για το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας, για τους οποίους εξακολουθεί να ισχύει η παρ.1 του άρθρου 106 του ν. 1492/1950 <<Κύρωση του Ποινικού Κώδικα>>.

2. Στον απολυόμενο μπορούν να επιβληθούν ορισμένες υποχρεώσεις που θα αφορούν τον τρόπο της ζωής του και ιδίως τον τόπο διαμονής του. Οι υποχρεώσεις αυτές μπορούν πάντοτε να ανακληθούν ή να τροποποιηθούν με αίτηση του απολυμένου.
1. Οι διατάξεις των παρ.2 έως και 4 του άρθρου 100Α εφαρμόζεται αναλόγως.

Άρθρο 106^Α

Καταργήθηκε με την παρ.12 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2207/1994.

Άρθρο 107

Ανάκληση της απόλυσης

1. Η απόλυση μπορεί να ανακληθεί, αν εκείνος που απολύθηκε δεν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν κατά την απόλυση.
2. Σε περίπτωση ανάκλησης ο χρόνος από την απόλυση έως την νέα σύλληψη δεν υπολογίζεται στη διάρκεια της ποινής.

Άρθρο 108

Άρση της απόλυσης

Αν μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπει το άρθρο 109, εκείνος που απολύθηκε διαπράξει έγκλημα από δόλο για το οποίο του επιβλήθηκε αμετακλήτως οποτεδήποτε ποινή φυλάκισης ανώτερη από έξι μήνες εκτίει αθροιστικά κι ολόκληρο το υπόλοιπο της προηγούμενης ποινής, το οποίο έπρεπε να εκτίσει κατά το χρόνο της προσωρινής απόλυσης.

Άρθρο 109

Συνέπειες της μη ανάκλησης

Αν από την απόλυση περάσει το χρονικό διάστημα της ποινής το οποίο υπολειπόταν για έκτιση, σε όσες περιπτώσεις αυτό είναι ανώτερο από τρία έτη, ή αν περάσουν τρία έτη χωρίς να γίνει ανάκληση, η ποινή θεωρείται ότι εκτίθηκε. Η ισόβια κάθειρξη θεωρείται ότι εκτίθηκε, αν περάσουν δέκα έτη από την απόλυση χωρίς να γίνει ανάκλησή της.

Άρθρο 110

Διαδικασία για τη χορήγηση και την ανάκληση της απόλυσης

1. Για τη χορήγηση και την ανάκληση της απόλυσης υπό όρο αποφασίζει το συμβούλιο των πλημμελειοδικών του τόπου της έκτισης της ποινής.

<<Ο κατάδικος κλητεύεται υποχρεωτικά δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση, κατά την οποία μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο τον οποίο διορίζει με απλό έγγραφο θεωρημένο από το διευθυντή της φυλακής ή τις αρμόδιες αρχές>>.

2. Η απόλυση υπό όρο χορηγείται με αίτηση της διεύθυνσης του καταστήματος στο οποίο κρατείται ο κατάδικος. Η αίτηση υποβάλλεται ένα μήνα πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου, που προβλέπει το άρθρο 105. Αν η διεύθυνση του ιδρύματος κρίνει ότι συντρέχουν προϋποθέσεις για τη μη χορήγηση της απόλυσης υπό όρο υποβάλλει σχετική αναφορά μαζί με έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματος στον εισαγγελέα των πλημμελειοδικών, ο οποίος την εισάγει στο συμβούλιο.
  1. Για την ανάκληση αποφασίζει το ίδιο δικαστικό συμβούλιο, ύστερα από πρόταση των αρχών που εποπτεύουν αυτόν που απολύθηκε.
  2. Η εποπτεία αυτή μπορεί να ανατεθεί και σε εταιρεία προστασίας των αποφυλακισμένων.
  3. Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης για να προληφθεί κίνδυνος της δημόσιας τάξης ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου διαμονής εκείνου που απολύθηκε μπορεί να διατάξει τη προσωρινή σύλληψή του ύστερα από την οποία προκαλείται αμέσως με τη νόμιμη διαδικασία η απόφαση για την ανάκληση. Σε περίπτωση οριστικής ανάκλησης, θεωρείται ότι αυτή επήλθε την ημέρα της σύλληψης.

Άρθρο 110Α

1. Η απόλυση υπό όρο χορηγείται ανεξαρτήτως της συνδρομής των προϋποθέσεων των άρθρων 105 και 106, εφόσον ο κατάδικος νοσεί από σύνδρομο επίκτητης ανοσοποιητικής ανεπάρκειας.
2. Η διακρίβωση της προϋποθέσεως της παρ.1 γίνεται μετά από αίτηση του καταδίκου από το αρμόδιο συμβούλιο Πλημμελειοδικών το οποίο διατάσσει ειδική πραγματογνωμοσύνη και η διαδικασία της καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
3. Η απόλυση υπό όρο κατά την παρ.1 σημειώνεται στο Ποινικό Μητρώο του καταδίκου και χορηγείται μόνο μία φορά.

ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΕΞΑΛΕΙΦΟΥΝ ΤΟ ΑΞΙΟΠΟΙΝΟ

I. Παραγραφή

Άρθρο 111

Χρόνος παραγραφής των εγκλημάτων

1. Το αξιόποινο εξαιρείται με την παραγραφή.
2. Τα κακουργήματα παραγράφονται: **α)** μετά είκοσι έτη αν ο νόμος προβλέπει για αυτά την ποινή του θανάτου ή της ισόβιας κάθειρξης· **β)** μετά δέκα πέντε έτη, σε κάθε άλλη περίπτωση.
3. Τα πλημμελήματα παραγράφονται μετά πέντε έτη.
4. Τα πταίσματα παραγράφονται μετά ένα έτος.
5. Οι ανωτέρω προθεσμίες υπολογίζονται κατά το ισχύον ημερολόγιο.
6. Αν ο νόμος ορίζει διαζευκτικά περισσότερες από μία ποινές, οι ανωτέρω προθεσμίες υπολογίζονται σύμφωνα με τη βαρύτερη απ' αυτές.

Άρθρο 112

Έναρξη του χρόνου παραγραφής των εγκλημάτων

Η προθεσμία της παραγραφής αρχίζει απ' την μέρα που τελέστηκε η αξιόποινη πράξη.

Άρθρο 113

Αναστολή της παραγραφής των εγκλημάτων

1. Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρόνο σύμφωνα με διάταξη νόμου δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη.

2. Επίσης η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κύρια διαδικασία και ωστόσο γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση πάντως όχι πέρα από πέντε (5) έτη για τα κακουργήματα, τρία (3) για τα πλημμελήματα και ένα (1) για τα πταίσματα.
3. Αν για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση, η έλλειψη της έγκλησης δεν αναστέλλει την παραγραφή.

Άρθρο 114

Χρόνος παραγραφής των ποινών που επιβλήθηκαν

Οι ποινές που επιβλήθηκαν αμετακλήτως, αν έμειναν ανεκτέλεστες, παραγράφονται: **α)** η ποινή του θανάτου και η ισόβια κάθειρξη μετά τριάντα έτη **β)** ο περιορισμός σε ψυχιατρικό κατάστημα (άρθρο 38) και η κάθειρξη μετά είκοσι έτη **γ)** η φυλάκιση, η χρηματική ποινή και ο περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα (άρθρο 54) μετά δέκα έτη **και δ)** κάθε άλλη μικρότερη ποινή μετά δύο έτη.

Άρθρο 115

Έναρξη του χρόνου παραγραφής των ποινών

Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα που η απόφαση έγινε αμετάκλητη.

Άρθρο 116

Αναστολή της παραγραφής των ποινών

Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται: **α)** για όσο χρόνο, σύμφωνα με το νόμο, δεν μπορεί ν' αρχίσει ή να εξακολουθήσει η εκτέλεση της ποινής **β)** για όσο χρόνο, σύμφωνα με το άρθρο 99, έχει ανασταλεί η εκτέλεση ή έχει επιτραπεί η καταβολή με δόσεις της χρηματικής ποινής ή του προστίμου που επιβλήθηκε και **γ)** για όσο χρόνο διαρκεί η εκτέλεση κάποιου από τα μέτρα που προβλέπουν τα άρθρα 71 και 72.

II. Παραίτηση από την έγκληση

Άρθρο 117

Μη υποβολή έγκλησης ή δήλωση παραίτησης από το δικαίωμα της έγκλησης

1. Όταν ο νόμος απαιτεί έγκληση για την ποινική δίωξη κάποιας αξιόποινης πράξης, το αξιόποينو εξαλείφεται αν ο δικαιούχος δεν υποβάλει την έγκληση μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα που έλαβε γνώση για την πράξη που τελέστηκε και για το πρόσωπο που την τέλεσε ή για έναν από τους συμμετόχους της.
2. Το ίδιο αποτέλεσμα συνεπάγεται και η ρητή δήλωση του δικαιούχου της έγκλησης ενώπιον της αρμόδιας αρχής, ότι παραιτείται από το δικαίωμα της έγκλησης.

Άρθρο 118

Πρόσωπα που έχουν δικαίωμα για έγκληση

1. Το δικαίωμα της έγκλησης ανήκει στον άμεσα παθόντα από την αξιόποινη πράξη, αν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά με ειδική διάταξη.
2. Αν ο παθών δεν έχει συμπληρώσει το 12^ο έτος της ηλικίας του ή τελεί υπό δικαστική απαγόρευση, το δικαίωμα της έγκλησης έχει ο νόμιμος αντιπρόσωπός του. Αν ο παθών έχει συμπληρώσει το 12^ο έτος της ηλικίας του, το δικαίωμα της έγκλησης έχουν και ο παθών και ο νόμιμος αντιπρόσωπός του, και μετά τη συμπλήρωση του 17^{ου} έτους της ηλικίας του το δικαίωμα αυτό το έχει μόνον ο παθών.
3. Αν δύο ή περισσότεροι έχουν δικαίωμα έγκλησης, το δικαίωμα αυτό είναι αυτοτελές για τον καθένα.
4. Μετά το θάνατο του παθόντος, το δικαίωμα της έγκλησης μεταβιβάζεται στο σύζυγο που ζει και στα τέκνα του και, αν δεν έχει σύζυγο και τέκνα στους γονείς του.
5. Για τις αξιόποινες πράξεις που έγιναν εναντίον του Προέδρου της Δημοκρατίας ή εκείνου που ασκεί την προεδρική εξουσία, αν οι πράξεις διώκονται με έγκληση, η δίωξη γίνεται με αίτηση του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

Άρθρο 119

Αδιαίρετο της έγκλησης

Η ποινική δίωξη ασκείται εναντίον όλων των συμμετόχων του εγκλήματος, και αν ακόμη η έγκληση που υποβλήθηκε στρέφεται εναντίον ενός από αυτούς.

Άρθρο 120

Ανάκληση της έγκλησης

1. Αυτός που υπέβαλε την έγκληση μπορεί να την ανακαλέσει, με τους όρους που ορίζει ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας.
2. Η ανάκληση που έγινε για έναν από τους συμμετόχους της πράξης έχει συνέπεια την παύση της ποινικής δίωξης και των υπολοίπων, αν και αυτοί διώκονται με έγκληση.
3. Η ανάκληση δεν έχει κανένα αποτέλεσμα για τον κατηγορούμενο που δηλώνει προς την αρχή ότι δεν την αποδέχεται. Μετά την ανάκληση της έγκλησης που υποβλήθηκε δεν μπορεί να υποβληθεί νέα.

ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΕΣ

Άρθρο 121

Ορισμοί

1. Στο κεφάλαιο αυτό με τον όρο ανήλικοι εννοούνται αυτοί που διατρέχουν από το 7^ο έτος της ηλικίας τους έως το 17^ο έτος συμπληρωμένο. Από αυτούς όσοι έχουν ηλικία έως το 12^ο έτος τους συμπληρωμένο ονομάζονται παιδιά, και οι υπόλοιποι έφηβοι.
2. Οι ανήλικοι υποβάλλονται σε αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα ή σε ποινικό σωφρονιστικό σύμφωνα με τις διατάξεις των επομένων άρθρων.

Άρθρο 122

Αναμορφωτικά μέτρα

1. Αναμορφωτικά μέτρα είναι: **α)** η επίπληξη του ανηλίκου· **β)** η ανάθεση της υπεύθυνης επιμέλειας του ανηλίκου στους γονείς, τους επιτρόπους ή τους κηδεμόνες του· **γ)** η ανάθεση της επιμέλειας του ανηλίκου σε προστατευτικές εταιρείες ή σε ιδρύματα ανηλίκων ή σε ειδικούς επιμελητές ανηλίκων· **δ)** η τοποθέτηση του ανηλίκου σε κατάλληλο κρατικό, δημοτικό, κοινοτικό ή και ιδιωτικό κατάστημα αγωγής.
2. Σε κάθε περίπτωση ως πρόσθετο αναμορφωτικό μέτρο μπορούν να επιβληθούν και πρόσθετες υποχρεώσεις που αφορούν τον τρόπο ζωής του ανηλίκου ή τη διαπαιδαγώγησή του.

Άρθρο 123

Θεραπευτικά μέτρα

1. Αν η κατάσταση του ανηλίκου απαιτεί ιδιαίτερη μεταχείριση, ιδίως αν πάσχει από ψυχική ασθένεια ή άλλη νοσηρή διατάραξη των πνευματικών του λειτουργιών, ή είναι τυφλός, κωφάλαλος, επιληπτικός ή του έχει γίνει έξη η χρήση οιοπνευματωδών ποτών ή ναρκωτικών ουσιών και δεν μπορεί να την αποβάλει με τις δικές του δυνάμεις ή εμφανίζει ανώμαλη καθυστέρηση στην πνευματική και την ηθική του ανάπτυξη, το δικαστήριο διατάσσει την παραπομπή του σε θεραπευτικό ή άλλο κατάλληλο κατάστημα.
2. Τα θεραπευτικά μέτρα διατάσσονται ύστερα από προηγούμενη γνωμοδότηση ειδικού γιατρού.
3. Αν ο ανήλικος είναι χρήστης ναρκωτικών και ιδίως αν του έχει γίνει έξη η χρήση τους και δεν μπορεί να την αποβάλει με τις δικές του δυνάμεις, τα θεραπευτικά μέτρα διατάσσονται ύστερα από γνωμοδότηση σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 2.

Άρθρο 124

Μεταβολή ή άρση μέτρων

1. Το δικαστήριο που δίκασε μπορεί οποτεδήποτε να αντικαταστήσει τα αναμορφωτικά μέτρα που επέβαλε με άλλα αν το κρίνει αναγκαίο· αν τα μέτρα εκπλήρωσαν το σκοπό τους, τα αίρει.
2. Το ίδιο μπορεί να πράξει και για τα θεραπευτικά μέτρα, ύστερα από προηγούμενη γνωμοδότηση ειδικού γιατρού.
3. Η διάταξη της παρ.2 του άρθρου 4 εφαρμόζεται και σ' αυτό το άρθρο.

Άρθρο 125

Διάρκεια μέτρων

Τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα που επέβαλε το δικαστήριο παύουν αυτοδικαίως όταν ο ανήλικος συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας.

Άρθρο 126

Ανήλικοι ποινικά υπεύθυνοι

1. Η αξιόποινη πράξη που τελέστηκε από παιδί δεν καταλογίζεται σ' αυτό· εφαρμόζονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.
2. Ο έφηβος που τέλεσε αξιόποινη πράξη υποβάλλεται σε αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, αν δεν υπάρχει περίπτωση να υποβληθεί σε ποινικό σφραγισμό κατά τις διατάξεις του επόμενου άρθρου.

Άρθρο 127

Ανήλικοι ποινικά υπεύθυνοι

1. Αν το δικαστήριο ερευνώντας τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη και την όλη προσωπικότητα του δράστη κρίνει ότι είναι αναγκαίος ο ποινικός σφραγισμός του εφήβου για να συγκρατηθεί από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων, τον καταδικάζει σε περιορισμό σε σφραγιστικό κατάστημα.
2. Στην απόφαση του δικαστηρίου ορίζεται το ελάχιστο και το μέγιστο όριο της παραμονής του εφήβου στο κατάστημα μέσα στα όρια που προβλέπει το αρ. 54.

Η παρ.3 καταργήθηκε με την παρ.9 του ν. 2207/1994.

Άρθρο 128

Πταίσματα ανηλίκων

Αν η πράξη που τέλεσε ο ανήλικος συνιστά πταίσμα, εφαρμόζονται μόνο τα αναμορφωτικά μέτρα του άρθρου 122, εκτός από τη τοποθέτηση του ανηλίκου σε κατάλληλο κατάστημα αγωγής.

Άρθρο 129

Ανάλυση υπό όρο

1. Με τη λήξη του ελαχίστου ορίου, που έχει ορισθεί το δικαστήριο απολύει υπό όρο τον καταδικο κατά τα οριζόμενα παρακάτω. Στην απόφαση για την απόλυση υπό όρο, ορίζεται ο χρόνος της δοκιμασίας, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από έξι μήνες ούτε ανώτερος από πέντε έτη και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέγιστο όριο ποινής που ορίζεται στην καταδικαστική απόφαση.
2. Η απόλυση υπό όρο χορηγείται οπωσδήποτε, εκτός αν κριθεί με ειδική αιτιολογία ότι η διαγωγή του καταδίκου κατά την έκτιση της ποινής καθιστά απολύτως αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων. Για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης η διεύθυνση του καταστήματος, στο οποίο κρατείται ο κατάδικος, υποβάλλει αίτηση μαζί με έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματος, μόλις συμπληρωθεί το ελάχιστο όριο.
3. Η απόλυση υπό όρο μπορεί να χορηγηθεί και πριν λήξει το ελάχιστο όριο που όρισε η απόφαση, αλλά πάντως αφού παρέλθουν τουλάχιστον έξι μήνες διαμονής του καταδίκου στο κατάστημα.
4. Αν η αίτηση για απόλυση υπό όρο δε γίνει δεκτή νέα αίτηση μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε.
5. Στον κατάδικο μπορούν να επιβληθούν κατά τη διάρκεια του χρόνου της δοκιμασίας του οι υποχρεώσεις του άρθρου 122 παρ.3.
6. Αν ο απολυόμενος κατά το χρόνο της δοκιμασίας του τελέσει νέο κακούργημα ή πλημμέλημα από δόλο, η απόλυση ανακαλείται και εφαρμόζεται το άρθρο 132.
7. Αν μετά την απόλυση παρέλθει ο χρόνος της δοκιμασίας που όρισε η απόφαση χωρίς να γίνει ανάκληση, η ποινή θεωρείται ότι εκτίθηκε.
8. Αρμόδιο για την απόλυση του καταδίκου βάση του άρθ. αυτού είναι το τριμελές δικαστήριο ανηλίκων στο πλημμελειοδικείο του τόπου όπου εκτίεται ο περιορισμός

Άρθρο 130

Ανήλικοι που δικάζονται μετά την συμπλήρωση του 17^{ου} έτους

1. Όταν ένας ανήλικος που βρισκόταν στην εφηβική ηλικία όταν τέλεσε την πράξη εισάγεται σε δίκη μετά τη συμπλήρωση του 17^{ου} έτους, το δικαστήριο μπορεί αντί γι' περιορισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα να επιβάλει τη ποινή που προβλέπεται για την πράξη που τελέστηκε ελαττωμένη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83· τούτο γίνεται αν το δικαστήριο κρίνει ότι αν και ο ποινικός σωφρονισμός του ανηλίκου είναι αναγκαίος, δεν είναι όμως πια σκόπιμος ο περιορισμός του σε σωφρονιστικό κατάστημα.
2. Οι ποινές στέρησης της ελευθερίας που επιβλήθηκαν σύμφωνα με τα παραπάνω δεν συνεπάγονται σε καμιά περίπτωση τη στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων ή την παραπομπή σε κατάστημα εργασίας.
3. Κατά γενικό κανόνα οι κατάδικοι αυτοί κρατούνται χωριστά από άλλους ενηλίκους καταδίκους.

Άρθρο 131

Έναρξη εκτέλεσης της απόφασης μετά τη συμπλήρωση του 17^{ου} έτους

1. Αν ο καταδικασμένος σε περιορισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα συμπλήρωσε το 17^ο έτος της ηλικίας του πριν αρχίσει η εκτέλεση της απόφασης, το δικαστήριο που δίκασε μπορεί, αν κρίνει ότι ο περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα δεν είναι πια σκόπιμος, να τον αντικαταστήσει με την ποινή του προηγούμενου άρθρου.
2. Αν ο καταδικασμένος συμπλήρωσε το 21^ο έτος της ηλικίας του, η αντικατάσταση του περιορισμού κατά την παράγραφο 1 είναι υποχρεωτική.
3. Οι παράγραφοι 2 και 3 του προηγούμενου άρθρου ισχύουν και στις περιπτώσεις του άρθρου αυτού.

Άρθρο 132

Συρροή

1. Αν ο κρατούμενος σε σωφρονιστικό κατάστημα διαπράξει αξιόποινη πράξη πριν συμπληρώσει το 17^ο έτος της ηλικίας του ή αν συντρέξει άλλη περίπτωση συρροής κατά το άρθρο 97, το δικαστήριο επαυξάνει το ελάχιστο και το μέγιστο όριο παραμονής του ανηλίκου στο κατάστημα, που τα είχε καθορίσει στη προηγούμενη απόφασή του.
2. Αν ο κρατούμενος σε σωφρονιστικό κατάστημα διαπράξει αξιόποινη πράξη μετά τη συμπλήρωση του 17^{ου} έτους της ηλικίας του: **α)** αν η ποινή που προσδιορίστηκε για την πράξη αυτή είναι πρόσκαιρη κάθειρξη, το δικαστήριο επιβάλλει συνολική ποινή κάθειρξης επαυξημένη η επαύξηση του κατώτατου ορίου του περιορισμού σε σωφρονιστικό κατάστημα που καθόρισε η απόφαση του δικαστηρίου· κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρ. 94 παρ.1· **β)** αν η ποινή που επιβλήθηκε για την νέα πράξη είναι ηπιότερη από την πρόσκαιρη κάθειρξη, το δικαστήριο επαυξάνει το κατώτατο και ανώτατο όριο του περιορισμού σε σωφρονιστικό κατάστημα που καθορίστηκε στην προηγούμενη απόφαση, όχι όμως πέρα από το ανώτατο όριο περιορισμού το οποίο ορίζεται στο άρθρο 54.

Άρθρο 133

Εγκληματίες μετεφηβικής ηλικίας

Αν κάποιος κατά το χρόνο που τελέστηκε η πράξη έχει συμπληρωμένο το 17^ο, όχι όμως και το 21^ο έτος της ηλικίας, του, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83). Σε μια τέτοια περίπτωση εφαρμόζονται και εδώ οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 130.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ
ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΠΡΟΣΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ

Άρθρο 134

Έσχατη προδοσία

1. Τιμωρείται με την ποινή της ισόβιας ή πρόσκαιρης κάθειρξης: **Α)** όποιος αποπειράται να αποστερήσει με οποιοδήποτε τρόπο το Πρόεδρο της Δημοκρατίας ή αυτόν που ασκεί την προεδρική εξουσία από την εξουσία που έχουν κατά το Σύνταγμα **Β)** όποιος αποπειράται με σωματική βία ή με απειλές σωματικής βίας: **α)** να παρεμποδίσει κάποιον απ' αυτούς από την άσκηση της συνταγματικής εξουσίας του ή να τον εξαναγκάσει να επιχειρήσει πράξη που απορρέει από αυτή την εξουσία και **β)** να μεταβάλει το πολίτευμα του Κράτους.
2. Με ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη τιμωρείται όποιος, εκτός από την περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου: **α)** επιχειρεί με βία ή απειλή βίας ή με σφετερισμό της ιδιότητάς του ως οργάνου του Κράτους να καταλύσει ή να αλλοιώσει ή να καταστήσει ανενεργό, διαρκώς ή προσωρινώς, το δημοκρατικό πολίτευμα που στηρίζεται στη λαϊκή κυριαρχία ή θεμελιώδεις αρχές ή θεσμούς του πολιτεύματος αυτού **β)** επιχειρεί με τα μέσα που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο και με τρόπο πρόσφορο να διαπράξει την ομαλή λειτουργία του πολιτεύματος, να αποστερήσει ή να παρακωλύσει τη Βουλή, την Κυβέρνηση ή τον Πρωθυπουργό από την ενάσκηση της εξουσίας που τους παρέχει το Σύνταγμα ή να τους εξαναγκάσει να εκτελέσουν ή να παραλείψουν πράξεις που απορρέουν από την εξουσία αυτή **γ)** ασκεί ή άσκησε την εξουσία που ο ίδιος ή άλλος κατέλαβε με τους τρόπους και με τα μέσα που προβλέπει το άρθρο αυτό.
3. Όποιος αποπειράται να θανατώσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ή εκείνον που ασκεί την προεδρική εξουσία τιμωρείται με θάνατο ή ισόβια κάθειρξη.

Άρθρο 134^α

Θεμελιώδεις αρχές και θεσμοί του Πολιτεύματος

Θεμελιώδεις αρχές και θεσμοί του πολιτεύματος θεωρούνται στο πλαίσιο του προηγούμενου άρθρου: **α)** η ανάδειξη του Αρχηγού του Κράτους με εκλογή **β)** το δικαίωμα του λαού να εκλέγει τη Βουλή με γενικές, άμεσες, ελεύθερες, ίσες και μυστικές ψηφοφορίες μέσα στα συνταγματικά χρονικά πλαίσια **γ)** το κοινοβουλευτικό σύστημα διακυβέρνησης **δ)** η αρχή του πολυκομματισμού **ε)** η αρχή της διάκρισης των εξουσιών, όπως προβλέπεται στο Σύνταγμα **στ)** η αρχή της δέσμευσης του νομοθέτη από το

Σύνταγμα και της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας από το Σύνταγμα και τους νόμους· ζ) η αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης· και η) η γενική ισχύς και προστασία των ατομικών δικαιωμάτων που προβλέπει το Σύνταγμα.

Άρθρο 134β

Δεν τιμωρούνται ως συμμετοχοί στις πράξεις του άρθρου 134 δημόσιοι υπάλληλοι ή λειτουργοί που άσκησαν τα καθήκοντά τους όσο διήρκεσε ο σφετερισμός της λαϊκής κυριαρχίας ή η παράνομη κατάλυση, η μεταβολή ή η αδράνεια του δημοκρατικού πολιτεύματος, αν η άσκηση των καθηκόντων τους ήταν αναγκαία αποκλειστικώς για τη συνέχιση της λειτουργίας του κράτους και δεν έγινε με σκοπό τη διατήρηση της εξουσίας από τους σφετεριστές της.

Άρθρο 135

Προπαρασκευαστικές πράξεις εσχάτης προδοσίας

1. Όποιος δημόσια ή με τη διάδοση εγγράφων, εικόνων ή παραστάσεων προκαλεί με πρόθεση ή προσπαθεί να διεγείρει άλλους στο να επιχειρήσουν πράξεις από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 134 τιμωρείται με κάθειρξη.
2. Όποιος συνωμοτεί με άλλον με σκοπό να εκτελέσουν πράξη από εκείνες που αναφέρονται στο άρ. 134 ή με συνεννοήσεις με ξένη κυβέρνηση προπαρασκευάζει την εκτέλεση μιας απ' αυτές τις πράξεις, τιμωρείται με κάθειρξη.
3. Οποιαδήποτε άλλη προπαρασκευαστική ενέργεια με πρόθεση μιας από τις αναφερόμενες στο άρθρο 134 πράξεις τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
4. Συνωμοσία υπάρχει όταν δύο ή περισσότεροι συναποφασίσουν να τελέσουν πράξη εσχάτης προδοσίας ή αναλάβουν αμοιβαία υποχρέωση να τελέσουν τέτοια πράξη.

Άρθρο 135^α

Προσβολές κατά της ζωής φορέων πολιτειακών λειτουργημάτων

Όποιος αποπειράται να θανατώσει τον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους ή αρχηγό κόμματος που αναγνωρίζεται από τον Κανονισμό της Βουλής, τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη.

Άρθρο 136

Στις περιπτώσεις του άρ.135 το δικαστήριο μπορεί, μαζί με την ποινή της φυλάκισης, να επιβάλει και στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων (άρθρο 61). Αν αυτός που καταδικάστηκε είναι αλλοδαπός, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και την απέλασή του από το κράτος (άρθρο 74).

Άρθρο 137

1. Στις περιπτώσεις του άρ.134 παρ. 1 και 2 και 135, ο δράστης μένει ατιμώρητος, αν με δική του θέληση παρεμπόδισε την επέλευση του αποτελέσματος που επιδίωξε με την πράξη του.
2. Αν στις περιπτώσεις του άρθρου 134 ο δράστης συντέλεσε αποφασιστικά στην αποκατάσταση του Δημοκρατικού Πολιτεύματος, τιμωρείται με ποινή μειωμένη. Το δικαστήριο όμως μπορεί, εκτιμώντας ελεύθερα όλες τις περιστάσεις, να κρίνει την πράξη του ατιμώρητη.

Άρθρο 137^A

Βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

1. Υπάλληλος ή στρατιωτικός, στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη ή η ανάκριση ή η εξέταση αξιόποινων πράξεων ή πειθαρχικών παραπτωμάτων ή η εκτέλεση ποινών ή η φύλαξη ή η επιμέλεια κρατουμένων, τιμωρείται με κάθειρξη, εάν υποβάλλει σε βασανιστήρια κατά την εκτέλεση αυτών των καθηκόντων πρόσωπο που βρίσκεται στην εξουσία του με σκοπό: **α)** να αποσπάσει από αυτό η από τρίτο πρόσωπο ομολογία κατάθεση, πληροφορία ή δήλωση ιδίως αποκήρυξης ή αποδοχής πολιτικής ή άλλης ιδεολογίας **β)** να τιμωρήσει **γ)** να εκφοβίσει αυτό ή τρίτα πρόσωπα.

Με την ίδια ποινή τιμωρείται υπάλληλος ή στρατιωτικός, που με εντολή των προϊσταμένων του ή αυτοβούλως σφετερίζεται τέτοια καθήκοντα και τελεί τις πράξεις του προηγούμενου εδαφίου.

2. Βασανιστήρια συνιστούν, σύμφωνα με την προηγούμενη παρ. κάθε μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, καθώς και κάθε παράνομη χρησιμοποίηση χημικών, ναρκωτικών ή άλλων φυσικών ή τεχνικών μέσων με σκοπό να κάμψουν τη βούληση του θύματος.
1. Σωματική κάκωση, βλάβη της υγείας, άσκηση παράνομης σωματικής ή ψυχολογικής βίας και κάθε άλλη σοβαρή προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, που τελείται από τα πρόσωπα, υπό τις περιστάσεις και για τους σκοπούς που προβλέπει η παρ.1, εφόσον δεν υπάγεται στην έννοια της παρ.2, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών, αν δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Ως προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας θεωρούνται ιδίως: **α)** η χρησιμοποίηση ανιχνευτή αλήθειας **β)** η παρατεταμένη απομόνωση **γ)** η σοβαρή προσβολή της γενετησίας αξιοπρέπειας.
2. Δεν υπάγονται στην έννοια του άρθρου αυτού πράξεις ή συνέπειες συμφυείς προς τη νόμιμη εκτέλεση ποινής ή άλλου νόμιμου περιορισμού της ελευθερίας ή προς άλλο νόμιμο μέτρο δικονομικού καταναγκασμού.

Άρθρο 137B

Διακεκριμένες περιπτώσεις

1. Οι πράξεις της πρώτης παραγράφου του προηγούμενου άρθρου τιμωρούνται με κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών:

α) αν χρησιμοποιούνται μέσα ή τρόποι συστηματικού βασανισμού, ιδίως κτυπήματα στα πέλματα του θύματος (φάλαγγα) ή ηλεκτροσόκ ή εικονική εκτέλεση ή παραισθησιογόνες ουσίες

β) αν έχουν ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του θύματος

γ) αν ο δράστης τελεί τις πράξεις κατά συνήθεια ή κρίνεται από τις περιστάσεις τέλεσης ως ιδιαίτερος επικίνδυνος

δ) αν ο υπαίτιος ως προϊστάμενος έδωσε την εντολή τέλεσης της πράξης.

2. Τιμωρούνται με κάθειρξη μέχρι 10 έτη οι πράξεις της παρ.3 του προηγ. άρθρου, όταν συντρέχουν οι περιπτώσεις β, γ και δ της προηγούμενης παραγράφου.

1. Αν οι πράξεις του προηγ. άρθρου επέφεραν το θάνατο του θύματος επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.

Άρθρο 137Γ

Παρεπόμενες ποινές

Καταδίκη για πράξεις των άρ. 137^Α και 137B συνεπάγεται αυτοδίκαιη αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων, διαρκή σε περίπτωση καταδίκης σε ισόβια κάθειρξη, δεκαετή τουλάχιστο σε περίπτωση κάθειρξης και πενταετή τουλάχιστο σε περίπτωση φυλάκισης, εφόσον άλλη διάταξη δεν προβλέπει βαρύτερη αποστέρηση. Επίσης συνεπάγεται ανικανότητα απόκτησης των ιδιοτήτων που προβλέπεται στη περίπτωση 1 του άρ.63, διαρκή σε περίπτωση καταδίκης σε κάθειρξη και δεκαετή σε περίπτωση καταδίκης σε φυλάκιση.

Άρθρο 137Δ

Γενικές διατάξεις

1. Κατάσταση ανάγκης ουδέποτε αποκλείει τον άδικο χαρακτήρα των πράξεων των άρθρων 137^Α και 137B.
2. Προσταγή προϊσταμένου, που αφορά τις πράξεις των άρ. 137^Α και 137B ουδέποτε αποκλείει τον άδικο χαρακτήρα τους.
3. Σε περίπτωση που οι πράξεις των άρ. 137^Α και 137B, τελούνται υπό καθεστώς σφετερισμού της λαϊκής κυριαρχίας, η προθεσμία της παραγραφής αρχίζει μόλις αποκατασταθεί η νόμιμη εξουσία.
4. Ο παθών των πράξεων των άρθρων 137^Α και 137B δικαιούται να απαιτήσει από το δράστη και από το δημόσιο, οι οποίοι ευθύνονται εις ολόκληρον, αποζημίωση

για τις ζημιές που υπέστη και χρηματική ικανοποίηση για ψυχική οδύνη ή ηθική βλάβη.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Άρθρο 138

Επιβουλή της ακεραιότητας της χώρας

1. Όποιος επιχειρεί με σωματική βία ή με απειλές σωματικής βίας να αποσπάσει από το ελληνικό κράτος έδαφος που ανήκει σ' αυτό ή να συγχωνεύσει έδαφος του ελληνικού κράτους σε άλλη πολιτεία τιμωρείται με θάνατο.
2. Οι διατάξεις των άρθρων 135 και 137 έχουν και εδώ εφαρμογή.

Άρθρο 139

Προσβολή εναντίον της διεθνούς ειρήνης της χώρας

1. Όποιος συνεννοείται ή διαπραγματεύεται με ξένη κυβέρνηση με σκοπό να προκαλέσει πόλεμο ή εχθροπραξίες εναντίον του ελληνικού κράτους ή κάποιου συμμάχου του, τιμωρείται με ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη.
2. Αν εξαιτίας των ενεργειών αυτών ξέσπασε πραγματικά ο πόλεμος ή άρχισαν οι εχθροπραξίες τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη ή με θάνατο.

Άρθρο 140

Όποιος με πράξεις εχθρικές, που η κυβέρνηση δεν τις εγκρίνει ή με μηχανογραφίες εκθέτει με πρόθεσή του το ελληνικό κράτος ή κάποιο σύμμαχό του σε κίνδυνο πολέμου ή εχθροπραξιών τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Αν εξαιτίας των ενεργειών αυτών ξέσπασε πραγματικά ο πόλεμος ή άρχισαν οι εχθροπραξίες, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

Άρθρο 141

Όποιος με πρόθεσή του και με οποιεσδήποτε ενέργειες εκθέτει το ελληνικό κράτος ή σύμμαχό του ή κατοίκους τους σε κίνδυνο αντιποίνων ή εκθέσει σε κίνδυνο διατάραξης φιλικές σχέσεις του ελληνικού κράτους ή συμμάχου του με ξένο κράτος, τιμωρείται με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι τριών ετών. Αν τα αντίποινα επήλθαν πραγματικά εξαιτίας των ενεργειών του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών.

Άρθρο 142

Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος κάποιας από τις πράξεις των άρθρων 139 - 141 τιμωρείται, στις περιπτώσεις των άρθρων 139, 140 με φυλάκιση μέχρι τριών ετών και στις περιπτώσεις του άρθρου 141 με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.

Άρθρο 143

Στρατιωτική υπηρεσία στον εχθρό

Ο Έλληνας υπήκοος που σε καιρό πολέμου κατά του ελληνικού κράτους υπηρετεί σε εχθρικό στρατό ή παίρνει όπλα κατά της ελληνικής πολιτείας ή των συμμάχων της τιμωρείται με την ποινή του θανάτου ή με ισόβια κάθειρξη.

Άρθρο 144

Υποστήριξη της πολεμικής δύναμης του εχθρού

1. Όποιος σχετικά με πόλεμο που ξέσπασε ή που επίκειται κατά της ελληνικής πολιτείας ενεργεί παράνομα και εν γνώσει με τρόπο που μπορεί να ενισχύσει τις πολεμικές δυνάμεις της ελληνικής πολιτείας ή των συμμάχων της τιμωρείται με ποινή θανάτου ή με ισόβια κάθειρξη.
2. Ο ξένος υπήκοος που παρέχει στον εχθρό τα απαραίτητα για τον πόλεμο ή δάνειο, δεν τιμωρείται εκτός αν κατά το χρόνο της πράξης, κατοικούσε στην Ελλάδα ή σε έδαφος κατεχόμενο από την Ελλάδα ή αν όσα έδωσε στον εχθρό προέρχονται από αυτά τα εδάφη.
3. Όποιος σε έδαφος του κράτους που σε καιρό πολέμου βρίσκεται κάτω απ' εχθρική επιδρομή ή κατάληψη ευνοεί τις πολιτικές βλέψεις του εχθρού πάνω σ' αυτό το έδαφος ή ενεργεί εν γνώσει με τρόπο που μπορεί να μειώσει την πίστη των πολιτών προς το ελληνικό κράτος, τιμωρείται με κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη.

Άρθρο 145

Παράβαση συμβάσεων

1. Όποιος σχετικά με πόλεμο που ξέσπασε ή που επίκειται κατά της ελληνικής πολιτείας παραλείπει ολικά ή μερικά να εκτελέσει σύμβαση που αφορά τις ανάγκες των πολεμικών δυνάμεων της πολιτείας ή των τυχόν συμμάχων της τιμωρείται με φυλάκιση. Αν η παράλειψη προήλθε από αμέλεια, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
2. Τα εγκλήματα αυτά τιμωρούνται μόνο με αίτηση του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

Άρθρο 146

Παραβίαση μυστικών της Πολιτείας

1. Όποιος με πρόθεσή του και παράνομα παραδίδει ή αφήνει να περιέλθουν στην κατοχή ή τη γνώση άλλου έγγραφα, σχέδια ή άλλα πράγματα ή ειδήσεις που τα συμφέροντα της πολιτείας ή των συμμάχων της επιβάλουν να τηρηθούν απόρρητα απέναντι σε ξένη κυβέρνηση, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
2. Σε καιρό πολέμου ο υπαίτιος τιμωρείται με ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

Άρθρο 147

Όποιος γίνεται από αμέλεια υπαίτιος κάποιας από τις πράξεις που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο, αν αυτά τα σχέδια, τα έγγραφα, τα πράγματα ή οι ειδήσεις του είναι εμπιστευμένα, υπηρεσιακώς ή του είναι προσιτά χάρη στη δημόσια υπηρεσία του ή χάρη σε εντολή της αρχής ή τα έμαθε λόγω μιας σύμβασης από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 145 του Κώδικα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 148

Κατασκοπεία

1. Όποιος με πρόθεσή του και παράνομα πετυχαίνει να περιέλθουν στην κατοχή του ή στη γνώση του αντικείμενα ή ειδήσεις από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 146 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
2. Αν όμως ο υπαίτιος ενήργησε με σκοπό να χρησιμοποιήσει τα ανωτέρω αντικείμενα ή ειδήσεις για να τα διαβιβάσει σε άλλον ή να τα ανακοινώσει έτσι ώστε να μπορούν να εκθέσουν σε κίνδυνο το συμφέρον του κράτους και ιδίως την ασφάλειά του ή κάποιου από τους συμμάχους του τιμωρείται με ποινή κάθειρξης και σε καιρό πολέμου με ισόβια κάθειρξη ή θάνατο.

Άρθρο 149

1. Όποιος: **α)** χωρίς δικαίωμα καταρτίζει εικόνες ή σχέδια οχυρώσεων πλοίων, δρόμων, καταστημάτων ή άλλων έργων ή στρατιωτικών τόπων ή **β)** για το σκοπό αυτό μπαίνει κρυφά ή με απάτη στα μέρη αυτά, αν η προσέλευση εκεί απαγορεύεται στο κοινό, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από ειδική διάταξη.
2. Όποιος εισέρχεται στα πιο πάνω μέρη κρυφά με απάτη τιμωρείται γι' αυτό και μόνο με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

Άρθρο 150

Νόθευση αποδεικτικών

Όποιος με πρόθεση νοθεύει, καταστρέφει ή κρύβει έγγραφα ή άλλα αντικείμενα που μπορούν να χρησιμεύσουν για την απόδειξη δικαιωμάτων ή την υποστήριξη συμφερόντων του ελληνικού κράτους ή συμμάχου του απέναντι σε άλλο κράτος τιμωρείται με κάθειρξη.

Άρθρο 151

Κατάχρηση πληρεξουσιότητας

Όποιος ως πληρεξούσιος του ελληνικού κράτους, ή συμμάχου του, διεξάγει με κάποια με κάποια άλλη κυβέρνηση υποθέσεις του εντολέα του με πρόθεση κατά τέτοιο τρόπο που μπορεί να προκύψει βλάβη για τον εντολέα τιμωρείται με κάθειρξη.

Άρθρο 152

Γενική διάταξη

Στις περιπτώσεις των άρθρων 142, 145, 147, 148, 149, το δικαστήριο μπορεί μαζί με τη φυλάκιση να επιβάλει και στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 63 αριθμ. 1.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΞΕΝΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Άρθρο 153

Προσβολή κατά ξένου κράτους και του αρχηγού του

1. **α)** Όποιος γίνεται υπαίτιος μιας από τις πράξεις των άρθρων 134 και 135 κατά ξένου κράτους που βρίσκεται σε ειρήνη με την Ελλάδα και είναι αναγνωρισμένο απ' αυτήν, καθώς και **β)** όποιος με πρόθεση βιαοπραγεί ή αποπειράται βιαοπραγία κατά του αρχηγού ξένου κράτους που βρίσκεται σε ειρήνη με την Ελλάδα κι είναι αναγνωρισμένο απ' αυτήν, καθώς και όποιος προσβάλλει δημόσια με οποιοδήποτε τρόπο την τιμή του τιμωρείται με φυλάκιση η τιμωρία επιβάλλεται αν η πράξη δεν τιμωρείται από άλλη διάταξη νόμου με βαρύτερη ποινή, αν η αμοιβαιότητα είναι εξασφαλισμένη, τόσο κατά το χρόνο εκτέλεσης της πράξης, όσο και όταν επιβάλλεται η τιμωρία. Η δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από αίτηση της ξένης κυβέρνησης.
2. Όποιος στην Ελλάδα γίνεται υπαίτιος μιας από τις πράξεις της παρ.1, υπό στοιχ. β' εναντίον αρχηγού τέτοιου ξένου κράτους κατά το χρόνο της παραμονής του στη χώρα, τιμωρείται ανεξάρτητα από αμοιβαιότητα καταδιώκεται αυτεπαγγέλτως, αν έγινε υπαίτιος βιαοπραγίας ή αποπειράθηκε να τελέσει τέτοια βιαοπραγία όπως αναφέρεται πιο πάνω.
3. Οι προσβολές της τιμής που αναφέρονται σ' αυτό το άρθρο παραγράφονται μετά έξι μήνες απόδειξη της αλήθειας δεν επιτρέπεται.
4. Στην περίπτωση της παραγράφου 1, στοιχ. α', του άρθρου αυτού εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 137.

Άρθρο 154

Προσβολή της τιμής διπλωματικών αντιπροσώπων

Όποιος γίνεται υπαίτιος μιας από τις πράξεις του προηγούμενου άρθρου, παρ.1, στοιχ. β', εναντίον πρεσβευτή διαπιστευμένου στην ελληνική πολιτεία ή άλλου διπλωματικού αντιπροσώπου ξένου κράτους τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται με αυστηρότερη ποινή από άλλη διάταξη του νόμου. Η δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση του παθόντος ή αίτηση της κυβέρνησής του.

Άρθρο 155

Προσβολή συμβόλων ξένου κράτους

Όποιος για να εκδηλώσει μίσος ή περιφρόνηση, αφαιρεί, καταστρέφει παραμορφώνει ή ρυπαίνει την επίσημη σημαία ή έμβλημα της κυριαρχίας ξένου κράτους, που τελεί σε ειρήνη με την Ελλάδα και είναι αναγνωρισμένο από αυτήν ή διακόπτει ή ηχητικά παρεμποδίζει τη δημόσια ανάκρουση του εθνικού του ύμνου τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι (6) μηνών ή με χρηματική ποινή εφόσο η αμοιβαιότητα είν' εξασφαλισμένη τόσο κατά το χρόνο εκτέλεσης της πράξης, όσο και κατά το χρόνο εκδίκασής της. Η δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από αίτηση της ξένης κυβέρνησης.

Άρθρο 156

Προσβολή της ουδετερότητας

Με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή, τιμωρείται όποιος παραβιάζει απαγορευτική διαταγή που εκδίδεται από την Κυβέρνηση και που δημοσιεύτηκε στην <<Εφημερίδα της Κυβερνήσεως>> με σκοπό να τηρηθεί η ουδετερότητα κατά τη διάρκεια κάποιου πολέμου. Η δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από αίτηση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

I. Εγκλήματα κατά Πολιτικών σωμάτων και της Κυβέρνησης

Άρθρο 157

Βία κατά πολιτικού σώματος ή της Κυβέρνησης

1. Όποιος με βία ή με απειλή βίας επιβάλλει στη Βουλή ή την Κυβέρνηση ή σε μέλος τους την εκτέλεση, παράλειψη ή ανοχή πράξη που ανάγεται στα καθήκοντά τους τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών. Η ίδια ποινή επιβάλλεται αν η πράξη στρέφεται κατά αρχηγού αναγνωρισμένου κατά τον κανονισμό της Βουλής πολιτικού κόμματος.

2. Ο υπαίτιος των παραπάνω πράξεων εναντίον νομαρχιακών, δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων ή άλλου συμβουλίου τοπικής αυτοδιοίκησης ή μέλους τους τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
3. Όποιος δημόσια περιυβρίζει τη Βουλή τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Αν η περιύβριση τελέστηκε εναντίον κάποιου από τα συμβούλια της παρ.2 επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι δύο ετών. Η ποινική δίωξη γίνεται ύστερα από αίτηση της Βουλής ή του Συμβουλίου.
4. Το δικαστήριο μπορεί μαζί μ' αυτές τις ποινές να επιβάλει και στέρηση των αξιωμάτων και θέσεων του άρθρου 63 αριθμ. 1.

Άρθρο 157^A

Βία κατά πολιτικού κόμματος

1. Όποιος εκτελεί πράξεις βίας κατά γραφείων πολιτικών κομμάτων που λειτουργούν νόμιμα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, εκτός αν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.
2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 167 έχει εφαρμογή και σ' αυτή την περίπτωση.
3. Αν με τις πράξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους έχουν προκληθεί φθορές, αυτές χαρακτηρίζονται ως διακεκριμένες και επισύρουν κατά του υπαιτίου τις ποινές του άρθρου 382.

Άρθρο 158

Νόθευση εκλογής ή ψηφοφορίας

1. Όποιος με οποιοδήποτε τρόπο με πρόθεση προκαλεί την παραγωγή μη γνήσιου αποτελέσματος σε εκλογή ή ψηφοφορία που διενεργείται από τη Βουλή ή κάποια επιτροπή της, ή όποιος νοθεύει το γνήσιο αποτέλεσμα της εκλογής ή της ψηφοφορίας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
2. Ο υπαίτιος κάποιας από τις πράξεις αυτές σε εκλογή ή ψηφοφορία που διενεργείται από νομαρχιακό, δημοτικό, ή κοινοτικό συμβούλιο ή άλλο συμβούλιο τοπικής αυτοδιοίκησης ή κάποια επιτροπή τους τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.
3. Το δικαστήριο μπορεί μαζί με τις ποινές αυτές να επιβάλει και στέρηση των αξιωμάτων και των θέσεων του άρθρου 63 αριθμ. 1.

Άρθρο 159

Δωροδοκία

1. Όποιος σχετικά με κάποια εκλογή ή ψηφοφορία που διενεργείται από τη Βουλή ή κάποια επιτροπή της προτείνει, παρέχει ή υπόσχεται σε βουλευτή δώρα ή οποιαδήποτε άλλα ωφελήματα που δεν του οφείλονται ως αντάλλαγμα για να μην λάβει μέρος στην εκλογή ή την ψηφοφορία ή για να ψηφίσει με ορισμένο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή.

2. Ο βουλευτής που σχετικά με κάποια από τις εκλογές ή ψηφοφορίες της παρ.1 αυτού του άρθρ. δέχεται τη παροχή ή την υπόσχεση δώρων ή άλλων ωφελημάτων που δεν του οφείλονται ή απαιτεί τέτοια ως αντάλλαγμα για να μην λάβει μέρος στην εκλογή ή στην ψηφοφορία ή για να ψηφίσει με ορισμένο τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή.
3. Όποιος σχετικά με κάποια εκλογή ή ψηφοφορία που διενεργείται από νομαρχιακό, δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ή άλλο συμβούλιο τοπικής αυτοδιοίκησης ή επιτροπή κάποιου απ' αυτά προτείνει, παρέχει ή υπόσχεται σε κάποιο μέλος του δώρα ή οποιαδήποτε άλλα ωφελήματα που δεν του οφείλονται ως αντάλλαγμα για να μην λάβει μέρος στην εκλογή ή ψηφοφορία ή για να ψηφίσει με ορισμένο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους και με χρηματική ποινή.
4. Ο σύμβουλος που σχετικά με κάποια από τις εκλογές ή ψηφοφορίες της παρ.3 αυτού του άρθρου δέχεται την παροχή ή υπόσχεση δώρων ή άλλων ωφελημάτων που δεν του οφείλονται ή απαιτεί τέτοια ως αντάλλαγμα για να μην λάβει μέρος στην εκλογή ή ψηφοφορία ή για να ψηφίσει με ορισμένο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους και με χρηματική ποινή.
5. Το δικαστήριο μπορεί μαζί με αυτές τις ποινές να επιβάλλει και στέρηση των αξιωμάτων και των θέσεων του άρθρου 63, αριθμ. 1.

Άρθρο 160

Διατάραξη συνεδριάσεων

1. Όποιος με πρόθεση παρεμποδίζει τη διεξαγωγή συνεδρίασης της Βουλής ή κάποιας επιτροπής της ή τη διαταράσσει προκαλώντας θόρυβο ή αταξία με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.
2. Όποιος με κάποιον από τους παραπάνω τρόπους με πρόθεση παρεμποδίζει ή διαταράσσει συνεδρίαση νομαρχιακού, δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή άλλου τοπικής αυτοδιοίκησης ή κάποιας επιτροπής τους τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

II. Εγκλήματα κατά τις εκλογές

Άρθρο 161

Βία κατά εκλογέων

Όποιος με βία ή με απειλές βίας παρεμποδίζει κάποιον εκλογέα από την ενάσκηση του εκλογικού του δικαιώματος ή επιβάλλει την ενάσκησή του ή την ψηφοφορία υπέρ ή κατά κάποιου υποψηφίου σε εκλογές βουλευτών ή νομαρχιακών, δημοτικών ή κοινοτικών αρχών τιμωρείται με φυλάκιση. Το δικαστήριο μπορεί εκτός από τη ποινή να επιβάλλει και στέρηση των αξιωμάτων και των θέσεων του άρθρου 63, αριθμ. 1.

Άρθρο 162

Εξαπάτηση εκλογέων

Όποιος με ψευδείς ειδήσεις ή συκοφαντικές διαδόσεις που ανάγονται στο πρόσωπο κάποιου υποψηφίου ή με άλλο τρόπο εξαπατά εκλογέα είτε για να μην ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα, είτε για να μεταβάλει το εκλογικό του φρόνημα σε κάποια από τις εκλογές που αναφέρονται στο άρθρο 161 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 163

Παραβίαση της μυστικότητας της ψηφοφορίας

Όποιος, σε μυστική εκλογή, κατορθώνει με οποιονδήποτε τρόπο να μάθει είτε ο ίδιος είτε τρίτος τη ψήφο που έδωσε ο εκλογέας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.

Άρθρο 164

Νόθευση της εκλογής

1. Όποιος ψηφίζει χωρίς να έχει το δικαίωμα σε κάποια από τις εκλογές του άρθρου 161 ή ψηφίζει κατ' επανάληψη ή δίνει πολλαπλή ψήφο ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο και με πρόθεση προκαλεί την παραγωγή μη γνήσιου αποτελέσματος της εκλογής, ή όποιος νοθεύει το γνήσιο αποτέλεσμά της, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών. Αν ο υπαίτιος εκτελούσε υπηρεσία κατά την εκλογή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.
2. Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 161 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 165

Δωροδοκία κατά τις εκλογές

1. Όποιος σχετικά με κάποια από τις εκλογές του άρθρου 161, από την προκήρυξη της και έως το πέρας της ψηφοφορίας προτείνει, παρέχει ή υπόσχεται σε εκλογέα δώρα ή οποιαδήποτε άλλα ωφελήματα που δεν του οφείλονται ως αντάλλαγμα για να παραλείψει την άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος ή για να το ασκήσει με ορισμένο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή. Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 161 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.
2. Με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και χρηματική ποινή τιμωρείται ο εκλογέας που σχετικά με κάποια από τις εκλογές του άρθρου 161 και κατά το χρόνο που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο δέχεται την παροχή ή υπόσχεση δώρων ή άλλων ωφελημάτων που δεν του οφείλονται ή απαιτεί τέτοια ως αντάλλαγμα, για να παραλείψει την άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος ή για να το ασκήσει με ορισμένο τρόπο.

Άρθρο 166

Διατάραξη της εκλογής

Όποιος με πρόθεση παρεμποδίζει τη διεξαγωγή κάποιας εκλογής που αναφέρει το άρθρο 161 ή τη διαταράσσει προκαλώντας θόρυβο ή αταξία με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΡΟΣΒΟΛΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Άρθρο 167

Αντίσταση

1. Όποιος μεταχειρίζεται βία ή απειλή βίας για να εξαναγκάσει κάποια αρχή ή υπάλληλο να ενεργήσουν πράξη που ανάγεται στα καθήκοντά τους ή να παραλείψουν νόμιμη πράξη, καθώς και όποιος βιαιοπραγεί κατά υπαλλήλου ή προσώπου που έχει προσληφθεί ή άλλου υπαλλήλου που έχει προστρέξει για να τον υποστηρίξει ενώ διαρκεί η νόμιμη ενέργειά του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Σε κάθε περίπτωση αποκλείεται η μετατροπή ή η αναστολή της ποινής.
2. Αν οι πράξεις που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος έγιναν από πρόσωπο που οπλοφορεί ή φέρει αντικείμενα με τα οποία μπορεί να προκληθεί σωματική βλάβη ή έχει καλυμμένα ή αλλοιωμένα τα χαρακτηριστικά του ή έγιναν από περισσότερους, καθώς και αν το πρόσωπο κατά του οποίου στράφηκε η πράξη διέτρεξε σοβαρό προσωπικό κίνδυνο επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 168

Προσβολές κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας

1. Όποιος βιαιοπραγεί κατά του προσώπου του Προέδρου της Δημοκρατίας ή εκείνου που ασκεί την προεδρική εξουσία τιμωρείται με κάθειρξη.
2. Όποιος προσβάλλει την τιμή του Προέδρου της Δημοκρατίας ή εκείνου που ασκεί την προεδρική εξουσία ή τον δυσφημεί δημόσια ή όταν είναι παρών τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
3. Το αξιόποινο των εγκλημάτων των παραγρ. 1 και 2 παραγράφεται μετά έξι μήνες.

Άρθρο 169

Απείθεια

Με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών τιμωρείται όποιος, ύστερα από νόμιμη πρόσκληση, αρνείται σε κάποιον από τους υπαλλήλους του άρθρου 13 παρ. α', χωρίς αντίσταση την

υπηρεσία ή συνδρομή που οφείλεται κατά το νόμο ή την είσοδο σε οποιοδήποτε μέρος για να επιχειρηθεί κάποια νόμιμη υπηρεσιακή ενέργεια.

Άρθρο 170

Στάση

1. Όποιος με πρόθεση συμμετέχει σε δημόσια συνάθροιση πλήθους που διαπράττει με ενωμένες δυνάμεις κάποια από τις πράξεις του άρ. 167 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
2. Οι υποκινητές της στάσης, καθώς και εκείνοι που μεταχειρίστηκαν σωματική βία ή απειλές σωματικής βίας ή βιαιοπραγήσαν τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, αν άλλη διάταξη νόμου δεν τιμωρεί την πράξη με βαρύτερη ποινή.

Άρθρο 171

Θρασύτητα κατά της αρχής

1. Όποιος μετέχει σε δημόσια συνάθροιση στο ύπαιθρο που απαγορεύτηκε νόμιμα από την αρμόδια αρχή τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή με χρηματική ποινή.
2. Όταν πλήθος συγκεντρωμένο στο ύπαιθρο κληθεί νόμιμα από τον αρμόδιο πολιτικό ή στρατιωτικό υπάλληλο να διαλυθεί καθένας από τους συγκεντρωμένους που δεν απομακρύνεται από τη συνάθροιση μετά την τρίτη πρόσκληση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 172

Ελευθέρωση φυλακισμένου

1. Όποιος με πρόθεση ελευθερώνει φυλακισμένο ή άλλον που κρατείται με διαταγή της αρχής τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Όποιος γίνεται από αμέλεια υπαίτιος κάποιας απ' αυτές τις πράξεις τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή αν ήταν για οποιονδήποτε λόγο υπόχρεος να φυλάξει εκείνον που απέδρασε· μένει εντελώς ατιμώρητος αν με δική του προσπάθεια συλληφθεί αυτός που απέδρασε μέσα σε δεκαπέντε ημέρες.

Άρθρο 173

Απόδραση κρατούμενου

1. Αν αποδράσει φυλακισμένος ή άλλος κρατούμενος με διαταγή της αρμόδιας αρχής τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους. Η παραπάνω ποινή εκτελείται ολόκληρη μετά την έκτιση της ποινής που επιβλήθηκε ή που θα επιβληθεί για την πράξη για την οποία ήταν κρατούμενος που απέδρασε.

2. Οποιοσδήποτε άλλος συμμετείχε στην απόδραση τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 174

Στάση κρατουμένων

1. Φυλακισμένοι ή άλλοι κρατούμενοι με διαταγή της αρχής που με ενωμένες δυνάμεις: **α)** επιχειρούν βίαια ν' αποδράσουν **β)** επιτίθενται με έργα κατά των υπαλλήλων της φυλακής ή του κρατητηρίου ή κατά εκείνων στους οποίους έχει ανατεθεί η φύλαξη ή η επίβλεψη **γ)** επιχειρούν με τη βία ή με απειλή να εξαναγκάσουν κάποιον απ' αυτούς σε πράξη ή παράλειψη τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
2. Όποιος απ' αυτούς βιαιοπραγήσει κατά κάποιου από τα παραπάνω πρόσωπα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.
3. Οι παραπάνω ποινές εκτίονται ολόκληρες μετά την έκτιση της ποινής που επιβλήθηκε ή που θα επιβληθεί για την πράξη για την οποία ήταν κρατούμενος ο υπαίτιος.

Άρθρο 175

Αντιποίηση

1. Όποιος με πρόθεση αντιποιείται την άσκηση κάποιας δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.
2. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και για την αντιποίηση της άσκησης δικηγορίας, καθώς επίσης και για την αντιποίηση άσκησης υπηρεσίας λειτουργού της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού ή άλλης θρησκείας γνωστής στην Ελλάδα.

Άρθρο 176

Όποιος δημόσια και χωρίς δικαίωμα φορεί στολή ή άλλο διακριτικό σημείο δημοσίου, δημοτικού, κοινοτικού ή θρησκευτικού λειτουργού από εκείνους που αναφέρει η παρ.2 του άρθρου 175 ή παράσημο ή τίτλο που δεν δικαιούται να φέρει νόμιμα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 177

Παραβίαση κατάσχεσης

Όποιος με πρόθεση καταστρέφει, βλάπτει ή υφαιρεί κατασχεμένο πράγμα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 178

Παραβίαση σφραγίδων που έθεσε η αρχή

Όποιος με πρόθεση και αυθαίρετα θραύει ή βλάπτει σφραγίδα που έθεσε η αρχή για την κατάσχεση ή για τη φύλαξη κλεισμένων πραγμάτων ή εγγράφων ή για τη βεβαίωση της ταυτότητάς τους ή ματαιώνει με οποιονδήποτε τρόπο μαι τέτοια σφράγιση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 179

Παραβίαση φύλαξης της αρχής

Όποιος με πρόθεση καταστρέφει, βλάπτει ή με οποιονδήποτε τρόπο αφαιρεί από την εξουσία της αρχής έγγραφα ή άλλα πράγματα που βρίσκονται στη φύλαξή της ή που αυτή τα παρέδωσε στη φύλαξη άλλου τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 180

Βλάβη επίσημων κοινοποιήσεων

Με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος με πρόθεση και αυθαίρετα αφαιρεί, βλάπτει ή παραμορφώνει τις επίσημες κοινοποιήσεις που η αρχή έχει δημόσια τοιχοκολλήσει ή εκθέσει.

Άρθρο 181

Προσβολή συμβόλων του ελληνικού Κράτους

Όποιος, για να εκδηλώσει μίσος ή περιφρόνηση, αφαιρεί καταστρέφει παραμορφώνει ή ρυπαίνει την επίσημη σημαία του Κράτους ή έμβλημα της κυριαρχίας του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

Άρθρο 182

Παραβίαση περιορισμών διαμονής

Με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών τιμωρείται όποιος παραβιάζει τους περιορισμούς που του έχουν επιβληθεί νόμιμα στην ελευθερία της διαμονής κι τις σχετικές υποχρεώσεις του.

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΠΙΒΟΥΛΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Άρθρο 183

Διέγερση

Όποιος με οποιονδήποτε τρόπο προκαλεί ή διεγείρει δημόσια σε απείθεια κατά των νόμων ή των διαταγμάτων ή εναντίον άλλων νόμιμων διαταγών της αρχής τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 184

Όποιος δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο προκαλεί ή διεγείρει σε διάπραξη κακουργήματος ή πλημμελήματος τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 185

Όποιος εγκωμιάζει δημόσια και με οποιονδήποτε τρόπο έγκλημα που διαπράχθηκε και έτσι εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 186

Πρόκληση και προσφορά για την εκτέλεση κακουργήματος ή πλημμελήματος

1. Όποιος προκαλεί ή παροτρύνει με οποιονδήποτε τρόπο κάποιον να διαπράξει ορισμένο κακούργημα, καθώς και όποιος προσφέρεται ή αποδέχεται τέτοια πρόκληση ή προσφορά, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Όποιος προκαλεί ή παροτρύνει με οποιονδήποτε τρόπο κάποιον να διαπράξει ορισμένο πλημμέλημα, καθώς και όποιος προσφέρεται γι' αυτό και όποιος αποδέχεται τέτοια πρόκληση ή προσφορά, τιμωρείται με φυλάκιση.
3. Οι ποινές των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται αν η πράξη δε τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.
4. Οι πράξεις του άρθρου αυτού μπορεί να μείνουν ατιμώρητες αν ο υπαίτιος ανακάλεσε με δική του θέληση την πρόκληση, την προσφορά ή την αποδοχή.

Άρθρο 187

Σύσταση και συμμορία

1. Όποιος συμφωνεί με άλλον να διαπράξουν ορισμένο κακούργημα ή ενώνεται με άλλον για την διάπραξη περισσότερων κακουργημάτων που δεν καθορίστηκαν ακόμη ειδικά, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
2. Όποιος συμφωνεί ή ενώνεται με άλλον για να διαπράξουν ένα ή περισσότερα πλημμελήματα για τα οποία απειλείται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους τιμωρείται με φυλάκιση.
3. Ο υπαίτιος απαλλάσσεται από την ποινή των προηγούμενων παραγράφων αν με αναγγελία στην αρχή καταστήσει δυνατή την πρόληψη της διάπραξης των κακουργημάτων ή πλημμελημάτων.

Άρθρο 188

Συμμετοχή σε αθέμιτο σωματείο

Όποιος συμμετέχει σε σωματείο του οποίου οι σκοποί αντιβαίνουν σε ποινικές διατάξεις τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 189

Διατάραξη της κοινής ειρήνης

1. Όποιος συμμετέχει σε δημόσια συνάθροιση πλήθους που με ενωμένες δυνάμεις διαπράττει βιαιοπραγίες εναντίον προσώπων ή πραγμάτων ή εισβάλλει παράνομα σε ξένα σπίτια, κατοικίες ή άλλα ακίνητα κτήματα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
2. Οι υποκινητές και εκείνοι που εκτέλεσαν βιαιοπραγίες τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
3. Οι ποινές αυτές επιβάλλονται αν η πράξη δε τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 190

Διατάραξη της ειρήνης των πολιτών

Όποιος με απειλές ότι θα διαπραχθούν κακουργήματα ή πλημμελήματα διεγείρει σε ανησυχία ή τρόμο τους πολίτες τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 191

1. Σε φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και σε χρηματική ποινή καταδικάζεται όποιος διασπείρει σε οποιονδήποτε τρόπο ψευδείς ειδήσεις ή φήμες ικανές να επιφέρουν ανησυχίες ή φόβο στους πολίτες ή να ταραξουν τη δημόσια πίστη ή να κλονίσουν την εμπιστοσύνη του κοινού στο εθνικό νόμισμα ή στις ένοπλες δυνάμεις της χώρας ή να επιφέρουν διαταραχή στις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Αν η πράξη τελέστηκε επανειλημμένα μέσω του τύπου, ο υπαίτιος καταδικάζεται τουλάχιστον σε φυλάκιση 6 μηνών κι σε χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων χιλιάδων μεταλλικών δραχμών.
2. Όποιος από αμέλεια γίνεται υπαίτιος κάποιας από τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 192

Όποιος δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο προκαλεί ή διεγείρει τους πολίτες σε βιαιοπραγίες μεταξύ τους ή σε αμοιβαία διχόνοια και έτσι διαταράσσει την κοινή ειρήνη, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν σύμφωνα με άλλη διάταξη δεν επιβάλλεται αυστηρότερη ποινή.

Άρθρο 193

Έγκλημα σε κατάσταση υπαίτιας μέθης

1. Όποιος εκτός από τις περιπτώσεις του άρθρου 35 με πρόθεση ή από αμέλεια, περιάγει τον εαυτό του σε κατάσταση μέθης που αποκλείει κατά το άρθρο 34 την ικανότητα για καταλογισμό και σ' αυτή την κατάσταση γίνεται υπαίτιος πράξης, η οποία αλλιώς θα του είχε καταλογιστεί σαν κακούργημα ή πλημμέλημα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών αν η πράξη είναι πλημμέλημα και με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη είναι κακούργημα.
2. Αν η πράξη διώκεται μόνο ύστερα από έγκληση, η ποινική δίωξη ασκείται μόνο μετά την υποβολή της.

Άρθρο 194

Πρόσκληση σε συνεισφορά για χρηματικές ποινές

Όποιος με σκοπό την αποδοκιμασία δικαστικής απόφασης με την οποία επιβλήθηκε χρηματική ποινή ή αποζημίωση ή δικαστικά έξοδα προσκαλεί δημόσια σε συνεισφορά για την καταβολή τους ή δημοσιεύσει τα ονόματα συνδρομητών για τέτοιο σκοπό τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 195

Κατάρτιση ένοπλης ομάδας

Όποιος χωρίς δικαίωμα καταρτίζει ένοπλη ομάδα που δεν αποβλέπει στη διάπραξη εγκλημάτων, την εφοδιάζει με πολεμοφόδια ή αναλαμβάνει την αρχηγία της, καθώς και εκείνος που συμμετέχει σε τέτοια ομάδα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

Άρθρο 196

Κατάχρηση εκκλησιαστικού αξιώματος

Ο θρησκευτικός λειτουργός που κατά την ενάσκηση των έργων του ή δημόσια και με την ιδιότητά του προκαλεί ή διαγείρει τους πολίτες σε εχθροπάθεια κατά τις πολιτειακής εξουσίας ή άλλων πολιτών τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 197

Διατάραξη συνεδριάσεων

1. Όποιος χωρίς να διαταράξει τη κοινή ειρήνη εμποδίζει αυθαίρετα τις συνεδριάσεις υπηρεσιακού συλλόγου συγκροτημένου σύμφωνα με το νόμο για τη διεξαγωγή δημόσιων υποθέσεων ή πολιτικού κόμματος που λειτουργεί νόμιμα ή σωματείου αναγνωρισμένου σύμφωνα με το νόμο ή των αρχών τους ή των αρχών και συμβουλίων κάποιου καθιδρύματος ή τις διαταράσσει σοβαρά με διέγερση θορύβου ή αταξίας ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2. Αν η πράξη που τελέστηκε αφορά συνεδρίαση δικαστηρίου, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Άρθρο 198

Κακόβουλη βλασφημία

1. Με φυλάκιση μέχρι δύο ετών τιμωρείται όποιος δημόσια και κακόβουλα βρίζει με οποιονδήποτε τρόπο το Θεό.
2. Όποιος, εκτός από τη περίπτωση της παρ.1, εκδηλώνει με βλασφημία έλλειψη σεβασμού προς τα θεία, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών μηνών.

Άρθρο 199

Καθύβριση θρησκευμάτων

Όποιος δημόσια και κακόβουλα καθυβρίζει με οποιονδήποτε τρόπο την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία του Χριστού ή άλλη θρησκεία ανεκτή στην Ελλάδα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 200

Διατάραξη θρησκευτικών συναθροίσεων

1. Όποιος κακόβουλα προσπαθεί να εμποδίσει ή με πρόθεση διαταράσσει μία ανεκτή κατά το πολίτευμα θρησκευτική συνάθροιση για λατρεία ή τελετή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος μέσα σε εκκλησία ή σε τόπο ορισμένο για θρησκευτική συνάθροιση ανεκτή κατ' το πολίτευμα ενεργεί υβριστικά ανάρμοστες πράξεις.

Άρθρο 201

Περύβριση νεκρών

Όποιος αφαιρεί αυθαίρετα νεκρό ή μέλη του ή την τέφρα του, από εκείνους που έχουν δικαίωμα να τα φυλάξουν ή ενεργεί πράξεις υβριστικά ανάρμοστες σχετικές με αυτά ή με τάφο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

Άρθρο 202

Διέγερση αυτών που έχουν υποχρέωση στρατιωτικής υπηρεσίας

1. Όποιος με οποιοδήποτε τρόπο και με πρόθεση προκαλεί ή διεγείρει πρόσωπο που υπηρετεί στο στρατό να παραβεί υπηρεσιακή υποχρέωση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος με πρόθεση προκαλεί ή διεγείρει πρόσωπο που έχει υποχρέωση να στρατευθεί να μην υπακούσει στην πρόσκληση όταν το καλέσουν στο στρατό.
3. Όποιος σε καιρό πολέμου, ένοπλης στάσης ή γενικής επιστράτευσης διαπράξει τις πράξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγρ. τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
4. Οι ποινές αυτού του άρθρου επιβάλλονται, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 203

Τεχνητή πρόκληση ανικανότητας για τη στρατιωτική υπηρεσία

1. Όποιος με πρόθεση και για να αποφύγει τη στράτευση καθιστά μόνο ή με τη βοήθεια άλλου τον εαυτό του ανίκανο για την υπηρεσία στο στρατό με ακρωτηριασμό ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, ολικά ή μερικά, διαρκώς ή πρόσκαιρα, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων.
2. Με την ίδια ποινή φυλάκισης και με χρηματική ποινή, αν με άλλη διάταξη δεν τιμωρείται η πράξη βαρύτερα, τιμωρείται και όποιος με πρόθεση προκαλεί τέτοια ανικανότητα σε άλλον με τη θέλησή του.
3. Όποιος σε καιρό πολέμου, ένοπλης στάσης, ή γενικής επιστράτευσης τελεί τις πράξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγρ. τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, αν πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 204

Απάτη για την αποφυγή της στράτευσης

Όποιος μεταχειρίζεται απατηλά μέσα για ν' αποφύγει ο ίδιος ή κάποιος άλλος, ολικά ή μερικά, διαρκώς ή πρόσκαιρα την υποχρέωση για στράτευση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων.

Άρθρο 205

Παράνομη αποδημία

1. Όποιος φεύγει στην αλλοδαπή χωρίς άδεια και για να αποφύγει τη στράτευση, καθώς και όποιος βρίσκεται στην αλλοδαπή και δεν προσέρχεται εγκαίρως για να εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.
2. Όποιος φεύγει στην αλλοδαπή χωρίς τη σχετική άδεια που απαιτεί ο στρατολογικός νόμος τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 206

Στρατολογία για ξένο κράτος

Όποιος στρατολογεί Έλληνα πολίτη για στρατιωτική υπηρεσία σε ξένο κράτος, καθώς και όποιος τον βοηθεί με οποιονδήποτε τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση.

ΕΝΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Άρθρο 207

Παραχάραξη

Όποιος παραποιεί η νοθεύει ελληνικό ή ξένο μεταλλικό νόμισμα ή χαρτονόμισμα με σκοπό να το θέσει σε κυκλοφορία σαν γνήσιο καθώς και όποιος προμηθεύεται τέτοιο νόμισμα για τον ίδιο σκοπό, τιμωρείται με κάθειρξη και με χρηματική ποινή. Σε ιδιαίτερα ελαφρές περιπτώσεις τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 208

Κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων

1. Όποιος με πρόθεση θέτει σε κυκλοφορία παραχαραγμένο νόμισμα ή χαρτονόμισμα σαν γνήσιο, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή και σε ιδιαίτερα ελαφρές περιπτώσεις με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και χρηματική ποινή.
2. Αν όμως ο υπαίτιος ή αντιπρόσωπός του είχε δεχθεί το νόμισμα σαν γνήσιο, του επιβάλεται φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή χρηματική ποινή. Η ίδια ποινή επιβάλεται, αν ο υπαίτιος ενήργησε εκτελώντας εντολή εκείνου στο οποίο δόθηκε

το νόμισμα σαν γνήσιο, όταν βρίσκεται σε σχέση εξάρτησης με τον εντολέα ή ζει μαζί του στην ίδια κατοικία.

Άρθρο 209

Κιβδηλεία

Όποιος με κοπή, τρύπημα η ρίνισμα ή με άλλον τρόπο ελαττώνει την εσωτερική αξία του μεταλλικού νομίσματος με σκοπό να το θέσει σε κυκλοφορία σαν να είχε πλήρη την εσωτερική του αξία, καθώς και εκείνος που προμηθεύεται κίβδηλο νόμισμα για τον ίδιο σκοπό, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 210

Κυκλοφορία κίβδηλων νομισμάτων

1. Όποιος με πρόθεση θέτει σε κυκλοφορία νόμισμα κίβδηλο σαν να είχε πλήρη την εσωτερική του αξία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή.
2. Αν όμως ο υπαίτιος ή ο αντιπρόσωπός του είχε δεχθεί το νόμισμα αυτό σα γνήσιο του επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή χρηματική ποινή. Η ίδια ποινή επιβάλλεται αν ο υπαίτιος ενήργησε εκτελώντας εντολή εκείνου στον οποίο δόθηκε το νόμισμα σαν γνήσιο, όταν βρίσκεται σε σχέση εξάρτησης με τον εντολέα ή ζει μαζί του στην ίδια κατοικία.

Άρθρο 211

Προπαρασκευαστικές πράξεις

Όποιος με σκοπό να διαπράξει κάποιο από τα εγκλήματα των άρθρων 207 και 209 παρασκευάζει ή προμηθεύεται με οποιονδήποτε τρόπο διάφορα μέσα, σκεύη ή εργαλεία, χρήσιμα γι' αυτόν τον σκοπό τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 212

Απαλλάσσεται από κάθε ποινή όποιος στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου καταστρέφει με την ελεύθερη θέλησή του τα αντικείμενα που αναφέρονται σ' αυτό πριν τα χρησιμοποιήσει.

Άρθρο 213

Δήμευση

1. Η δήμευση των παραχαραγμένων ή κίβδηλων νομισμάτων και των μέσων, σκευών και εργαλείων του άρθρου 211 διατάσσεται και αν ακόμα δεν διωχθεί και

- καταδικασθεί ορισμένο πρόσωπο και ανεξάρτητα από το αν αυτά ανήκουν ή όχι στον αυτουργό ή το συναίτιο της παραχάραξης ή κιβδηλείας.
2. Αν όμως ο κύριος των νομισμάτων ή του υλικού από το οποίο κατασκευάστηκαν είναι αποδεδειγμένα αμέτοχος στην παραχάραξη ή την κιβδηλεία, τα νομίσματα αχρηστεύονται ως νομίσματα και αποδίδονται ύστερα από αυτό στον κύριο.

Άρθρο 214

Τραπεζογραμμάτια και άλλοι τίτλοι που εξομοιώνονται μ' αυτά

Για την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού εξομοιώνονται με το χαρτονόμισμα τα τραπεζογραμμάτια οι ομολογίες που περιέχουν υπόσχεση πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού, οι μετοχές, οι προσωρινοί τίτλοι μετοχών, τα τοκομερίδια οι μερισματαποδείξεις ή οι αποδείξεις για την ανανέωση τέτοιων μερισμάτων, αν αυτοί οι τίτλοι είναι στον κομιστή και εκδόθηκαν από κάποιον που είχε το δικαίωμα να τους εκδώσει ή φαίνονται ότι εκδόθηκαν από τέτοιο πρόσωπο.

Άρθρο 215

Παράνομη έκδοση ανώνυμων ομολογιών

Όποιος θέτει παράνομα σε κυκλοφορία στην Ελλάδα ανώνυμες ομολογίες που περιέχουν υπόσχεση πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

ΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ

Άρθρο 216

α. Πλαστογραφία

1. Όποιος καταρτίζει πλαστό ή νοθεύει έγγραφο με σκοπό να παραπλανήσει με τη χρήση του άλλον σχετικά με γεγονός που μπορεί να έχει έννομες συνέπειες τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Η χρήση του εγγράφου από αυτόν θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος για τον παραπάνω σκοπό εν γνώσει χρησιμοποιεί πλαστό ή νοθευμένο έγγραφο.
3. Αν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων (παράγραφοι 1 - 2) σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Άρθρο 217

Πλαστογραφία πιστοποιητικών

1. Όποιος με σκοπό να διευκολύνει την άμεση συντήρηση, την κίνηση ή την κοινωνική πρόοδο αυτού του ίδιου ή άλλου καταρτίζει πλαστό ή νοθεύει πιστοποιητικό ή μαρτυρικό ή άλλο έγγραφο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί συνήθως για τέτοιους σκοπούς ή εν γνώσει του χρησιμοποιεί τέτοιο πλαστό ή νοθευμένο έγγραφο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 1 έτους ή με χρηματική ποινή.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος χρησιμοποιεί για τον ίδιο σκοπό τέτοιο έγγραφο, που είναι γνήσιο, είχε εκδοθεί όμως για άλλον.

Άρθρο 218

Πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων

1. Όποιος: **α)** καταρτίζει πλαστά ή νοθεύει επίσημα ένσημα δηλωτικά αξίας, ιδίως ταχυδρομικά ή χαρτόσημα ή άλλα φορόσημα, με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει σαν γνήσια· **β)** εν γνώσει τα χρησιμοποιεί σαν γνήσια· **γ)** τα προμηθεύεται γι' αυτόν το σκοπό ή τα προσφέρει στην αγορά ή τα εισάγει σε κυκλοφορία τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
2. Όποιος εν γνώσει ξαναχρησιμοποιεί επίσημα ένσημα δηλωτικά αξίας, που είχαν ήδη χρησιμοποιηθεί ή τα αποκτά με σκοπό να τα ξαναχρησιμοποιήσει προσφέροντάς τα στην αγορά ή εισάγοντάς τα σε κυκλοφορία τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.
3. Όποιος με σκοπό να εκτελέσει κάποιαν από τις παραπάνω πράξεις κατασκευάζει, προμηθεύεται ή παραδίδει σε άλλο μέσα, σκευή ή εργαλεία χρήσιμα για το σκοπό αυτό τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
4. Το <<δικαστήριο>> διατάσσει τη δήμευση των πλαστών ενσήμων, εκείνων που έχουν ξαναχρησιμοποιηθεί κι εκείνων που προορίζονται να ξαναχρησιμοποιηθούν· μπορεί επίσης να διατάξει τη δήμευση των σκευών κι εργαλείων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγρ. και όταν δεν διώκεται ή δεν καταδικάζεται ορισμένο πρόσωπο.

Άρθρο 219

Η διάταξη του άρθρου 212 εφαρμόζεται ανάλογα και στις πράξεις που προβλέπονται στο άρθρο 218 παρ.3

Άρθρο 220

β. Υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης

1. Όποιος πετυχαίνει με εξαπάτηση να βεβαιωθεί σε δημόσιο έγγραφο αναληθώς περιστατικό που μπορεί να έχει έννομες συνέπειες καθώς και όποιος χρησιμοποιεί τέτοια ψευδή βεβαίωση για να εξαπατήσει άλλον σχετικά με το περιστατικό αυτό, τιμωρείται με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών, αν δεν τιμωρείται βαρύτερα κατά τις διατάξεις για την ηθική αυτουργία.

2. Αν όμως υπάρχουν οι όροι του άρθ.216 παρ.3, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 221

γ. Ψευδείς ιατρικές πιστοποιήσεις

1. Γιατροί, οδοντίατροι, κτηνίατροι, φαρμακοποιοί, χημικοί και μαίες που εν γνώσει εκδίδουν ψευδείς πιστοποιήσεις, οι οποίες προορίζονται να παρέχουν πίστη, σε δημόσια, δημοτική και κοινοτική αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή σε μια ασφαλιστική επιχείρηση ή που μπορούν να ζημιώσουν έννομα και ουσιώδη συμφέροντα άλλου προσώπου τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή. Αν οι ψευδείς αυτές πιστοποιήσεις προορίζονται για δικαστική χρήση, αυτοί που τις εκδίδουν τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και με χρηματική ποινή, με αποστέρηση των αξιωμάτων και θέσεων που αναφέρονται στο άρθ. 63 αρ. 1, ως και απαγόρευση ασκήσεως του επαγγέλματός τους για χρονικό διάστημα ένα μήνα μέχρι έξι μήνες.
2. Με φυλάκιση μέχρι ενός έτους τιμωρείται όποιος χρησιμοποιεί τέτοια ψευδή πιστοποίηση για να εξαπατήσει δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή, ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ασφαλιστική επιχείρηση. Αν έγινε δικαστική χρήση της ανωτέρω ψευδούς πιστοποίησης ο διάδικος που έκαμε τη χρήση τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 222

δ. Υπεξαγωγή εγγράφων

Όποιος με σκοπό να βλάψει άλλον αποκρύπτει, βλάπτει ή καταστρέφει έγγραφο του οποίου δεν είναι κύριος ή δεν είναι αποκλειστικά κύριος ή που άλλος έχει δικαίωμα, κατά τις διατάξεις του αστικού δικαίου, να ζητήσει την παράδοση η την επίδειξή του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 223

ε. Μετακίνηση οροσίων

1. Όποιος, με σκοπό να βλάψει άλλον αφαιρεί, καθιστά, αγνώριστα μετατοπίζει ή ψευδώς τοποθετεί ορόσημα ή άλλα σημάδια που χρησιμεύουν για τον καθορισμό ορίων ή του ύψους και της διαίρεσης των υδάτων, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
2. Αν η πράξη έγινε χωρίς αυτόν τον σκοπό, με πρόθεση όμως, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι τριών μηνών ή χρηματική ποινή.

ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Άρθρο 224

Ψευδορκία

1. Όποιος ως διάδικος σε πολιτική δίκη δίνει εν γνώσει του ψευδή όρκο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος, ενώ εξετάζεται ενόρκως ως μάρτυρας ανώπιον αρχής αρμόδιας να ενεργεί ένορκη εξέταση ή αναφέρεται στον όρκο που έχει δώσει, καταθέτει εν γνώσει του ψέματα ή αρνείται ή αποκρύπτει την αλήθεια.
3. Εξομοιώνονται με τον όρκο η διαβεβαίωση των κληρικών στην ιεροσύνη τους, η διαβεβαίωση που επιτρέπει ο νόμος αντί για όρκο στους οπαδούς θρησκευμάτων που δεν επιτρέπουν όρκο, καθώς και κάθε άλλη βεβαίωση που αναπληρώνει τον όρκο, κατά τις διατάξεις της δικονομίας.

Άρθρο 225

Ψευδής ανώμοτη κατάθεση

1. Με φυλάκιση το πολύ δύο ετών τιμωρείται: **α)** όποιος όταν εξετάζεται χωρίς όρκο ως διάδικος ή μάρτυρας από αρχή αρμόδια να ενεργεί τέτοια εξέταση, εν γνώσει του καταθέτει ψέματα ή αρνείται ή αποκρύπτει την αλήθεια· **β)** όποιος δηλώνει πως είναι έτοιμος να δώσει στο δικαστήριο ψευδή όρκο που όμως δεν έδωσε γιατί ο αντίδικος τον δέχθηκε σαν δοσμένο.
2. Με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος, σε κάθε άλλη περίπτωση, όταν εξετάζεται από κάποια αρχή ή από εξουσιοδοτημένο όργανό της ή όταν αναφέρεται σ' αυτήν, εκθέτει εν γνώσει του ψέματα ή αρνείται ή αποκρύπτει την αλήθεια. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος εμφανίζεται ως μάρτυρας ενώπιον κάποιας αρχής και αρνείται επίμονα να δώσει τη μαρτυρία του ή τον όρκο της μαρτυρίας του.

Άρθρο 226

Ψευδορκία κ.λ.π. πραγματογνώμονα και διερμηνέα

1. Όποιος ως πραγματογνώμονας ή διερμηνέας εν γνώσει εκθέτει με όρκο ψέματα ή αποκρύπτει την αλήθεια, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
2. Η διάταξη του άρθρου 67 εφαρμόζεται αναλόγως και σ' αυτή την περίπτωση.
3. Αν η ψευδής γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα ή η ψευδής μετάφραση του διερμηνέα έγιναν χωρίς όρκο, επιβάλλεται φυλάκιση το πολύ ενός έτους.

Άρθρο 227

1. Στις περιπτώσεις των άρθρων 224 και 226 παρ.1, αν επιβληθεί φυλάκιση ανώτερη από έξι μήνες, επιβάλλεται και στέρηση πολιτικών δικαιωμάτων για ένα έως πέντε έτη.
2. Στις περιπτώσεις του άρθρου 225 η πράξη μένει ατιμώρητη αν ο υπαίτιος με την ελεύθερη θέλησή του ανακάλεσε ενώπιον της ίδιας αρχής την ψευδή έκθεση με νέα του έκθεση. Η ανάκληση αυτή δεν απαλλάσσει από την ποινή τον υπαίτιο, αν η αρχή έχει ήδη εκδώσει απόφαση ή αν επήλθε σε άλλον κάποια έννομη επιβλαβής συνέπεια.
3. Αν ο υπαίτιος των πράξεων των άρθρων 224 παρ.2 και 225 τις τέλεσε για να αποφύγει ποινική ευθύνη, είτε δική του είτε κάποιου από τους οικείους του, το δικαστήριο μπορεί να τον απαλλάξει από κάθε ποινή.

Άρθρο 228

Παραπλάνηση σε ψευδορκία

1. Όποιος με πρόθεση παρασύρει κάποιον να δώσει από πλάνη ψευδή όρκο, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο άρθρο 224, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται αυστηρότερα κατά τις διατάξεις για την ηθική ατουργία.
2. Όποιος προσπαθεί με οποιοδήποτε μέσο να πείσει κάποιον να διαπράξει το έγκλημα των άρθ. 224 και 226 παρ.1, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 229

Ψευδής καταμήνυση

1. Όποιος εν γνώσει καταμηνύει άλλον ψευδώς ή αναφέρει γι' αυτόν ενώπιον της αρχής ότι τέλεσε αξιόποινη πράξη ή πειθαρχική παράβαση με σκοπό να προκαλέσει την καταδίωξή του γι' αυτήν τιμωρείται με φυλάκιση.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος για τον ίδιο σκοπό εν γνώσει και ψευδώς καθιστά άλλον ύποπτο στην αρχή για αξιόποινη πράξη ή πειθαρχική παράβαση υποβάλλοντας, αλλοιώνοντας η αποκρύπτοντας κάποιο αποδεικτικό μέσο.
3. Το δικαστήριο με αίτηση του παθόντος μπορεί να του επιτρέψει να δημοσιεύσει την απόφαση με έξοδα του καταδικασμένου.
4. Το δικαίωμα για τη δημοσίευση με έξοδα του καταδικασμένου αποσβήνεται αν η δημοσίευση δεν γίνει μέσα σε 3 μήνες από την επίδοση της τελεσίδικης απόφασης στον παθόντα.

Άρθρο 230

Όποιος, χωρίς να καθιστά άλλον ύποπτο, παριστάνει εν γνώσει του ψευδώς στην αρχή ότι τελέστηκε κάποιο κακούργημα ή πλημμέλημα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 231

Υπόθαλψη εγκληματία

1. Όποιος εν γνώσει ματαιώνει τη δίωξη άλλου για κακούργημα ή πλημμέλημα που διέπραξε ή την εκτέλεση της ποινής που του επιβλήθηκε ή του μέτρου ασφάλειας (άρθρα 69 - 76 και 122) τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.
2. Η υπόθαλψη μένει ατιμώρητη αν ο υπαίτιος την τέλεσε υπέρ κάποιου οικείου του.

Άρθρο 232

Παρασιώπηση εγκλημάτων

1. Όποιος, ενώ έμαθε με τρόπο αξιόπιστο ότι μελετάται κακούργημα ή ότι άρχισε ήδη η εκτέλεσή του, και σε χρόνο τέτοιο ώστε να μπορεί ακόμα να προληφθεί η τέλεση ή το αποτέλεσμα του παραλείπει να το αναγγείλει εγκαίρως στην αρχή τιμωρείται, αν το κακούργημα τελέστηκε ή έγινε απόπειρά του, με φυλάκιση μέχρι τριών ετών, ανεξάρτητα αν ο δράστης τιμωρηθεί.
2. Η παράλειψη αυτή μένει ατιμώρητη αν η αναγγελία στην αρχή θα αφορούσε πρόσωπο οικείο εκείνου που την παρέλειψε.

Άρθρο 233

Απιστία δικηγόρων

Δικηγόρος ή άλλος νομικός παραστάτης που βλάπτει με πρόθεσή του εκείνον, των συμφερόντων του οποίου έχει αναλάβει τη νομική προστασία, ή που στην ίδια ένδικη υπόθεση βοηθεί με συμβουλές ή παροχή υπηρεσίας και τους δύο διάδικους, είτε ταυτόχρονα είτε διαδοχικά, τιμωρείται με φυλάκιση τριών ετών. Αν όμως ενήργησε αφού συνεννοήθηκε με αυτούς που έχουν αντίθετα συμφέροντα ή επιδιώκοντας κέρδος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 234

Παραβίαση της μυστικότητας δικαστικών συνεδριάσεων

Με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή με χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος με οποιονδήποτε τρόπο δημοσιεύει έκθεση για κάποια δικαστική συνεδρίαση που έχει διεξαχθεί κεκλεισμένων των θυρών ή οποιοδήποτε έγγραφο τέτοιας δίκης, εκτός αν το δικαστήριο στο οποίο διεξάγεται η δίκη επιτρέψει τη δημοσίευση.

ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Άρθρο 235

Δωροδοκία για νόμιμες πράξεις

Τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους ο υπάλληλος που απαιτεί ή δέχεται ή προσφέρεται να δεχθεί δώρα ή άλλα ανταλλάγματα που δεν δικαιούνται ή την υπόσχεση τέτοιων δώρων ή ανταλλαγμάτων γι' ενέργεια ή παράλειψή του μελλοντική ή ήδη τελειωμένη η οποία είν' αντίθετη στα καθήκοντά του ή ανάγεται στην υπηρεσία του.

Άρθρο 236

Δωροδοκία για παράνομες πράξεις

Με την ίδια ποινή του άρθρου 235 τιμωρείται όποιος δίνει, προσφέρει ή υπόσχεται τέτοια δώρα ή άλλα ανταλλάγματα. Η πράξη μένει ατιμώρητη αν αυτός με δική του θέληση και πριν εξετασθεί οπωσδήποτε για τη πράξη την αναγγείλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή σε οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο ή άλλη αρμόδια αρχή, εγχειρίζοντας έγγραφη αναφορά ή προφορικά, οπότε συντάσσεται σχετική έκθεση. Στην περίπτωση αυτή το δώρο η το ανάλλαγμα που τυχόν κατασχέθηκε ή έχει παραδοθεί στον ανακριτή αποδίδεται σ' αυτόν που το έδωσε και δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή η διάταξη του άρθρου 238.

Άρθρο 237

Δωροδοκία δικαστή

1. Εκείνος που καλείται κατά το νόμο να εκτελέσει δικαστικά καθήκοντα ή ο διαιτητής, αν απαιτήσουν ή δεχθούν δώρα ή άλλα ωφελήματα που δεν δικαιούνται ή την υπόσχεση ότι θα τα λάβουν με το σκοπό να διεξαχθεί ή να κριθεί μια υπόθεση που τους έχει ανατεθεί υπέρ ή εναντίον κάποιου, τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
2. Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών τιμωρείται όποιος για το σκοπό που αναφέρθηκε προσφέρει, υπόσχεται ή δίνει τέτοια δώρα ή ωφελήματα σε κάποιο από τα πρόσωπα της παρ.1 ή σε οικείο τους.

Άρθρο 238

Δήμευση του δώρου

Στις περιπτώσεις των άρθρων 235, 236, 27 η απόφαση διατάσσει να δημευθούν τα δώρα που δόθηκαν ή η αξία τους.

Άρθρο 239

Κατάχρηση εξουσίας

Υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη ή η ανάκριση αξιόποινων πράξεων: **α)** αν μεταχειρίστηκε παρανόμως εκβιαστικά μέσα για να πετύχει οποιαδήποτε

έγγραφο ή προφορική κατάθεση κατηγορουμένου, μάρτυρα ή πραγματογνώμονα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα κατά τα άρθρα 137^A και 137B· β) αν εν γνώσει του εξέθεσε σε δίωξη η τιμωρία κάποιον αθώο ή παρέλειψε να διώξει κάποιον υπαίτιο ή προκάλεσε την απαλλαγή τους από την τιμωρία τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Άρθρο 240

Παραβάσεις στην εκτέλεση των ποινών

1. Υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η εκτέλεση των ποινών τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός μηνός αν εν γνώσει του εκτέλεσε παράνομα ποινή ή αν παρέλειψε την εκτέλεσή της.
2. Αν όμως η παράνομη εκτέλεση προήλθε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.

Άρθρο 241

Παραβίαση οικιακού ασύλου

Υπάλληλος που, χρησιμοποιώντας την υπαλληλική του ιδιότητα εισέρχεται στην κατοικία άλλου χωρίς ο άλλος να το θέλει, εκτός από τις περιπτώσεις όπου το προβλέπει ο νόμος και χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, τιμωρείται με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 242

Ψευδής βεβαίωση νόθευση κ.λπ.

1. Υπάλληλος που στα καθήκοντά του ανάγεται η έκδοση ή η σύνταξη δημοσίων εγγράφων, αν σε τέτοια έγγραφο βεβαιώνει με πρόθεση ψευδώς περιστατικό που μπορεί να έχει έννομες συνέπειες τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται ο υπάλληλος ο οποίος με πρόθεση νοθεύει, καταστρέφει, βλάπτει ή υπεξάγει έγγραφο που του εμπιστεύθηκαν ή του είναι προσιτό λόγω της υπηρεσίας του.
3. Αν όμως ο υπαίτιος κάποιος από τις πράξεις των παραγράφων 1 και 2 είχε σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλο αθέμιτο όφελος ή να βλάψει παράνομα άλλον, επιβάλλεται κάθειρξη.
4. Με την ποινή της παρ.1 τιμωρείται όποιος εν γνώσει του χρησιμοποιεί το έγγραφο που είναι πλαστό ή νοθευμένο ή έχει υπεξαχθεί.

Άρθρο 243

Παράλειψη βεβαίωσης ταυτότητας

Υπάλληλος που στα καθήκοντά του ανάγεται η έκδοση ή η σύνταξη δημοσίων εγγράφων, αν κατά την έκδοση ή τη σύνταξή τους παραλείπει να βεβαιωθεί για την ταυτότητά του προσώπου που αναφέρεται στο έγγραφο όταν και όπως απαιτεί ο νόμος τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 244

Καταπίεση

Υπάλληλος που εν γνώσει εισπράττει φόρους, δασμούς, τέλη ή άλλα φορολογήματα, δικαστικά έξοδα ή οποιαδήποτε δικαιώματα που δεν οφείλονται τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 245

1. Οι ποινές του άρθρου 244 επιβάλλονται και στους υπαλλήλους οι οποίοι αφήνουν στους γραφείς ή βοηθούς που οι ίδιοι διορίζουν να κάνουν κάποια από τις εισπράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 244, αν αυτοί εν γνώσει του υπαλλήλου εισέπραξαν ποσό που δεν οφείλονται.
2. Αν αυτοί οι γραφείς και οι βοηθοί εισέπραξαν ένα ποσό εν γνώσει ότι δεν οφείλεται τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 246

Με φυλάκιση τιμωρείται ο υπάλληλος που, εκτός από την περίπτωση του άρ. 258, κατά την παράδοση χρημάτων ή άλλων πραγμάτων παρακρατεί εν γνώσει και με πρόθεση όλα ή μέρος από τα χρήματα ή πράγματα που πρέπει να παραδώσει.

Άρθρο 247

Απεργία δημοσίων υπαλλήλων

1. Δημόσιοι υπάλληλοι οι οποίοι τρεις τουλάχιστον σε κοινή σύσκεψη με κοινή απόφαση και με σκοπό να εμποδίσουν ή να διακόψουν τη λειτουργία κάποιας δημόσιας υπηρεσίας: **α)** ζήτησαν την παραίτησή τους από την υπηρεσία ή **β)** εγκατέλειψαν την άσκηση της υπηρεσίας που τους είχε ανατεθεί ή **γ)** παραμέλησαν την εκτέλεση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων ή **δ)** έρχονται με οποιονδήποτε τρόπο σε συνεννόηση για να κηρύξουν απεργία ή απειλούν την κήρυξη απεργίας ή με οποιονδήποτε τρόπο συνδέουν άμεσα ή έμμεσα την αποδοχή αιτημάτων με εγκατάλειψη των έργων τους τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και κάθε δημόσιος υπάλληλος που προσχωρεί εκ των υστέρων σε κάποια από τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου.
3. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου σωματείου ή ένωσης δημοσίων υπαλλήλων, τα οποία αποφάσισαν την κήρυξη απεργίας τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή. Για την καταβολή της

- χρηματικής ποινής ευθύνεται το σωματείο ή η ένωση εις ολόκληρον με αυτούς που καταδικάστηκαν.
4. Η καταδίκη σε οποιαδήποτε ποινή για κάποια από τις πράξεις των παρ.1-3 συνεπάγεται και την πρόσκαιρη στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων (άρθ.61-65).

Άρθρο 248

Παραβάσεις των ταχυδρομικών υπαλλήλων

Ταχυδρομικός υπάλληλος που παράνομα ανοίγει, υπεξάγει ή καταστρέφει επιστολή ή άλλο αντικείμενο εμπιστευμένο στο ταχυδρομείο και που του είναι προσιτό λόγω της υπηρεσίας του ή ο οποίος εν γνώσει επιτρέπει σε άλλον να επιχειρήσει μια τέτοια πράξη ή τον βοηθεί σ' αυτό ή γνωστοποιεί σε τρίτον το περιεχόμενο ενός κλειστού τέτοια αντικειμένου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

Άρθρο 249

Παραβάσεις των τηλεγραφικών υπαλλήλων

Τηλεγραφικός υπάλληλος που παράνομα ανοίγει, υπεξάγει ή καταστρέφει τηλεγράφημα εμπιστευμένο σε τηλεγραφικό γραφείο που του είναι προσιτό λόγω της υπηρεσίας του, ή εν γνώσει επιτρέπει σε άλλον να επιχειρήσει τέτοια πράξη ή τον βοηθεί σ' αυτό ή γνωστοποιεί σε τρίτον το περιεχόμενο τέτοιου τηλεγραφήματος που γνωρίζει λόγω της υπηρεσίας του τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

Άρθρο 250

Παραβάσεις των τηλεφωνικών υπαλλήλων

Τηλεφωνικός υπάλληλος που γνωρίζει λόγω της υπηρεσίας του το περιεχόμενο τηλεφωνήματος και το γνωστοποιεί σε τρίτον ή που εν γνώσει του επιτρέπει σε τρίτο να ακούσει κάποια τηλεφωνική ανακοίνωση, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

Άρθρο 251

Παραβίαση του δικαστικού απορρήτου

1. Όποιος καλείται κατά το νόμο να εκτελέσει δικαστικά καθήκοντα και γνωστοποιεί σε άλλον απόρρητα από τη διάσκεψη ή την ψηφοφορία στην οποία πήρε μέρος τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος παραβρεθεί σε τέτοια διάσκεψη ή ψηφοφορία λόγω των καθηκόντων του αν γνωστοποιήσει σε άλλον τα απόρρητά της.

Άρθρο 252

Παραβίαση υπηρεσιακού απορρήτου

Ο υπάλληλος που εκτός από τις περιπτώσεις των άρθρων 248, 249, 250 και 251, παραβαίνοντας τα καθήκοντά του γνωστοποιεί σε άλλον: **α)** πράγμα, το οποίο γνωρίζει μόνο λόγω της υπηρεσίας του ή **β)** έγγραφο που του είναι εμπιστευμένο ή προσιτό λόγω της υπηρεσίας του, αν τέλεσε κάποια από της πράξεις αυτές με σκοπό να ωφεληθεί ο ίδιος ή να βλάψει το κράτος ή κάποιον άλλο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 253

Οι παραβιάσεις απορρήτων των άρθρων 248 μέχρι και 252 τιμωρούνται και αν τελέστηκαν μετά την αποχώρηση του υπαλλήλου από την υπηρεσία.

Άρθρο 254

Αποσιώπηση λόγου εξαίρεσης

Υπάλληλος για τον οποίο υπάρχει νόμιμος λόγος να εξαιρεθεί σε κάποια υπόθεση και που εν γνώσει του αποσιωπά το περιστατικό αυτό και ενεργεί σ' αυτήν την υπόθεση τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών, αν η αποσιώπηση έγινε με σκοπό την αθέμιτη ωφέλεια του ίδιου ή του άλλου ή τη βλάβη άλλου.

Άρθρο 255

Αθέμιτη συμμετοχή

Υπάλληλος που άμεσα ή έμμεσα και ιδίως χρησιμοποιώντας άλλο πρόσωπο ή με πράξεις συγκαλυμένες, πήρε μέρος σε πλειστηριασμό, μίσθωση, δημοπρασία ή σε οποιαδήποτε άλλη πράξη στην οποία ασκεί τα υπηρεσιακά του καθήκοντα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 256

Απιστία σχετική με την υπηρεσία

Υπάλληλος που κατά τον προσδιορισμό, την είσπραξη ή την διαχείριση φόρων, δασμών, τελών ή άλλων φορολογημάτων ή οποιωδήποτε εσόδων ελατώνει εν γνώσει του και για να ωφεληθεί ο ίδιος ή άλλος, τη δημόσια, τη δημοτική ή την κοινοτική περιουσία, της οποίας η διαχείρισή του είναι εμπιστευμένη, τιμωρείται: **α)** με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών **β)** αν η ελάττωση είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, με φυλάκιση τουλάχιστο δύο ετών **γ)** αν ο υπαίτιος μεταχειρίστηκε ιδιαίτερα τεχνάσματα με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Άρθρο 257

Εκμετάλλευση εμπιστευμένων πραγμάτων

Υπάλληλος που χωρίς πρόθεση υπεξαίρεσης ή απιστίας τοκίζει ή μεταχειρίζεται κατ' άλλον τρόπο για δικό του όφελος ή παραχωρεί σε άλλον για να χρησιμοποιηθούν χρήματα ή πράγματα που του είναι εμπιστευμένα λόγω της υπηρεσίας του τιμωρείται με χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι ενός έτους.

Άρθρο 258

Υπεξαίρεση στην υπηρεσία

Υπάλληλος ο οποίος παράνομα ιδιοποιείται χρήματα ή άλλα κινητά πράγματα που τα έλαβε ή τα κατέχει λόγω αυτής της ιδιότητάς του, και αν ακόμα δεν ήταν αρμόδιος γι' αυτό, τιμωρείται: **α)** με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών **β)** αν το αντικείμενο της πράξης είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών **γ)** με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, αν ο υπαίτιος μεταχειρίστηκε ιδιαίτερα τεχνάσματα.

Άρθρο 259

Παράβαση καθήκοντος

Υπάλληλος που με πρόθεση παραβαίνει τα καθήκοντα της υπηρεσίας του με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλο παράνομο όφελος ή για να βλάψει το κράτος ή κάποιον άλλο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη αυτή δεν τιμωρείται με άλλη ποινική διάταξη.

Άρθρο 260

Ανυποταξία σε πολιτική αρχή

Στρατιωτικός διοικητής, αξιωματικός ή υπαξιωματικός ή αστυνομικός υπάλληλος, ο οποίος παραλείπει να συγκεντρώσει και να χρησιμοποιήσει την ένοπλη ή αστυνομική δύναμη που έχει στις διαταγές του, αν και η αρμόδια πολιτική αρχή τον κάλεσε νόμιμα να το πράξει, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 261

Παρότρυνση υφισταμένων και ανοχή

Υπάλληλος που προσπαθεί να πείσει άλλον υπάλληλο ο οποίος είναι υφιστάμενός του ή βρίσκεται υπό τον υπηρεσιακό του έλεγχο να διαπράξει κάποιο από τα εγκλήματα των άρθρων 235 έως και 260 ή που εν γνώσει του τον ανέχεται να κάνει κάποιο από αυτά τα εγκλήματα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη δεν υπάγεται σε άλλη διάταξη του ποινικού νόμου η οποία την τιμωρεί με βαρύτερη ποινή.

Άρθρο 262

Γενικές διατάξεις

Αν ο υπάλληλος ασκώντας την υπηρεσία του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του να γίνει με πρόθεση υπαίτιος κακουργήματος ή πλημμελήματος που προβλέπεται σε άλλο κεφάλαιο του Ποινικού Κώδικα, το ανώτατο όριο της ποινής που αναγράφει ο νόμος για την πράξη αυξάνεται κατά το μισό· δεν μπορεί όμως να ξεπεράσει το ανώτατο όριο που είναι γενικά ορισμένο για το κάθε είδος ποινής.

Άρθρο 263

Όταν το Δικαστήριο επιβάλλει φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών για κάποια από τις πράξεις των άρθρων 235 μέχρι και 261 μπορεί συγχρόνως να απαγγείλει και πρόσκαιρη στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων (άρθρο 61).

Άρθρο 263^A

Για την εφαρμογή των άρθρων 235, 236, 239, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 252, 253, 255, 256, 257, 258, 259, 261, 262 και 263 υπάλληλοι θεωρούνται, εκτός από αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 13, οι δήμαρχοι ο πρόεδροι κοινοτήτων και όσοι υπηρετούν μόνιμα ή πρόσκαιρα και με οποιοδήποτε ιδιότητα: **α)** σε επιχειρήσεις η οργανισμούς που ανήκουν στο Κράτος, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και προμήθεια ή την παροχή στο κοινό νερού, φωτισμού, θερμότητας, κινητήριας δύναμης ή μέσων συγκοινωνίας ή μαζικής ενημέρωσης, **β)** σε τράπεζες που εδρεύουν στην ημεδαπή κατά το νόμο ή το καταστατικό τους, **γ)** σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και από νομικά πρόσωπα αναφερόμενα στα προηγούμενα εδάφια, εφόσον τα ιδρυτικά νομικά πρόσωπα συμμετέχουν στην διοίκησή τους ή, αν πρόκειται για ανώνυμη εταιρία, στο κεφάλαιό της ή τα ιδρυμένα αυτά νομικά πρόσωπα είναι επιφορτισμένα με εκτέλεση κρατικών προγραμμάτων οικονομικής ανασυγκρότησης ή ανάπτυξης, **δ)** σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου στα οποία κατά τις κείμενες διατάξεις μπορούν να διατεθούν από το δημόσιο, από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή από τις πιο πάνω τράπεζες επιχορηγήσεις ή χρηματοδοτήσεις.

ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΚΟΙΝΩΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Άρθρο 264

Εμπρησμός

Όποιος με πρόθεση προξενεί πυρκαγιά, τιμωρείται: **α)** με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα **β)** με κάθειρξη, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο **γ)** με κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη τουλάχιστον δέκα ετών, αν στην περίπτωση του στοιχ. β' επήλθε θάνατος.

Άρθρο 265

Εμπρησμός σε δάση

1. Με την επιφύλαξη της βαρύτερης τιμωρίας κατά τους όρους του άρθρου 264, όποιος με πρόθεση προξενεί πυρκαγιά σε δάσος ή δασική έκταση κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ.1 και 2 του ν. 998/1979 ή σε έκταση που έχει κηρυχθεί δασωτέα ή αναδασωτέα κατά την έννοια της παρ.5 του ίδιου άρθρ. τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα έτη και με χρηματική ποινή από πέντε έως πενήντα εκατομμύρια δρχ. Δεν επιτρέπεται μετατροπή ή αναστολή της ποινής που επιβλήθηκε και η έφεση δεν αναστέλλει την εκτέλεσή της. Αν η πράξη είχε ως επακόλουθο να εξαπλωθεί η φωτιά σε μεγάλη έκταση, επιβάλλεται κάθειρξη.
2. Αν η πράξη τελέστηκε από ιδιοτέλεια ή κακοβουλία ή η έκταση που κάηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλη, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

Με την παρ.1 του άρθρου 116 του ν. 1892/1990 και 3 του άρθρου 29 ν. 2081/1992 αντικαταστάθηκε η παρ.1.

Άρθρο 266

Εμπρησμός από αμέλεια

1. Αν η πράξη του άρθρου 264 τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση.
2. Αν η πράξη του άρθρου 265 παρ.1 τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από 1.000.000 έως 10.000.000 δρχ., εκτός αν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Μετατροπή της ποινής που επιβλήθηκε δεν επιτρέπεται.

Η παρ.2 αντικαταστάθηκε με την παρ.2 του άρθρου 116 του ν. 1892/1990, και 3 του άρθρου 29 του ν. 2081/1992.

Άρθρο 267

Ο υπαίτιος της πράξης του άρθρου 266 απαλλάσσεται από κάθε ποινή αν με την ελεύθερη θέλησή του καταστείλει ο ίδιος την πυρκαγιά ή με τη γρήγορη αναγγελία του προς την αρχή δώσει αφορμή για την καταστολή της.

Άρθρο 268

Πλημμύρα

Όποιος με πρόθεση προξενεί πλημμύρα τιμωρείται: **α)** με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών αν απ' τη πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος σε ξένα πράγματα **β)** με κάθειρξη αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο **γ)** με κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη τουλάχιστον δέκα ετών, αν στην περίπτωση του στοιχείου **β'** επήλθε ο θάνατος.

Άρθρο 269

Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος της πράξης του άρ. 268 τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 270

Έκρηξη

Όποιος με πρόθεση προξενεί έκρηξη με οποιονδήποτε τρόπο και ιδίως με τη χρήση εκρηκτικών υλών τιμωρείται:

α) με κάθειρξη και χρηματική ποινή τουλάχιστον 100.000 μεταλλικών δραχμών, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα

β) με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον 100.000 μεταλλικών δραχμών, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο ή κίνδυνος σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας

γ) με κάθειρξη ισόβια και με χρηματική ποινή τουλάχιστον 200.000 μεταλλικών δραχμών, αν στην περίπτωση του στοιχ. β' προκλήθηκε σωματική βλάβη ή βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας

δ) με την ποινή του θανάτου ή με ισόβια κάθειρξη και χρηματική ποινή τουλάχιστον 300.000 μεταλλικών δραχμών, αν στην περίπτωση του στοιχ. β' επήλθε θάνατος.

Άρθρο 271

Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος της πράξης του άρ. 270 τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 272

Παραβάσεις σχετικές με τις εκρηκτικές ύλες

1. Όποιος κατασκευάζει, προμηθεύεται ή κατέχει εκρηκτικές ύλες ή εκρηκτικές βόμβες με σκοπό να τις χρησιμοποιήσει για να προξενήσει κοινό κίνδυνο σε ξένα πράγματα ή κίνδυνο για άνθρωπο ή να τρομοκρατήσει τους πολίτες ή να τις παραχωρήσει σε άλλον για τέτοια χρήση τιμωρείται με κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη τουλάχιστον δέκα ετών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον 100.000 μεταλλικών δραχμών.
2. Όποιος κατασκευάζει, προμηθεύεται, παραδίδει, παραλαμβάνει, φυλάσσει, αποκρύπτει ή μεταφέρει εκρηκτικές ύλες ή εκρηκτικές βόμβες, για τις οποίες γνωρίζει ή οφείλει να συμπεράνει ότι προορίζονται για την εγκληματική χρήση της παρ.1 τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή τουλάχιστον 100.000 μεταλλικών δραχμών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος ενώ γνωρίζει ή οφείλει να συμπεράνει ότι κάποιος άλλος έχει σκοπό να κάνει εγκληματική χρήση εκρηκτικών υλών ή εκρηκτικών βομβών της παρ.1 τον καθοδηγεί με οποιοδήποτε τρόπο για την κατασκευή, χρήση, προμήθεια, παράδοση μεταφορά ή φύλαξή τους.

3. Μένει ατιμώρητη οποιαδήποτε από τις πράξεις των προηγούμενων παραγράφων αν η πρόληψη της τέλεσής της οφείλεται στην αναγγελία που έκανε στην αρχή κάποιος οικείος των συμμετόχων.
4. Αν δύο ή περισσότεροι συναποφασίσουν να τελέσουν κάποια από τις πράξεις του άρθρου αυτού και του άρθρου 270 ή συνυποχρεωθούν μεταξύ τους για μια τέτοια πράξη, τιμωρούνται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον 100.000 μεταλλικών δραχμών.

Άρθρο 272^A

Στις παραβάσεις των διατάξεων των άρθρων 270 και 272 η καταδικαστική απόφαση διατάσει να δημευθούν: **α)** τα αντικείμενα και τα μεταφορικά μέσα που χρησίμευσαν ή προορίζονταν ή ήταν πρόσφορα για την τέλεση μιας τέτοιας πράξης· **β)** το ακίνητο μαζί με τα συστατικά ή τα παραρτήματά του, όπου φυλάσσονταν ή κρύβονταν εκρηκτικές ύλες ή εκρηκτικές βόμβες ή εργαλεία ή μηχανήματα προορισμένα για την κατασκευή τους, αν ο κύριος ή ο συγκύριος γνώριζε ή όφειλε να συμπεράνει ότι στο ακίνητο μεταφέρονταν κατασκευάζονταν κρύβονταν ή φυλάσσονταν τέτοια αντικείμενα.

Άρθρο 273

Κοινώς επικίνδυνη βλάβη

Όποιος εκτός από τις περιπτώσεις των άρθρων 264, 268 και 270, προξενεί με πρόθεση βλάβη σε πράγμα δικό του ή ξένο, κινητό ή ακίνητο τιμωρείται: **α)** με φυλάκιση, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα· **β)** με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών αν μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο· **γ)** με κάθειρξη αν στην περίπτωση β' επήλθε θάνατος.

Άρθρο 274

Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος της πράξης του άρθρου 273 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 275

Άρση ασφαλιστικών εγκαταστάσεων

Όποιος σε μεταλλεία, σε εργοστάσια ή σε άλλες εργασίες που η λειτουργία τους είναι επικίνδυνη για τη ζωή των εργατών με πρόθεση καταστρέφει ή με οποιονδήποτε τρόπο αχρηστεύει εγκαταστάσεις που ασφαλίζουν από αυτό τον κίνδυνο ή διακόπτει τη λειτουργία τους, τιμωρείται:

α) με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο.

β) με ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη, αν επήλθε θάνατος.

Άρθρο 276

Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος της πράξης του άρθ. 275 τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 277

Πρόκληση ναυαγίου

Όποιος με πρόθεση προκαλεί τη βύθιση ή την προσάραξη πλοίου τιμωρείται: **α)** με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα **β)** με κάθειρξη, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο **γ)** με κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη τουλάχιστον δέκα ετών, αν στην περίπτωση του στοιχείου β' επήλθε θάνατος.

Άρθρο 278

Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος της πράξης του άρθ. 277 τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 279

Δηλητηρίαση πηγών και τροφίμων

Όποιος με πρόθεση δηλητηριάζει πηγές, πηγάδια, βρύσες ή άλλες διοχετεύσεις ή δεξαμενές νερού, τρόφιμα ή άλλα τέτοια πράγματα που η χρήση τους μπορεί να προκαλέσει βλάβη σε αόριστο αριθμό ανθρώπων ή βάζει μέσα σε κάποιο από αυτά τα αντικείμενα άλλες ύλες που μπορούν να προκαλέσουν το ίδιο αποτέλεσμα, τιμωρείται με κάθειρξη. Αν από την πράξη επήλθε θάνατος, μπορεί να επιβληθεί ισόβια κάθειρξη.

Άρθρο 280

Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος της πράξης του άρθ. 279 τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 281

Νοθεία πραγμάτων

1. Όποιος κατασκευάζει ή επεξεργάζεται τρόφιμα ποτά φάρμακα ή άλλα αντικείμενα έτσι που η χρήση τους να μπορεί να προκαλέσει βλάβη στην υγεία ή κίνδυνο για τη ζωή ανθρώπου, καθώς και όποιος θέτει σε κυκλοφορία τέτοια πράγματα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Αν κάποια από τις προαναφερόμενες πράξεις τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.

Άρθρο 282

Δηλητηρίαση της νομής των ζώων

1. Όποιος με πρόθεση δηλητηριάζει βοσκοτόπια, λιβάδια, λίμνες ή άλλους τόπους ποτίσματος ζώων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών αν απ' τη πράξη του θανατώθηκαν ή έπαθαν σοβαρή και διαρκή βλάβη ζώα άλλου, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
2. Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος της πράξης της παρ.1 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 283

Διάδοση ασθένειας ζώων

1. Όποιος με πρόθεση μεταδίδει μολυσματική ασθένεια ζώων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών αν από την πράξη του θανατώθηκαν ή έπαθαν σοβαρή και διαρκή βλάβη ζώα άλλου, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
2. Όποιος από αμέλεια έγινε υπαίτιος της πράξης της παρ.1 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 284

Παραβίαση μέτρων για την πρόληψη ασθενειών

1. Όποιος παραβιάζει τα μέτρα που έχει διατάξει ο νόμος ή αρμόδια αρχή για να αποτραπεί η εισβολή ή η διάδοση μιας μεταδοτικής ασθένειας τιμωρείται με φυλάκιση. Αν η παραβίαση αυτή είχε ως συνέπεια να μεταδοθεί ασθένεια σε άνθρωπο, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
2. Αν η πράξη τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.

Άρθρο 285

Παραβίαση μέτρων για την πρόληψη επιζωοτιών

1. Όποιος παραβιάζει τα μέτρα που έχει διατάξει ο νόμος ή η αρμόδια αρχή για να αποτραπεί η εισβολή ή η διάδοση επιζωοτίας ή ασθένειας φυτών τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.
2. Αν η πράξη τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή χρηματική ποινή.

Άρθρο 286

Παραβίαση των κανόνων της οικοδομικής

Όποιος κατά τη διεύθυνση ή την εκτέλεση οικοδομικού ή άλλου ανάλογου έργου ή μιας κατεδάφισης με πρόθεση ή από αμέλεια ενεργεί παρά τους κοινώς αναγνωρισμένους τεχνικούς κανόνες και έτσι προξενεί κίνδυνο για τη ζωή ή την υγεία ανθρώπου τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 287

Παραβίαση συμβάσεων προμήθειας

1. Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών τιμωρείται όποιος παραλείπει ολικά ή μερικά την εκτέλεση της υποχρέωσης που ανέλαβε απέναντι σε κάποια αρχή να προμηθεύσει ή να μεταφέρει τρόφιμα ή άλλα πράγματα και έτσι παρεμποδίζει την αποτροπή ή την καταστολή μιας κατάστασης κοινής ανάγκης.
2. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και άλλοι προμηθευτές κάθε είδους, υπεργολάβοι, μεσίτες ή υπάλληλοι εκείνου που ανέλαβε την προμήθεια ή τη μεταφορά τους, οι οποίοι με τη παράβαση των υποχρεώσεών τους τη ματαιώνουν ή τη δυσχεραίνουν και παρεμποδίζουν έτσι την αποτροπή ή την καταστολή μιας κατάστασης κοινής ανάγκης.

Άρθρο 288

Παραμπόδιση αποτροπής κοινού κινδύνου και παράλειψη οφειλόμενης βοήθειας

1. Όποιος με πρόθεση ματαιώνει ή δυσχεραίνει την ενέργεια που είναι αναγκαία για να αποτραπεί ή να κατασταλεί ένας κίνδυνος που υπάρχει ή που επίκειται τιμωρείται με φυλάκιση, αν δεν συντρέχει περίπτωση αυστηρότερης τιμώρησης σύμφωνα με άλλη διάταξη.
2. Όποιος σε περίπτωση δυστυχήματος ή κοινού κινδύνου ή κοινής ανάγκης δεν προσφέρει τη βοήθεια που του ζητήθηκε και που μπορούσε να την προσφέρει, χωρίς ο ίδιος να διατρέξει ουσιώδη κίνδυνο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

Άρθρο 289

Γενική διάταξη

Στις περιπτώσεις των άρθρων 269, 271, 276, 278, 280, 281 παρ.2, 282 παρ.2, 283 παρ.2, 284 παρ.2, 285 παρ.2 και 286 ο υπαίτος απαλλάσσεται από κάθε ποινή, αν με την ελεύθερη θέλησή του αποτρέψει τον κίνδυνο ή με την γρήγορη αναγγελία του προς τις αρχές δώσει αφορμή για την αποτροπή του.

ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Άρθρο 290

Διατάραξη της ασφάλειας των συγκοινωνιών

1. Όποιος με πρόθεση διαταράσσει την ασφάλεια της συγκοινωνίας στους δρόμους ή στις πλατείες τιμωρείται: **α)** με φυλάκιση, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο· **β)** με κάθειρξη αν επήλθε θάνατος.
2. Αν η πράξη τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση.

Άρθρο 291

Διατάραξη της ασφάλειας σιδηροδρόμων, πλοίων και αεροσκαφών

1. Όποιος με πρόθεση διαταράσσει την ασφάλεια της σιδηροδρομικής ή της υδάτινης συγκοινωνίας ή της αεροπλοΐας τιμωρείται: **α)** με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος σε ξένα πράγματα· **β)** με κάθειρξη αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο· **γ)** με κάθειρξη, ισόβια ή πρόσκαιρη, τουλάχιστον δέκα ετών, αν στην περίπτωση του στοιχείου β' επήλθε θάνατος.
2. Αν η πράξη τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση.
3. Κάθε παράβαση των διαταγμάτων ή των διοικητικών κανονισμών που αφορούν την αστυνόμευση, την ασφάλεια και γενικά τη διοίκηση και τη χρήση των σιδηροδρόμων της υδάτινης συγκοινωνίας και της αεροπλοΐας που δε προβλέπεται από τις παρ.1 και 2, τιμωρείται με χρηματική ποινή.

Άρθρο 292

Παρακώλυση συγκοινωνιών

1. Όποιος με πρόθεση παρεμποδίζει τη λειτουργία κοινόχρηστης εγκατάστασης που εξυπηρετεί τη συγκοινωνία και ιδίως σιδηροδρόμου, αεροπλάνου, λεωφορείου, ταχυδρομείου, τηλεγράφου ή τηλεφώνου που προορίζονται για κοινή χρήση τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Αν η πράξη τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

Άρθρο 293

Παρακώλυση της λειτουργίας άλλων κοινωφελών εγκαταστάσεων

1. Όποιος με πρόθεση παρεμποδίζει τη λειτουργία καταστήματος ή εγκατάστασης που εξυπηρετούν την προμήθεια νερού, φωτισμού, θερμότητας ή κινητήριας δύναμης στο κοινό τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Αν η πράξη τελέστηκε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

Άρθρο 294

Παύση εργασίας

Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών τιμωρείται όποιος, ενώ διαρκεί η σχέση της σύμβασης εργασίας με πρόθεση παύει να εργάζεται χωρίς να προειδοποιήσει έγκαιρα τον εργοδότη του και την αρμόδια αστυνομική αρχή ή παρελκύει κακόβουλα την εργασία του και γίνεται υπαίτιος μιας από τις πράξεις των άρθρων 292 και 293 από τις οποίες προξενείται κατάσταση κοινής ανάγκης.

Άρθρο 295

Πρόκληση κοινής ανάγκης

Όταν με μια από τις πράξεις των άρ. 292 παρ.1, 293 παρ.1 προξενείται κατάσταση κοινής ανάγκης, επιβάλλεται κάθειρξη.

Άρθρο 296

Παρακώλυση προμήθειας ψωμιού

Όποιος με πρόθεση κατά τον τρόπο που αναφέρει το άρθρο 294 ή κατά οποιοδήποτε άλλο τρόπο, παρεμποδίζει τη λειτουργία καταστήματος ή εγκατάστασης που εξυπηρετεί την προμήθεια ψωμιού στο κοινό τιμωρείται, αν από την πράξη του αυτή προξενείται κατάσταση κοινής ανάγκης, με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

Άρθρο 297

Έκθεση πλοίου σε κίνδυνο με διενέργεια λαθρεμπορίου

1. Όποιος με πρόθεση εισάγει σε ελληνικό πλοίο αντικείμενα που η ύπαρξή τους μπορεί να προκαλέσουν τον κίνδυνο κατάσχεσης ή δήμευσης του πλοίου ή του φορτίου τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.
2. Η πράξη τιμωρείται και όταν τελέστηκε έξω από τα όρια του κράτους.
3. Για τα πλοία ξένης εθνικότητας η πράξη τιμωρείται αν η φόρτωση τελέστηκε ολικά ή μερικά στην ημεδαπή.

Άρθρο 298

Γενική διάταξη

Η διάταξη του άρθρου 289 έχει ανάλογη εφαρμογή και στις περιπτώσεις των άρθρων 290 παρ.2 και 291 παρ.2.

ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Άρθρο 299

Ανθρωποκτονία με πρόθεση

1. Όποιος με πρόθεση σκότωσε άλλον τιμωρείται με την ποινή του θανάτου ή με ισόβια κάθειρξη.
2. Αν η πράξη αποφασίστηκε και εκτελέστηκε σε βρασμό ψυχικής ορμής, επιβάλεται η ποινή της πρόσκαιρης κάθειρξης.

Άρθρο 300

Ανθρωποκτονία με συναίνεση

Όποιος αποφάσισε και εκτέλεσε ανθρωποκτονία ύστερα από σπουδαία και επίμονη απαίτηση του θύματος και από οίκτο γι' αυτόν που έπασχε από ανίατη ασθένεια τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 301

Συμμετοχή σε αυτοκτονία

Όποιος με πρόθεση κατέπεισε άλλον να αυτοκτονήσει, αν τελέστηκε η αυτοκτονία ή έγινε απόπειρά της καθώς και όποιος έδωσε βοήθεια σ' αυτή τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 302

Ανθρωποκτονία από αμέλεια

1. Όποιος επιφέρει από αμέλεια το θάνατο άλλου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Αν το θύμα της πράξης, η οποία αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο είναι οικείος του υπαιτίου, το δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει τον υπαίτιο από κάθε ποινή, αν πεισθεί ότι λόγω της ψυχικής οδύνης που υπέστη από τις συνέπειες της πράξης του δε χρειάζεται να υποβληθεί σε ποινή.

Άρθρο 303

Παιδοκτονία

Μητέρα που με πρόθεση σκότωσε το παιδί της κατά τον τοκετό ή μετά τον τοκετό, αλλά ενώ εξακολουθούσε ακόμη η διατάραξη του οργανισμού της από τον τοκετό τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Άρθρο 304

Τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης

1. Όποιος χωρίς τη συναίνεση της εγκύου διακόπτει την εγκυμοσύνη της τιμωρείται με κάθειρξη.
2. **α.** Όποιος με τη συναίνεση της εγκύου διακόπτει ανεπίτρεπτα την εγκυμοσύνη της ή προμηθεύει σ' αυτή μέσα για τη διακοπή της τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και αν ενεργεί κατά συνήθεια τις πράξεις αυτές τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

β. Αν από την πράξη της προηγούμενης διάταξης, προκληθεί βαρεία πάθηση του σώματος ή της διάνοιας της εγκύου, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και αν προκλήθηκε ο θάνατός της επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα έτη.

3. Έγκυος που διακόπτει ανεπίτρεπτα την εγκυμοσύνη της ή επιτρέπει σε άλλον να την διακόψει τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα έτος.

1. Δεν είναι άδικη πράξη η τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης που ενεργείται με τη συναίνεση της εγκύου από γιατρό μαιευτήρα - γυναικολόγο με τη συμμετοχή αναισθησιολόγου σε οργανωμένη νοσηλευτική μονάδα, αν συντρέχει μια από τις ακόλουθες περιπτώσεις: **α)** Δεν έχουν συμπληρωθεί 12 εβδομάδες εγκυμοσύνης. **β)** Έχουν διαπιστωθεί, με τα σύγχρονα μέσα προγεννητικής διάγνωσης, ενδείξεις σοβαρής ανωμαλίας του εμβρύου που επάγοται τη γέννηση παθολογικού νεογνού και η εγκυμοσύνη δεν έχει διάρκεια περισσότερο από είκοσι τέσσερες εβδομάδες. **γ)** Υπάρχει αναπότρεπτος κίνδυνος για τη ζωή της εγκύου ή κίνδυνος σοβαρής και διαρκούς βλάβης της σωματικής ή ψυχικής υγείας της. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται σχετική βεβαίωση και του κατά περίπτωση αρμοδίου γιατρού. **δ)** Η εγκυμοσύνη είναι αποτέλεσμα βιασμού, αποπλάνησης ανήλικης, αιμομιξίας ή κατάχρησης γυναίκας ανίκανης να αντισταθεί και εφόσον δεν έχουν συμπληρωθεί δεκαεννέα εβδομάδες εγκυμοσύνης.
2. Αν η έγκυος είναι ανήλικη, απαιτείται και η συναίνεση ενός από τους γονείς ή αυτού που έχει την επιμέλεια του προσώπου της ανήλικης.

Άρθρο 304^A

Σωματική βλάβη εμβρύου ή νεογνού

Όποιος επενεργεί παράνομα στην έγκυο με αποτέλεσμα να προκληθεί βαριά βλάβη στο έμβρυο ή να εμφανίσει το νεογνό βαριά πάθηση του σώματος ή της διάνοιας τιμωρείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 310.

Άρθρο 305

Διαφήμιση μέσων τεχνητής διακοπής της εγκυμοσύνης

1. Όποιος δημόσια ή με την κυκλοφορία εγγράφων, εικόνων ή παραστάσεων αναγγέλει ή διαφημίζει, έστω και συγκαλυμμένα, φάρμακα ή άλλα αντικείμενα ή τρόπους ως κατάλληλους να προκαλέσουν τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης ή

- προσφέρει με τον ίδιο τρόπο υπηρεσίες δικές του ή άλλου για την εκτέλεση ή την υποβοήθηση διακοπής της εγκυμοσύνης, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο έτη.
2. Δεν είναι άδικη πράξη η ενημέρωση ή η υγειονομική διαφώτιση σχετικά με την τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης που γίνεται από τα κέντρα οικογενειακού προγραμματισμού, καθώς και η ενημέρωση γιατρών ή προσώπων που νόμιμα διακινούν μέσα τεχνητής διακοπής της εγκυμοσύνης και οι σχετικές δημοσιεύσεις σε ειδικά ιατρικά ή φαρμακευτικά περιοδικά.

Άρθρο 306

Έκθεση

1. Όποιος εκθέτει άλλον και έτσι τον καθιστά αβοήθητο, καθώς και όποιος με πρόθεση αφήνει αβοήθητο ένα πρόσωπο που το έχει στην προστασία του ή που έχει υποχρέωση να το διατρέφει και να το περιθάλπει ή να το μεταφέρει, ή ένα πρόσωπο που ο ίδιος το τραυμάτισε υπαίτια, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
2. Αν η πράξη προκάλεσε στον παθόντα: **α)** βαριά βλάβη στην υγεία του, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών **β)** το θάνατό του, επιβάλλεται τουλάχιστον έξι ετών.

Άρθρο 307

Παράλειψη λύτρωσης από κίνδυνο ζωής

Όποιος με πρόθεση παραλείπει να σώσει άλλον από κίνδυνο ζωής αν και μπορεί να το πράξει χωρίς κίνδυνο της δικής του ζωής ή υγείας, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.

ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΒΛΑΒΕΣ

Άρθρο 308

Απλή σωματική βλάβη

1. Όποιος με πρόθεση προξενεί σε άλλον σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών. Αν η κάκωση ή η βλάβη της υγείας που του προξένησε είναι εντελώς ελαφρά, τιμωρείται με φυλάκιση το πολύ έξι μηνών ή με χρηματική ποινή. Και αν είναι ασήμαντη, τιμωρείται με κράτηση ή πρόστιμο.
2. Η σωματική βλάβη της παρ.1 δεν είναι άδικη, όταν επιχειρείται με τη συναίνεση του παθόντος και δεν προσκρούει στα χρηστά ήθη.
3. Ο υπαίτιος της πράξης της παρ.1 είναι δυνατό να απαλλαγεί από κάθε ποινή αν παρασύρθηκε στην πράξη από δικαιολογημένη αγανάκτηση εξαιτίας μιας αμέσως

προηγούμενης πράξης που τέλεσε ο παθών εναντίον του ή ενώπιόν του και που ήταν ιδιαίτερα σκληρή ή βάνανυση.

Άρθρο 308^A

Απρόκλητη σωματική βλάβη

1. Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών τιμωρείται η απλή σωματική βλάβη (άρθρο 308 παρ.1, εδ. α) αν έγινε χωρίς πρόκληση από τον παθόντα.
2. Αν η πράξη της προηγούμενης παραγρ. έχει το χαρακτήρα επικίνδυνης σωματικής βλάβης (άρθρο 309) ή αν σ' αυτήν συμμετείχαν δύο ή περισσότεροι, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

Άρθρο 309

Επικίνδυνη σωματική βλάβη

Αν η πράξη του άρθρου 308 τελέστηκε με τρόπο που μπορούσε να προκαλέσει στον παθόντα κίνδυνο για τη ζωή του ή βαριά σωματική του βλάβη (άρθρ. 310 παρ.2) επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 310

Βαριά σωματική βλάβη

1. Αν η πράξη του άρθρου 308 είχε επακόλουθο τη βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του παθόντος, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.
2. Βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση υπάρχει ιδίως αν η πράξη προξένησε στον παθόντα κίνδυνο ζωής ή βαριά και μακροχρόνια αρρώστια ή σοβαρό ακρωτηριασμό ή αν τον εμπόδισε σημαντικά και για πολύ χρόνο να χρησιμοποιεί το σώμα ή τη διάνοιά του.
3. Αν ο υπαίτιος επιδίωκε το αποτέλεσμα που προξένησε, τιμωρείται με κάθειρξη δέκα ετών.

Άρθρο 311

Θανατηφόρα βλάβη

Αν η σωματική βλάβη είχε επακόλουθο το θάνατο του παθόντος επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Αν ο υπαίτιος επιδίωκε τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος επιβάλλεται κάθειρξη.

Άρθρο 312

Σωματική βλάβη ανηλίκων κ.λπ.

Αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών: **α)** όποιος με συνεχή σκληρή συμπεριφορά προξενεί σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας σε πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε το δέκατο έβδομο έτος της ηλικίας του ή που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του και ο δράστης το έχει στην επιμέλεια ή την προστασία του ή ανήκει στο σπίτι του δράστη ή έχει μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας ή που του το έχει αφήσει στην εξουσία του ο υπόχρεος για την επιμέλειά του· **β)** όποιος με κακόβουλη παραμέληση των υποχρεώσεών του προς τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνεται αιτία να πάθουν σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας τους.

Άρθρο 313

Συμπλοκή

Αν εξαιτίας συμπλοκής ή επίθεσης που έγινε από πολλούς επήλθε θάνατος η βαριά σωματική βλάβη ανθρώπων (άρθρο 310) καθένας από εκείνους που πήραν μέρος στη συμπλοκή ή στην επίθεση τιμωρείται για μόνη τη συμμετοχή του σ' αυτή με φυλάκιση μέχρι τριών ετών εκτός αν συμπλέχθηκε χωρίς υπαιτιότητά του.

Άρθρο 314

Σωματική βλάβη από αμέλεια

1. Όποιος από αμέλεια προκαλεί σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας άλλου τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών. Αν η σωματική βλάβη που προκλήθηκε είναι εντελώς ελαφρά επιβάλεται φυλάκιση μέχρι τριών μηνών ή χρηματική ποινή.
2. Η διάταξη της παρ.2 του άρθρου 302 εφαρμόζεται αναλόγως και στην πράξη της προηγούμενης παραγράφου. Στη περίπτωση αυτή για την ποινική δίωξη απαιτείται πάντοτε έγκληση που δεν εφαρμόζεται το δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγρ. του επόμενου άρθρου.

Άρθρο 315

Έγκληση

1. Στις περιπτώσεις των άρθρων 308 και 314 η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση. Δεν απαιτείται έγκληση αν ο υπαίτιος της πράξης του άρθρου 314 ήταν υπόχρεος λόγω της υπηρεσίας του ή του επαγγέλματός του να καταβάλει ιδιαίτερη επιμέλεια ή προσοχή. Η οδήγηση οχήματος εμπίπτει στο προηγούμενο εδάφιο όταν εξυπηρετεί τη βιοποριστική μεταφορά επιβατών ή πραγμάτων. Στην περίπτωση του άρθρου 314, αν η πράξη τελέστηκε κατά την οδήγηση οχήματος και δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής αυτεπαγγέλτως, ο εισαγγελέας όμως με διάταξή του απέχει από την ποινική δίωξη αν ο παθών δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξη του δράστη. Αν η δήλωση υποβληθεί κατά την άσκηση ποινικής δίωξης, το δικαστήριο παύει οριστικά αυτήν.

2. Αν στην περίπτωση του άρ. 308 ο παθών είναι δημόσιος υπάλληλος και η πράξη τελέστηκε κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του ή για λόγους σχετικούς με την εκτέλεσή της, η δίωξη ασκείται αυτεπαγγέλτως.

ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

Άρθρο 316

Πρόκληση σε μονομαχία

1. Όποιος προκαλέσει κάποιον σε μονομαχία με όπλα και όποιος αποδεχθεί τέτοια πρόκληση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.
2. Αν κάποιος από τους αντιπάλους ματαίωσε με τη δική του θέληση την τέλεση της μονομαχίας πριν από την έναρξή της απαλλάσσεται από την ποινή.

Άρθρο 317

Μονομαχία

1. Η μονομαχία με όπλα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών· αν όμως κατά τους όρους που συμφωνήθηκαν η μονομαχία έπρεπε να εξακολουθήσει ως το θάνατο του ενός από τους αντιπάλους, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
2. Όποιος σκότωσε σε μονομαχία τον αντίπαλό του τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών και στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
3. Όποιος με πρόθεση παραβίασε τους κανόνες της μονομαχίας ή τους συμφωνημένους όρους της και εξαιτίας αυτής της παραβίασης σκότωσε ή τραυμάτισε τον αντίπαλό του τιμωρείται κατά τις διατάξεις για ανθρωποκτονία ή για σωματικές βλάβες, αν η πράξη του δεν τιμωρείται βαρύτερα κατά τα άρθρα αυτού του κεφαλαίου.

Άρθρο 318

Μονομαχία που αποκλείει τον κίνδυνο ζωής

Αν κατά την τέλεση της μονομαχίας είχαν ληφθεί τα κατάλληλα για την αποτροπή του κινδύνου ζωής προφυλακτικά μέτρα, τα οποία αποσκοπούσαν σ' αυτό επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ενός έτους.

Άρθρο 319

Τιμωρία συνεργών

1. Οι μάρτυρες και οι άλλοι βοηθοί της μονομαχίας καθώς και τα μέλη συμβουλίου τιμής που συνήλθε για να αποφασίσει αν θα γίνει ή όχι η μονομαχία, τιμωρούνται ως συνεργοί. Δεν τιμωρείται, ο μάρτυρας που συντέλεσε στη ματαίωση της μονομαχίας.
2. Επίσης δε τιμωρούνται και εκείνοι που προσλήφθηκαν στη μονομαχία ως γιατροί.

Άρθρο 320

Διέγερση σε μονομαχία

Όποιος διεγείρει άλλο σε μονομαχία με τρίτον είτε με την απειλή ότι θα εκτεθεί στην περιφρόνηση του ίδιου ή κάποιου άλλου είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

Άρθρο 321

Δημοσιεύματα σχετικά με μονομαχίες

1. Ο διευθυντής εφημερίδας ή περιοδικού όπου καταχωρίζεται δημοσίευμα σχετικό με την πρόκληση ή τη διεξαγωγή μονομαχίας, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών μηνών.
2. Η προηγούμενη διάταξη δεν εφαρμόζεται για την απλή αναγγελία θανάτου που επήλθε από μονομαχία.

ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Άρθρο 322

Αρπαγή

Όποιος με απάτη ή βία, με την απειλή βίας συλλαμβάνει, απάγει ή παράνομα κατακρατεί κάποιον έτσι ώστε να αποστέρει το συλλαμβανόμενο από την προστασία της πολιτείας και ιδίως όποιος περιάγει κάποιον σε ομηρία ή σε άλλη παρόμοια κατάσταση στέρησης της ελευθερίας τιμωρείται με κάθειρξη. Αν η πράξη έγινε με σκοπό να εξαναγκαστεί ο παθών ή κάποιος άλλος σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή για την οποία δεν υπάρχει υποχρέωσή του, τιμωρείται: **α)** με ισόβια κάθειρξη αν ο εξαναγκασμος στρέφεται εναντίον των σωμάτων ή των προσώπων του άρθρου 157 παρ.1· **β)** με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών σε κάθε άλλη περίπτωση.

Άρθρο 323

Εμπόριο δούλων

1. Όποιος ενήργησε εμπόριο δούλων τιμωρείται με κάθειρξη.
2. Το εμπόριο δούλων περιλαμβάνει κάθε πράξη σύλληψης, απόκτησης και διάθεσης ενός ατόμου, η οποία σκοπεύει να το κάνει δούλο, κάθε πράξη απόκτησης δούλου με σκοπό τη μεταπώληση ή την ανταλλαγή του, την πράξη της παραχώρησης με πώληση ή την ανταλλαγή αποκτημένου δούλου και γενικά κάθε πράξη εμπορίου ή μεταφοράς δούλων.
3. Όποιος αναλαμβάνει οποιαδήποτε υπηρεσία σε πλοίο, εν γνώσει ότι το πλοίο προορίζεται για διενέργεια εμπορίου δούλων η ότι χρησιμοποιείται ήδη γι' αυτό το σκοπό, καθώς και όποιος παραμένει με τη θέλησή του στην υπηρεσία αυτή εν γνώσει του ανωτέρω προορισμού του πλοίου ή της χρησιμοποίησής του για τέτοιο σκοπό, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
4. Όποιος συντέλεσε άμεσα ή έμμεσα στη ναύλωση πλοίου εν γνώσει ότι η ναύλωση αποβλέπει στη διενέργεια εμπορίου δούλων, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
5. Όποιος μεταφέρει από ένα τόπο σε άλλο δούλους, χωρίς σκοπό να του εμπορευθεί αλλά κι χωρίς η μεταφορά να γίνεται με σκοπό την απελευθέρωσή τους τιμωρείται με φυλάκιση.
6. Με την ίδια ποινή τιμωρείται ο ιδιοκτήτης και ο πλοίαρχος του πλοίου, με τον οποίο εν γνώσει τους θα γινόταν τέτοια μεταφορά δούλων.

Άρθρο 324

Αρπαγή δούλων

1. Όποιος αφαιρεί ανήλικο από τους γονείς του, τους επιτρόπους ή από οποιοδήποτε δικαιούται να μεριμνήσει για το πρόσωπό του ή όποιος υποστηρίζει την εκουσία διαφυγή του ανηλίκου από την εξουσία των παραπάνω προσώπων τιμωρείται με φυλάκιση. Αν ο ανήλικος από τη στέρηση της επιμέλειας διέτρεξε σοβαρό κίνδυνο ζωής ή βαριάς βλάβης της υγείας του, ο δράστης τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
2. Αν ο ανήλικος δεν έχει συμπληρώσει τα 14 χρόνια του, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, εκτός εάν η πράξη τελέστηκε από ανίοντα, οπότε εφαρμόζεται η προηγούμενη παράγρ. Σε κάθε περίπτωση που ο υπαίτιος τέλεσε την πράξη από κερδοσκοπία ή με το σκοπό να μεταχειριστεί τον ανήλικο σε ανήθικες ασχολίες ή να επιτύχει τη μεταβολή της οικογενειακής τάξης του ανηλίκου τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
3. Αν ο υπαίτιος των πράξεων προηγούμενων παραγρ. είχε σκοπό να εισπράξει λύτρα ή να εξαναγκάσει σε πράξη η παράλειψη, επιβάλλεται κάθειρξη. Στην περίπτωση που ο δράστης με τη θέλησή του και προτού εκπληρωθεί οποιοσδήποτε όρος ή αξίωσή του απελευθέρωσε και απέδωσε υγιή και σώο τον ανήλικο επιβάλλεται φυλάκιση.

Άρθρο 325

Παράνομη κατακράτηση

Όποιος με πρόθεση κατακρατεί άλλον χωρίς τη θέλησή του ή του στερεί με άλλον τρόπο την ελευθερία της κίνησής του, τιμωρείται με φυλάκιση και αν η κατακράτηση διήρκησε μακρό χρονικό διάστημα, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

Άρθρο 326

Κατακράτηση παρά το Σύνταγμα

Όποιος παραβαίνει μια από τις διατάξεις του άρθρου 5 του Συντάγματος τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 327

Ακούσια απαγωγή

1. Όποιος με σκοπό το γάμο ή την ακολασία απάγει ή κατακρατεί παράνομα (άρθρο 325) γυναίκα χωρίς τη θέλησή της ή γυναίκα που έχει διαταραγμένη νόηση ή είναι ανίκανη ν'αντισταθεί λόγω απώλειας της συνείδησης ή διανοητικής ατέλειας ή για άλλο λόγο τιμωρείται αν τέλεσε την πράξη αυτή με σκοπό το γάμο, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους αν τη διέπραξε με σκοπό την ακολασία με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
2. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

Άρθρο 328

Εκούσια απαγωγή

1. Όποιος απάγει ή κατακρατεί με σκοπό το γάμο ή την ακολασία άγαμη και ανήλικη γυναίκα με τη θέλησή της, χωρίς όμως τη συγκατάθεση των προσώπων που την έχουν στην εξουσία τους ή που έχουν σύμφωνα με το νόμο το δικαίωμα να φροντίζουν για το πρόσωπό της τιμωρείται, αν τέλεσε την πράξη αυτή με σκοπό το γάμο, με φυλάκιση μέχρι τριών ετών, αν με σκοπό την ακολασία, με φυλάκιση.
2. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

Άρθρο 329

Γενική διάταξη

Αν στις περιπτώσεις των άρ. 327 και 328 τελέστηκε με τη γυναίκα που έχει απαχθεί ο γάμος στον οποίο απέβλεπε η απαγωγή η ποινική δίωξη ασκείται μόνο μετά την ακύρωσή του.

Άρθρο 330

Παράνομη βία

Όποιος χρησιμοποιώντας σωματική βία ή απειλή σωματικής βίας ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης εξαναγκάζει άλλον σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή για τις οποίες ο παθών δεν έχει υποχρέωση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, ανεξάρτητα αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον εκείνου που απειλείται ή κάποιου από τους οικείους του.

Άρθρο 331

Αυτοδικία

Όποιος ασκεί αυθαίρετα αξίωση σχετική με δικαίωμα που ή το έχει πραγματικά ή από πεποίθηση το οικειοποιείται τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών η με χρηματική ποινή. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 332

Εξαναγκασμός σε παύση εργασίας

Όποιος με βία ή με απειλή εξαναγκάζει κάποιον να λάβει μέρος σε ένωση που σκοπό έχει την ομαδική παύση της εργασίας για να επιτύχει τη μεταβολή των όρων που διέπουν τη σχετική σύμβαση, ή παρεμποδίζει κάποιον να αποχωρήσει από μια τέτοια ένωση, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 333

Απειλή

1. Όποιος προκαλεί σε άλλον τρόμο ή ανησυχία απειλώντας τον με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.
2. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

Άρθρο 334

Διατάραξη οικιακής ειρήνης

1. Όποιος εισέρχεται παράνομα ή παραμένει παρά τη θέληση του δικαιούχου στην κατοικία άλλου ή στο χώρο που αυτός χρησιμοποιεί για την εργασία του ή σε χώρο περικλεισμένο που αυτός κατέχει τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.
2. Οι πιο πάνω πράξεις ή οι πράξεις βίας εναντίον προσώπων ή πραγμάτων καθώς κι οι πράξεις φθοράς ξένης ιδιοκτησίας, που γίνονται με σκοπό να παρεμποδίσουν την έκδοση και την ελεύθερη κυκλοφορία εφημερίδων ή περιοδικών, καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία βιβλίων, τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται μετατροπή ή αναστολή της ποινής.

3. Όποιος εισέρχεται παράνομα σε κατάστημα ή χώρο δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή επιχείρησης κοινής ωφέλειας ή παραμένει στους χώρους αυτούς παρά τη θέληση της υπηρεσίας που τους χρησιμοποιεί, της οποίας τη θέλησή του δηλώνει ο νόμιμος εκπρόσωπος ή ο υπάλληλός της κι προκαλεί έτσι διακοπή ή διατάραξη της ομαλής διεξαγωγής της υπηρεσίας τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
4. Η ποινική δίωξη στις περιπτώσεις της παρ.1 ασκείται ύστερα από έγκληση του δικαιούχου.

Άρθρο 335

Απατηλή διέγερση σε μετανάστευση

Όποιος από κερδοσκοπία και με δόλιο τρόπο πείθει άλλον να μεταναστεύσει από την ημεδαπή τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΖΩΗΣ

Άρθρο 336

Βιασμός

1. Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου εξαναγκάζει άλλον σε συνουσία εξώγαμη ή σε ανοχή ή επιχείρηση ασελγούς πράξης τιμωρείται με κάθειρξη.
2. Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου έγινε από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού επιβάλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

Άρθρο 337

Προβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

1. Όποιος με ασελγείς χειρονομίες ή προτάσεις που αφορούν ασελγείς πράξεις, προσβάλλει βάνουσα την αξιοπρέπει άλλου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.
2. Με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι νεότερος από 12 ετών.

Άρθρο 338

Κατάχρηση σε ασέλγεια

1. Όποιος καταχράται την παραφροσύνη γυναίκας ή την από οποιαδήποτε αιτία προερχόμενη ανικανότητά της να αντισταθεί για να έλθει σε εξώγαμη συνουσία μαζί της, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
2. Όποιος καταχράται τις παραπάνω καταστάσεις και ενεργεί άλλη ασελγή πράξη σε γυναίκα ή άντρα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

Άρθρο 339

Απολάνηση παιδιών

1. Όποιος ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο νεότερο από 15 ετών ή το παραπλανά με αποτέλεσμα να ενεργήσει ή να υποστεί τέτοια πράξη τιμωρείται ως εξής:
  - α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δέκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών
  - β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δέκα, όχι όμως και τα δεκατρία έτη, με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και
  - γ) αν συμπλήρωσε τα δεκατρία έτη, με φυλάκιση.
2. Αν στην περίπτωση του στοιχείου γ' της προηγούμενης παραγράφου ο υπαίτιος όταν τέλεσε την πράξη δεν είχε συμπληρώσει τα 17 έτη, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλλει μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.
1. Αν μεταξύ του υπαιτίου και του παθόντος τελέστηκε γάμος, δεν ασκείται ποινική δίωξη, και αν τυχόν είχε ασκηθεί δεν συνεχίζεται, αλλά κηρύσσεται απαράδεκτη. Η ποινική δίωξη ασκείται ή συνεχίζεται μετά την ακύρωση του γάμου.

Άρθρο 340

Γενική διάταξη

Αν κάποια από της πράξεις των άρθρ. 336, 338 και 339, είχε ως συνέπεια το θάνατο του παθόντος επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών ή ισόβια κάθειρξη.

Άρθρο 341

Απατηλή επίτευξη συνουσίας

Όποιος επιτύχει να έλθει σε συνουσία με γυναίκα προκαλώντας ή χρησιμοποιώντας πλάνη εξατίας της οποίας η παθούσα θεώρησε ότι η συνουσία πραγματοποιήθηκε σε γάμο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 342

Κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια

1. Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους τιμωρείται ο ανιών εξ' αγχιστείας ή ο θετός γονέας, που ενεργεί ασελγή πράξη με ανήλικο κατιόντα ή με το θετό του τέκνο· ο επίτροπος ή ο επιμελητής ή οι κάθε είδους ανατροφείς με τον ανήλικο που έχουν στην επιμέλειά τους· οι δάσκαλοι ή παιδαγωγοί με τους ανήλικους μαθητές τους ή με εκείνους που παιδαγωγούν· οι κληρικοί με τα ανήλικα πνευματικά τους τέκνα.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρούνται οι υπηρέτες και οι συγκάτοικοι, αν ενεργήσουν ασελγή πράξη με ανήλικο που ανήκει στον ίδιο οικιακό κύκλο, καθώς και κάθε άλλος που ενεργεί ασελγή πράξη με ανήλικο που του έχουν εμπιστευθεί για να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει, έστω και προσωρινά.

Άρθρο 343

Ασέλγεια με κατάχρηση εξουσίας

Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους τιμωρούνται: **α)** ο δημόσιος υπάλληλος που ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο που εξαρτάται υπηρεσιακά από αυτόν, εκμεταλλευόμενος αυτή τη σχέση· **β)** οι διορισμένοι ή οπωσδήποτε εργαζόμενοι σε φυλακές ή άλλα κρατητήρια, σε σχολές, παιδαγωγικά ιδρύματα, νοσοκομεία, κλινικές ή κάθε είδους θεραπευτήρια και αναρρωτήρια ή σε άλλα ιδρύματα, προορισμένα να περιθάλπουν πρόσωπα που έχουν ανάγκη από βοήθεια, αν ενεργήσουν ασελγή πράξη με πρόσωπο που έχει εισαχθεί σ' αυτά τα ιδρύματα.

Άρθρο 344

Έγκληση

Στις περιπτώσεις των άρθρων 337, 338, 339, 342 και 343 για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση. Στις περιπτώσεις του άρθρου 336 η ποινική δίωξη ασκείται αυτεπαγγέλτως. Ο εισαγγελέας όμως μπορεί κατ' εξαίρεση με αιτιολογημένη διάταξη του ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να απέχει οριστικά από την άσκηση της ποινικής δίωξης, ή, αν έχει ασκήσει την ποινική δίωξη, να εισαγάγει την υπόθεση στο αρμόδιο συμβούλιο πλημμελειοδικών· αυτό μπορεί να παύσει οριστικά την ποινική δίωξη εκτιμώντας τη δήλωση του θύματος ή των κατά το άρθρο 118 προσώπων ότι η δημοσιότητα από την ποινική δίωξη θα έχει ως συνέπεια το σοβαρό ψυχικό τραυματισμό του θύματος.

Άρθρο 345

Αιμομιξία

1. Η συνουσία μεταξύ συγγενών εξ αίματος ανιούσας και κατιούσας γραμμής τιμωρείται ως προς τους ανιόντες με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, ως προς του

- κατιόντες με φυλάκιση μέχρι δύο ετών μεταξύ αμφιθαλών ή ετεροθαλών αδελφών η συνουσία τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
2. Συγγενείς κατιούσας γραμμής μπορούν να απαλλαγούν από κάθε ποινή, αν κατά το χρόνο της πράξης δεν είχαν συμπληρώσει το 17^ο έτος της ηλικίας τους.

Άρθρο 346

Ασέλγεια μεταξύ συγγενών

1. Η επιχείρηση άλλης ασελγούς πράξης που γίνεται μεταξύ των συγγενών που αναφέρονται στο άρθρο 345 τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.
2. Η παρ.2 του άρθρου 345 έχει εφαρμογή και σ' αυτήν εδώ την περίπτωση.

Άρθρο 347

Ασέλγεια παρά φύση

1. Η παρά φύση ασέλγεια μεταξύ αρρένων που τελέστηκε: **α)** με κατάχρηση μιας σχέσης εξάρτησης που στηρίζεται σε οποιαδήποτε υπηρεσίας **β)** από ενήλικο με αποπλάνηση προσώπου νεότερου από 17 ετών ή από κερδοσκοπία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος ασκεί την ασέλγεια της παρ.1 κατ' επάγγελμα.

Άρθρο 348

Διευκόλυνση ακολασίας άλλων

1. Όποιος κατ' επάγγελμα διευκολύνει με οποιοδήποτε τρόπο την ασέλγεια μεταξύ άλλων τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.
2. Με φυλάκιση μέχρι 3 ετών και με χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος διευκολύνει την ασέλγεια μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας απατηλά μέσα και αν ακόμη δεν ενεργεί κατ' επάγγελμα.

Άρθρο 349

Μαστροπεία

1. Όποιος για να εξυπηρετήσει ακολασία άλλων προάγει στην πορνεία ή εξωθεί στη διαφθορά ανήλικα πρόσωπα η υποθάλπει ή διευκολύνει τη πορνεία ή τη διαφθορά των ανηλικών τιμωρείται με φυλάκιση εννέα μηνών μέχρι τριών ετών και με χρηματική ποινή, αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί για άλλη βαρύτερη αξιόποινη πράξη.
2. Η ποινή επιτείνεται σε φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και σε χρηματική ποινή, αν το έγκλημα τελέστηκε: **α)** εναντίον προσώπου νεότερου από δεκαέξι ετών **β)** με απατηλά μέσα **γ)** από τον ανιόντα συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή από

- θετό γονέα, σύζυγο, επίτροπο ή από άλλον στον οποίο έχουν εμπιστευθεί τον ανήλικο για ανατροφή, διδασκαλία, επίβλεψη ή φύλαξη, έστω και προσωρινή.
3. Όποιος κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία προάγει στην πορνεία γυναίκες τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δεκαοκτώ μηνών και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 350

Εκμετάλλευση πόρνης

Άνδρας που συντηρείται ολικά ή εν μέρει από γυναίκα που ασκεί κατ' επάγγελμα την πορνεία και από την εκμετάλλευση των σχετικών ανήθικων κερδών της τιμωρείται με φυλάκιση έξι μηνών μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 351

Σωματεμπορία

1. Όποιος για να εξυπηρετήσει την ακολασία άλλων: **α)** προσλαμβάνει ή παρασύρει, έστω και με τη συναίνεσή της, ανήλικη γυναίκα με σκοπό την πορνεία· **β)** με τη βία, με απατηλά μέσα, με απειλές, με επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας ή με κάθε άλλο εξαναγκαστικό μέσο προσλαμβάνει ή παρασύρει ανήλικη γυναίκα με σκοπό την πορνεία· **γ)** με τα προαναφερόμενα μέσα κατακρατεί παρά τη θέλησή της σε οίκο ανοχής μια γυναίκα ή την εξαναγκάζει να παραδοθεί σε πορνεία τιμωρείται με φυλάκιση ενός έτους μέχρι τριών ετών κι με χρηματική ποινή αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης.
2. Το πιο πάνω όριο φυλάκισης επιτείνεται έως πέντε έτη, αν το έγκλημα διέπραξε ένα από τα πρόσωπα του άρθρου 349 παρ.2 στοιχ. γ'.
3. Οι ποινές αυτές επιβάλλονται και αν ακόμη οι κατ' ιδίαν πράξεις που απαρτίζουν τα συστατικά στοιχεία των παραπάνω εγκλημάτων εκτελέστηκαν σε διάφορες επικράτειες.

Άρθρο 352

Μέτρα ασφαλείας

Στις περιπτώσεις των άρθρων 347 παρ.2, 348, 349, 350 και 351 εφαρμόζονται και οι σχετικές με τον οίκο εργασίας και τους περιορισμούς διαμονής διατάξεις των άρθρων 72, 73 και 74.

Άρθρο 353

Πρόκληση σκανδάλου με ακόλαστες πράξεις

1. Όποιος δημόσια επιχειρεί ακόλαστη πράξη και προκαλεί μ' αυτήν σκάνδαλο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2. Όποιος εν γνώσει προσβάλλει βάνουσα την αιδώ άλλου με ακόλαστη πράξη που επιχειρείται ενώπιόν του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή με χρηματική ποινή. Για την ποινική δίωξη αυτής της πράξης απαιτείται έγκληση.

ΕΙΚΟΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΓΑΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Άρθρο 354

Διατάραξη της οικογενειακής τάξης

Όποιος με οποιονδήποτε τρόπο νοθεύει ή συγκαλύπτει την οικογενειακή τάξη κάποιου και ιδίως όποιος υποβάλλει τέκνο τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 355

Απάτη σχετικά με γάμο

Όποιος με απατηλά μέσα παραπειθει κάποιον να τελέσει γάμο άκυρο ή ακυρώσιμο, αν ο γάμος γι' αυτό τον λόγο κηρύχθηκε αμετάκλητα άκυρος τιμωρείται με φυλάκιση. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 356

Διγαμία

1. Ο σύζυγος που τέλεσε νέο γάμο πριν αμετακλήτως διαλυθεί ή ακυρωθεί ο προηγούμενος γάμος του, καθώς επίσης και εκείνος που συνάπτει μαζί του νέο γάμο εν γνώσει ότι υπάρχει γάμος που δεν λύθηκε ή δεν ακυρώθηκε, τιμωρείται με φυλάκιση.
2. Η παραγραφή της πράξης αρχίζει αφ' ότου ο ένας από τους δύο γάμους λύθηκε ή κηρύχθηκε άκυρος.

Άρθρο 357

Μοιχεία

(Καταργήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 1272/1982).

Άρθρο 358

Παραβίαση της υποχρέωσης για διατροφή

Όποιος κακόβουλα παραβιάζει την υποχρέωση διατροφής που του την έχει επιβάλει ο νομος και έχει αναγνωρίσει, έστω και προσωρινά, το δικαστήριο, με τρόπο τέτοιο ώστε ο δικαιούχος να υποστεί στερήσεις ή να αναγκαστεί να δεχτεί βοήθεια άλλων, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.

Άρθρο 359

Εγκατάλειψη εγκύου

Όποιος εγκαταλείπει σε απορία ή με άλλο τρόπο αβοήθητη μια γυναίκα που έμεινε απ' αυτόν έγκυο κι που λόγω της εγκυμοσύνης ή του τοκετού δε μπορεί να φροντίσει τον εαυτό της τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 360

Παραμέληση της εποπτείας ανηλίκου

1. Όποιος, ενώ έχει υποχρέωση εποπτείας ανηλίκου νεότερου από δεκαεπτά ετών, παραλείπει να τον παρεμποδίσει από την τέλεση αξιόποινης πράξης ή από το να επιδίδεται στην πορνεία, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους, αν δεν συντρέχει περίπτωση να τιμωρηθεί αυστηρότερα με άλλη διάταξη.
2. Όποιος από αμέλεια γίνεται υπαίτιος της παράλειψης της προηγούμενης παραγρ. τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριων μηνών.
3. Η ποινή της παρ.1 επιτείνεται σε φυλάκιση μέχρι δύο ετών και της παρ.2 σε φυλάκιση μέχρι έξι μηνών, αν υπαίτιοι της παράλειψης έγιναν γονείς, επίτροποι ή κηδεμόνες υπό την υπεύθυνη επιμέλεια των οποίων έχει τεθεί ο ανήλικος σύμφωνα με το άρθρο 122 αυτού του Κώδικα.
4. Αν η πράξη που τέλεσε ο ανήλικος είναι πταίσμα, το δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει από κάθε ποινή τον υπαίτιο της παράλειψης των παρ.1-3.

ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

Άρθρο 361

Εξύβριση

1. Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις της δυσφήμισης (άρθρα 362 και 363), προσβάλλει την τιμή άλλου με λόγο ή με έργο ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή. Η χρηματική ποινή μπορεί να επιβληθεί και μαζί με την ποινή της φυλάκισης.

2. Όταν η προσβολή της τιμής δεν είναι ιδιαίτερα βαριά αν ληφθούν υπόψη οι περιστάσεις και το πρόσωπο του ατόμου που προσβλήθηκε, ο υπαίτιος τιμωρείται με κράτηση ή με πρόστιμο.
3. Η διάταξη της παρ.3 του άρθρου 308 έχει και σ' αυτή την περίπτωση εφαρμογή.

Άρθρο 361^A

Απρόκλητη έμπρακτη εξύβριση

1. Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών τιμωρείται η έμπρακτη εξύβριση (άρθρο 361 παρ.1), αν έγινε χωρίς πρόκληση από τον παθόντα.
2. Αν στην πράξη της προηγούμενης παραγράφου συμμετείχαν δύο ή περισσότεροι, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

Άρθρο 362

Δυσφήμιση

Όποιος με οποιονδήποτε τρόπο ενώπιον τρίτου ισχυρίζεται ή διαδίδει για κάποιον άλλον γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψή του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών ή με χρηματική ποινή. Η χρηματική ποινή μπορεί να επιβληθεί και μαζί με την ποινή φυλάκισης.

Άρθρο 363

Συκοφαντική δυσφήμιση

Αν στην περίπτωση του άρθρου 362, το γεγονός είναι ψευδές και ο υπαίτιος γνώριζε ότι αυτό είναι ψευδές τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών μαζί με τη φυλάκιση μπορεί να επιβληθεί και χρηματική ποινή. Μπορεί επίσης να επιβληθεί και στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων κατά το άρθρο 63.

Άρθρο 364

Δυσφήμιση ανώνυμης εταιρείας

1. Όποιος ισχυρίζεται με οποιοδήποτε τρόπο ενώπιον τρίτου ή διαδίδει για ανώνυμη εταιρεία ορισμένο γεγονός που είναι σχετικό με τις επιχειρήσεις, την οικονομική κατάσταση ή γενικά τις εργασίες της ή με τα πρόσωπα που τη διοικούν ή την διευθύνουν και που μπορεί να βλάψει την εμπιστοσύνη του κοινού στην εταιρεία και γενικά στις επιχειρήσεις της, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.
2. Δεν τιμωρείται ο κατηγορούμενος αν αποδείξει την αλήθεια του γεγονότος που ισχυρίστηκε ή διέδωσε.
3. Αν ο κατηγορούμενος γνώριζε ότι το γεγονός που ισχυρίστηκε ή διέδωσε είναι ψευδές τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 365

Προσβολή της μνήμης νεκρού

Όποιος προσβάλλει τη μνήμη νεκρού με βάνανυση ή κακόβουλη εξύβριση ή με συκοφαντική δυσφήμιση (άρθρ. 363) τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

Άρθρο 366

Γενικές διατάξεις

1. Αν το γεγονός του άρθ. 362 είναι αληθινό, η πράξη μένει ατιμώρητη. Η απόδειξη όμως της αλήθειας του γεγονότος απαγορεύεται όταν αυτό αφορά αποκλειστικά σχέσεις του οικογενειακού ή του ιδιωτικού βίου που δεν θίγουν το δημόσιο συμφέρον και ο ισχυρισμός ή η διάδοση έγιναν κακόβουλα.
2. Αν στις περιπτώσεις των άρθρων 362, 363, 364 και 365 το γεγονός που ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος είναι πράξη αξιόποινη για την οποία ασκήθηκε δικαστική δίωξη αναστέλλεται η δίκη για τη δυσφήμιση έως το τέλος της ποινικής δίωξης· θεωρείται αποδεδειγμένο ότι το γεγονός που αφορά τη δυσφήμιση είναι αληθινό αν η απόφαση είναι καταδικαστική και ψευδές αν η απόφαση είναι αθωωτική και στηρίζεται στο ότι δεν αποδείχθηκε ότι το πρόσωπο που είχε δυσφημιστεί τέλεσε την αξιόποινη πράξη.
3. Η απόδειξη της αλήθειας του γεγονότος που αφορά τη δυσφήμιση δεν αποκλείει την τιμωρία για εξύβριση αν από το τρόπο που εκδηλώθηκε ή από τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η δυσφήμιση προκύπτει σκοπός εξύβρισης.

Άρθρο 367

1. Δεν αποτελούν άδικη πράξη: **α)** οι δυσμενείς κρίσεις για επιστημονικές, καλλιτεχνικές ή επαγγελματικές εργασίες· **β)** οι δυσμενείς εκφράσεις που περιέχονται σε έγγραφο δημόσιας αρχής για αντικείμενα που ανάγονται στο κύκλο της υπηρεσίας της, καθώς και **γ)** οι εκδηλώσεις που γίνονται για την εκτέλεση νόμιμων καθηκόντων, την άσκηση νόμιμης εξουσίας ή για τη διαφύλαξη (προστασία) δικαιώματος ή απ' άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον ή **δ)** σε ανάλογες περιπτώσεις.
2. Η προηγούμενη διάταξη δεν εφαρμόζεται: **α)** όταν οι παραπάνω κρίσεις και εκδηλώσεις περιέχουν τα συστατικά στοιχεία της πράξης του άρθρου 363 καθώς και **β)** όταν από τον τρόπο της εκδήλωσης ή από της περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη, προκύπτει σκοπός εξύβρισης.

Άρθρο 368

Έγκληση

1. Στις περιπτώσεις των άρθρων 361, 362, 363, 364 και 365 η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

2. Στην περίπτωση του άρθ.365 δικαίωμα να υποβάλλουν έγκληση έχουν ο σύζυγος που έζησε και τα παιδιά του νεκρού, και αν αυτοί δεν υπάρχουν, οι γονείς και οι αδελφοί του. Στην περίπτωση του άρθ. 364, δικαίωμα να υποβάλει έγκληση έχει το διοικητικό συμβούλιο και όποιος άλλος έχει ουσιώδες έννομο συμφέρον.
3. Αν ο παθών είναι δημόσιος υπάλληλος και η πράξη συνέβη κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του ή για λόγους σχετικούς με την εκτέλεσή της έχουν επίσης δικαίωμα να υποβάλουν έγκληση η προϊσταμένη του αρχή και ο αρμόδιος υπουργός.

Άρθρο 369

Δημοσίευση της απόφασης

1. Η παρ.3 του άρθρου 229 έχει εφαρμογή και στις περιπτώσεις των άρθρων 361, 362, 363, 364 και 365 υπέρ εκείνου που υπέβαλε την έγκληση ή προθεσμία για τη δημοσίευση της απόφασης αρχίζει από την επίδοσή της σ' αυτόν. Αν η πράξη τελέστηκε με δημοσίευμα στον τύπο, η δημοσίευση πρέπει να γίνει με την καταχώρηση σε εφημερίδα τουλάχιστον του σκεπτικού και του διατακτικού της απόφασης.
2. Ο εκδότης της εφημερίδας ή του περιοδικού όπου καταχωρίστηκε το δημοσίευμα που προκάλεσε την καταδίκη, οφείλει να καταχωρήσει στο έντυπό του ολόκληρη την απόφαση μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου του επιδόθηκε στην ίδια θέση και με τα ίδια στοιχεία, όπως καταχωρίστηκε και το υβριστικό δημοσίευμα· αλλιώς υποβάλλεται σε φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή σε χρηματική ποινή.

ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ

Άρθρο 370

Παραβίαση του απορρήτου των επιστολών

1. Όποιος αθέμιτα και με σκοπό να λάβει γνώση του περιεχομένου τους ανοίγει κλειστή επιστολή ή άλλο κλειστό έγγραφο ή παραβιάζει τον κλειστό χώρο στον οποίο είναι φυλαγμένα ή με οποιονδήποτε τρόπο εισχωρεί σε ξένα απόρρητα διαβάζοντας ή αντιγράφοντας ή αποτυπώνοντας με άλλο τρόπο επιστολή ή άλλο έγγραφο τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.
2. Η ποινική δίωξη γίνεται μόνο με έγκληση.

Άρθρο 370Α

Παραβίαση του απορρήτου των τηλεφωνημάτων και της προφορικής συνομιλίας

1. Όποιος αθέμιτα παγιδεύει ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο παρεμβαίνει σε τηλεφωνική σύνδεση ή συσκευή με σκοπό ν' πληροφορηθεί ή να μαγνητοφωνήσει το περιεχόμενο τηλεφωνικής συνδιάλεξης μεταξύ τρίτων τιμωρείται με φυλάκιση. Η χρησιμοποίηση από το δράστη των πληροφοριών ή μαγνητοταινιών που αποκτήθηκε με αυτόν τον τρόπο θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση.
2. Όποιος αθέμιτα παρακολουθεί με ειδικά τεχνητά μέσα ή μαγνητοφωνεί προφορική συνομιλία μεταξύ τρίτων που δεν διεξάγεται δημόσια ή μαγνητοσκοπεί μη δημόσιες πράξεις τρίτων, τιμωρείται με φυλάκιση. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος μαγνητοφωνεί ιδιωτική συνομιλία μεταξύ αυτού και τρίτου χωρίς τη συναίνεση του τελευταίου. Το δεύτερο εδάφιο της παραγρ. 1 αυτού του άρθρου εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.
3. Με φυλάκιση τιμωρείται όποιος κάνει χρήση των πληροφοριών ή των μαγνητοταινιών ή των μαγνητοσκοπήσεων που αποκτήθηκαν με τους τρόπους που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 αυτού του άρθρου.
4. Η πράξη της παραγρ.3 δεν είναι άδικη αν η χρήση έγινε ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου, ανακριτικής ή άλλης δημόσιας αρχής για τη διαφύλαξη δικαιολογημένου συμφέροντος που δε μπορούσε να διαφυλαχθεί διαφορετικά και ιδίως σε ποινικό δικαστήριο για την υπεράσπιση του κατηγορουμένου και γενικά αν η χρήση έγινε για την εκπλήρωση καθήκοντος του κατηγορουμένου ή για τη διαφύλαξη έννομου ή άλλου δικαιολογημένου ουσιώδους δημοσίου συμφέροντος.
5. Η ποινική δίωξη της πράξης της παραγράφου 3 γίνεται μόνο με έκγληση.
6. Αν ο δράστης των πράξεων των παραγράφων 1, 2 και 3 αυτού του άρθρου είναι ιδιωτικός αστυνομικός ή τελεί τις πράξεις αυτές κατ' επάγγελμα ή απέβλεπε στην είσπραξη αμοιβής επιβάλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή.
7. Όποιος διαθέτει στο εμπόριο ή μ' άλλο τρόπο προσφέρει για εγκατάσταση τεχνικά μέσα ειδικά μόνο για την τέλεση των πράξεων των παραγράφων 1 και 2 αυτού του άρθρου ή δημόσια διαφημίζει ή προσφέρει τις υπηρεσίες του για την τέλεσή τους, τιμωρείται με φυλάκιση και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 370B

1. Όποιος αθέμιτα αντιγράφει, αποτυπώνει, χρησιμοποιεί, αποκαλύπτει σε τρίτον ή οπωσδήποτε παραβιάζει στοιχεία ή προγράμματα υπολογιστών τ' οποία συνιστούν κρατικά, επιστημονικά ή επαγγελματικά απόρρητα ή απόρρητα επιχείρησης του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών. Ως απόρρητα θεωρούνται κι εκείνα που ο νόμιμος κάτοχός τους από δικαιολογημένο ενδιαφέρον τα μεταχειρίζεται ως απόρρητα, ιδίως όταν έχει λάβει μέτρα για να παρεμποδίζεται ως απόρρητα, ιδίως όταν έχει λάβει μέτρα για να παρεμποδίζονται τρίτοι να λάβουν γνώση τους.
2. Αν ο δράστης είναι στην υπηρεσία του κατόχου των στοιχείων, καθώς και αν το απόρρητο είναι ιδιαίτερα μεγάλης οικονομικής σημασίας, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

3. Αν πρόκειται για στρατιωτικό ή διαπλαστικό απόρρητο ή για απόρρητο που αναφέρεται στην ασφάλεια του κράτους, η κατά την παράγρ. 1 πράξη τιμωρείται κατά τα άρθρα 146 και 147.
4. Οι πράξεις που προβλέπονται στις παραγρ.1 και 2 διώκονται ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 370Γ

1. Όποιος χωρίς δικαίωμα αντιγράφει ή χρησιμοποιεί προγράμματα υπολογιστών, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μήνες και με χρηματική ποινή εκατό χιλιάδων έως δύο εκατομμυρίων δραχμών.
2. Όποιος αποκτά πρόσβαση σε στοιχεία που έχουν εισαχθεί σε υπολογιστή ή σε περιφερειακή μνήμη υπολογιστή ή μεταδίδονται με συστήματα τηλεπικοινωνιών, εφόσο οι πράξεις αυτές έγιναν χωρίς δικαίωμα ιδίως με παραβίαση απαγορεύσεων ή μέτρων ασφαλείας που είχε λάβει ο νόμιμος κάτοχός τους, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρεις μήνες ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον δέκα χιλιάδων δραχμών. Αν η πράξη αναφέρεται στις διεθνείς σχέσεις ή την ασφάλεια του κράτους, τιμωρείται κατά το άρθρο 148.
3. Αν ο δράστης είναι στην υπηρεσία του νόμιμου κατόχου των στοιχείων, η πράξη της προηγούμενης παραγρ. τιμωρείται μόνο αν απαγορεύεται ρητά από εσωτερικό κανονισμό ή από έγγραφη απόφαση του κατόχου ή αρμοδίου υπαλλήλου του.
4. Οι πράξεις των παραγράφων 1 έως 3 διώκονται ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 370Δ

(Καταργήθηκε με το άρθρο 33 παρ.9 εδ. β' του ν. 2172/93).

Άρθρο 371

Παραβίαση επαγγελματικής εχεμύθειας

1. Κληρικοί, δικηγόροι και κάθε είδους νομικοί παραστάτες, συμβολαιογράφοι, γιατροί, μαίες, νοσοκόμοι, φαρμακοποιοί και άλλοι στους οποίους κάποιος εμπιστεύονται συνήθως λόγω του επαγγέλματός τους ή της ιδιότητάς τους, ιδιωτικά απόρρητα, καθώς και οι βοηθοί των προσώπων αυτών, τιμωρούνται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση μέχρι ενός έτους αν φανερώσουν ιδιωτικά απόρρητα που τους τα εμπιστεύτηκαν ή που τα έμαθαν λόγω του επαγγέλματός τους ή της ιδιότητάς τους.
2. Όμοια τιμωρείται όποιος, μετά το θάνατο ενός από τα πρόσωπα της παρ.1 και απ' αυτή την αιτία γίνεται κάτοχος εγγράφων ή σημειώσεων του νεκρού σχετικών με την άσκηση του επαγγέλματός του, ή της ιδιότητάς του και από αυτά φανερώνει ιδιωτικά απόρρητα.
3. Η ποινική δίωξη γίνεται μόνο με έγκληση.
4. Η πράξη δεν είναι άδικη και μένει ατιμώρητη αν ο υπαίτιος απέβλεπε στην εκ πλήρωση καθήκοντός του ή στη διαφύλαξη έννομου ή για άλλο λόγο

δικαιολογημένου ουσιώδους συμφέροντος δημοσίου ή του ίδιου ή κάποιου άλλου, το οποίο δεν μπορούσε να διαφυλαχθεί διαφορετικά.

ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Άρθρο 372

Κλοπή

1. Όποιος αφαιρεί ξένο (ολικά ή εν μέρει) κινητό πράγμα από την κατοχή άλλου με σκοπό να το ιδιοποιηθεί παράνομα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών και αν το αντικείμενο της κλοπής είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.
2. Κινητό πράγμα θεωρείται κατά τον Κώδικα και η ενέργεια του ηλεκτρισμού, του ατμού και κάθε άλλη ενέργεια.
3. Η διάταξη του άρθρου 72 σχετικά με την παραπομπή του υπαιτίου σε κατάσταση εργασίας εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 373

Ως υπαίτιος κλοπής τιμωρείται κι όποιος νεκροσυλήσει με τυμβωρυχία σκοπεύοντας να αποκτήσει παράνομα ο ίδιος ή τρίτος περιουσιακή ωφέλεια.

Άρθρο 374

Διακεκριμένες περιπτώσεις κλοπής

Η κλοπή τιμωρείται, με κάθειρξη μέχρι 10 ετών: **α)** αν από τόπο προορισμένον για θρησκευτική λατρεία αφαιρέθηκε πράγμα αφιερωμένο σ' αυτή **β)** αν αφαιρέθηκε πράγμα επιστημονικής, καλλιτεχνικής, αρχαιολογικής ή ιστορικής σημασίας που βρισκόταν σε συλλογή εκτεθειμένη σε κοινή θέα ή σε δημόσιο οίκημα ή σε άλλο δημόσιο τόπο· **γ)** αν αφαιρέθηκε πράγμα που μεταφερόταν με οποιοδήποτε δημόσιο συγκοινωνιακό μέσο ή ήταν τοποθετημένο σε χώρο προορισμένο για εναπόθεση πραγμάτων προς μεταφορά ή παραλαβή ή μεταφερόταν από ταξιδιώτη· **δ)** αν η κλοπή τελέστηκε από δύο ή περισσότερους που είχαν ενωθεί για να διαπράττουν κλοπές ή ληστείες· **ε)** αν η πράξη τελέστηκε από πρόσωπο που διαπράττει κλοπές ή ληστείες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια. (οι περιπτώσεις αυτές στ' και ζ' καταργήθηκαν με το άρθρο 1 παρ. 8 του ν. 2408/96).

Άρθρο 374^Α

1. Όποιος αφαιρεί από την κατοχή άλλου ξένου μηχανοκίνητο μεταφορικό μέσο με αποκλειστικό σκοπό να το χρησιμοποιήσει για πολύ μικρό χρονικό διάστημα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2. Η ποινική δίωξη γίνεται μόνο ύστερα από έγκληση.
3. Η διάταξη του άρθρου 379 εφαρμόζεται και για το έγκλημα της παρ.1 αυτού του άρθρου, μαζί όμως με την απόδοση του πράγματος απαιτείται και η ολοκληρωτική ικανοποίηση του ζημιωμένου.

Άρθρο 375

Υπεξαίρεση

1. Όποιος ιδιοποιείται παρανόμως ξένο (ολικά ή εν μέρει) κινητό πράγμα που περιήλθε στην κατοχή του με οποιοδήποτε τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δυο ετών και αν το αντικείμενο της υπεξαίρεσης είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
2. Αν η πράξη ενέχει κατάχρηση ιδιαίτερης εμπιστοσύνης, ιδίως όταν πρόκειται για αντικείμενο που το έχουν εμπιστευθεί στον υπαίτιο λόγω ανάγκης ή λόγω της ιδιότητάς του ως επιτρόπου ή κηδεμόνα του παθόντος ή ως μεσεγγυούχου ή διαχειριστή ξένης περιουσίας, ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.
3. Με το ξένο πράγμα εξομοιώνεται και: **α)** το τίμημα που έλαβε ο υπαίτιος για κινητό πράγμα που του το είχαν εμπιστευθεί για να το πουλήσει καθώς και **β)** το κινητό πράγμα που απέκτησε ο υπαίτιος με χρήματα ή με άλλο πράγμα που του το είχαν εμπιστευθεί για να αγοράσει ή να ανταλλάξει αντίστοιχα το πράγμα που απέκτησε.

Άρθρο 376

Παρασιώπηση ανεύρεσης

Όποιος βρίσκει χαμένο πράγμα κι δεν αναγγέλει την ανεύρεση μέσα σε δεκατέσσερες ημέρες στις αρχές ή στο κοινό ή στο δικαιούχο τιμωρείται με χρηματική ποινή. Αν το αντικείμενο είναι ασήμαντης αξίας, το δικαστήριο μπορεί να κρίνει την πράξη ατιμώρητη.

Άρθρο 377

Κλοπές και υπεξαίρεσεις ευτελούς αξίας

1. Αν η κλοπή ή η υπεξαίρεση έχει αντικείμενο πράγμα ευτελούς αξίας, τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών. Αν όμως η πράξη τελέστηκε από ανάγκη για άμεση χρήση ή ανάλωση του αντικειμένου της κλοπής ή υπεξαίρεσης, το δικαστήριο μπορεί να κρίνει την πράξη ατιμώρητη.
2. Στις περιπτώσεις αυτού του άρθρου η ποινική δίωξη γίνεται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 378

Υφαιρέσεις

Κλοπή ή υπεξαίρεση που έγινε: **α)** μεταξύ συγγενών και αγχιστέων σε ευθεία γραμμή, θετών γονέων και θετών τέκνων, συζύγων και μνηστευμένων, αδελφών καθώς και των συζύγων και των μνηστήρων τους· **β)** από σύζυγο στην περιουσία που άφησε ο σύζυγός του· **γ)** εναντίον επιτρόπου ή επιμελητή του υπαίτιου, καθώς επίσης και σε βάρος προσώπου με το οποίο ο υπαίτιος ή συμμετοχος διατελεί σε σχέση εξάρτησης ή ζει στο ίδιο σπίτι, διώκεται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 379

Απόδοση του ιδιοποιημένου πράγματος

Το αξιόποινο της κλοπής και της υπεξαίρεσης εξαλείφεται αν ο υπαίτιος, με δική του θέληση και πριν ακόμη εξετασθεί με οποιονδήποτε τρόπο για την πράξη του από τις αρχές, απέδωσε χωρίς παράνομη βλάβη κάποιου τρίτου το πράγμα ή ικανοποίησε εντελώς τον ζημιωμένο. Η μερική μόνο απόδοση ή ικανοποίηση εξαλείφει το αξιόποινο κατά το αντίστοιχο μόνο μέρος.

Άρθρο 380

Ληστεία

1. Όποιος με σωματική βία εναντίον προσώπου ή με απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής αφαιρεί από άλλον ξένο (ολικό ή εν μέρει) κινητό πράγμα ή τον εξαναγκάζει να του το παραδώσει για να το ιδιοποιηθεί παρανόμως, τιμωρείται με κάθειρξη.
2. Αν από την πράξη προήλθε θάνατος κάποιου πρόσωπου ή βαριά σωματική βλάβη (άρ.310) ή αν η πράξη εκτελέστηκε με ιδιαίτερη σκληρότητα εναντίον προσώπου, επιβάλλεται θάνατος ή ισόβια κάθειρξη.
3. Οι ίδιες ποινές (παρ.1,2) επιβάλλονται σ' εκείνον που καταλήφθηκε επ' αυτοφώρω να κλέβει και μεταχειρίζεται σωματική βία εναντίον προσώπου ή απειλές ενωμένες με επικείμενον κίνδυνο σώματος ή ζωής για να διατηρήσει το κλοπιμαίο.

Άρθρο 381

Φθορά ξένης ιδιοκτησίας

1. Όποιος με πρόθεση καταστρέφει ή βλάπτει ξένο (ολικά ή εν μέρει) πράγμα ή με άλλον τρόπο καθιστά ανέφικτη τη χρήση του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
2. Αν η φθορά έχει αντικείμενο πράγμα ευτελούς αξίας ή η ζημία που προξενήθηκε από τη φθορά είναι ελαφρά, ο υπαίτιος τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

Άρθρο 382

Διακεκριμένες περιπτώσεις φθοράς

1. Με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών τιμωρείται η φθορά ξένης ιδιοκτησίας της πρώτης παραγράφου του άρθρου 381, αν έγινε χωρίς πρόκληση από τον παθόντα.
2. Με την ποινή της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται ο δράστης, αν το αντικείμενο της πράξης που προβλέπεται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 381: **α)** είναι πράγμα που χρησιμεύει για κοινό όφελος **β)** είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας **γ)** η φθορά έγινε με φωτιά ή με κάποιο από τα μέσα που προβλέπει το άρθρο 270.
3. Αν στην πράξη της πρώτης παραγρ. συμμετείχαν δύο ή περισσότεροι ή συντρέχει και μία από τις περιπτώσεις της δεύτερης παραγράφου, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
4. Όποιος προκαλεί κατά τους όρους του προηγούμενου άρθρου φθορά ή βλάβη αρχαιολογικού ή καλλιτεχνικού ή ιστορικού μνημείου ή αντικειμένου τοποθετημένου σε δημόσιο χώρο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 383

Γενικές διατάξεις

Στις περιπτώσεις των άρθρων 381 και 382 παρ.2 στοιχ. β' η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση του παθόντος.

Άρθρο 384

Στις περιπτώσεις των άρθρων 381 παρ.2 και 382 παρ.2 στοιχ. β' το αξιόποιο εξαλείφεται αν ο υπαίτιος με δική του θέληση και πριν ακόμη εξεταστεί με οποιονδήποτε τρόπο για την πράξη του από τις αρχές, χωρίς παράνομη βλάβη τρίτου αποκατέστησε πλήρως το φθαρμένο πράγμα ή ικανοποίησε εντελώς το ζημιωμένο. Η μερική αποκατάσταση ή ικανοποίηση εξαλείφουν τον αξιόποιο χαρακτήρα κατά το αντίστοιχο μόνο μέρος.

Άρθρο 384^A

Καταστολή φθορών που προκαλούν το κοινό αίσθημα

Όποιος δημόσια ή μέσα σε καταστήματα ή σε κέντρα ή σε άλλους τόπους διασκέδασης προσιτούς στο κοινό όπου προσφέρονται κάθε είδους εδέσματα ή ποτά, προκαλεί ή διεγείρει με οποιονδήποτε τρόπο το κοινό αίσθημα, καταστρέφοντας ή βλάπτοντας ή με άλλο τρόπο καθιστώντας ανέφικτη τη χρήση κινητών πραγμάτων (ξένων ή όχι) έστω και με τη συναίνεση ή την ανοχή του κυρίου ή κατόχου τους ή των υπευθύνων του καταστήματος ή του κέντρου, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Άρθρο 385

Εκβίαση

1. Όποιος εκτός από τις περιπτώσεις του άρ. 380, με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος, εξαναγκάζει κάποιον με βία ή με απειλή σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή από την οποία επέρχεται ζημια στην περιουσία του εξαναγκαζομένου ή άλλου τιμωρείται: **α)** σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 380, παράγρ. 1 και 2, αν η πράξη τελέστηκε με σωματική βία εναντίον ζωής; **β)** αν ο υπαίτιος μεταχειρίστηκε βία ή απειλή βλάβης της επιχείρησης του επαγγέλματος, του λειτουργήματός του, ή άλλης δραστηριότητας που ασκεί ο εξαναγκαζόμενος ή άλλος ή προσφέρθηκε να παρέχει ή παρέχει προστασία για την αποτροπή πρόκλησης τέτοιας βλάβης από τρίτον τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και δεν επιτρέπεται μετατροπή ή αναστολή της ποινής. Αν τις παραπάνω πράξεις τέλεσε πρόσωπο που διαπράττει τέτοιες πράξεις κατά συνήθεια ή κατ' επάγγελμα ή αν από τις περιστάσεις αποδεικνύεται ότι ο υπαίτιος είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών **γ)** σε κάθε άλλη περίπτωση τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.
2. Οι διατάξεις του άρθρου 72 για το κατάστημα εργασίας εφαρμόζονται και εδώ.

Άρθρο 386

Απάτη

1. Όποιος με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος βλάπτει ξένη περιουσία πείθοντας κάποιον σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή με την εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων σαν αληθινών ή την αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών γεγονότων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και αν η ζημιά που προξενήθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.
2. Οι διατάξεις του άρθρου 72 για το κατάστημα εργασίας εφαρμόζονται και εδώ.
3. Επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών: **α)** αν ο υπαίτιος διαπράττει απάτες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια και **β)** αν οι περιστάσεις υπό τις οποίες έγινε η πράξη μαρτυρούν ότι ο υπαίτιος είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος.

Άρθρο 386^A

Απάτη με υπολογιστή

Όποιος, με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλο παράνομο περιουσιακό όφελος, βλάπτει ξένη περιουσία, επηρεάζοντας τα στοιχεία υπολογιστή είτε με μη ορθή διαμόρφωση του προγράμματος είτε με επέμβαση κατά την εφαρμογή του είτε με

χρησιμοποίηση μη ορθών ή ελλιπών στοιχείων είτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, τιμωρείται με τις ποινές του προηγούμενου άρθρου. Περιουσιακή βλάβη υφίσταται και αν τα πρόσωπα που την υπέστησαν είναι άδηλα. Για την εκτίμηση του ύψους της ζημιάς είναι αδιάφορο αν παθόντες είναι ένα ή περισσότερα πρόσωπα.

Άρθρο 387

Απάτη ευτελούς αξίας

Αν η ζημία που προξενήθηκε από την απάτη είναι ευτελούς αξίας, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 377.

Άρθρο 388

Απάτη σχετική με τις ασφάλειες

1. Όποιος με το σκοπό να εισπράξει ο ίδιος ή κάποιος άλλος το ποσό για το οποίο έχει ασφαλιστεί ένα αντικείμενο κινητό ή ακίνητο, επιφέρει την πραγμάτωση του κινδύνου για τον οποίο έχει γίνει η ασφάλεια τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.
2. Στην ίδια ποινή υπόκειται όποιος για τον παραπάνω σκοπό προξενεί στον εαυτό του σωματική βλάβη ή επιτείνει τις συνέπειες σωματικής βλάβης που επήλθε από ατύχημα.

Άρθρο 389

Απατηλή πρόκληση βλάβης

1. Όποιος με πρόθεση βλάπτει παράνομα ξένη περιουσία πείθοντας κάποιο με την εν γνώσει του παράσταση ψευδών γεγονότων σαν αληθινών ή με αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση των αληθινών σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών ή με χρηματική ποινή.
2. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 390

Απιστία

Όποιος με γνώση ζημιώνει την περιουσία του άλλου, της οποίας βάσει του νόμου ή δικαιοπραξίας έχει την επιμέλεια ή διαχείριση (ολική ή μερική ή μόνο για ορισμένη πράξη), τιμωρείται με φυλάκιση.

(Τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 §2 του ν. 2172/1993)

Άρθρο 391

Δόλια αποφυγή πληρωμής εισητηρίου

Καταργήθηκε με την παρ.12 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2207/1994.

Άρθρο 392

Δόλια αποφυγή παροχών

1. Όποιος με την πρόθεση να μην καταβάλει αντίτιμο παίρνει για άμεση κατανάλωση τρόφιμα ή ποτά ή δέχεται την παροχή καταλύματος ή υπηρεσιών, των οποίων το αντίτιμο είναι άμεσα πληρωτέο κατά τις συνήθειες των συναλλαγών, τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση μέχρι τριών μηνών.
2. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 393

Γενικές διατάξεις

Οι διατάξεις του άρθρου 378 στοιχεία α' και γ' εφαρμόζονται αναλόγως και για τις πράξεις των άρθρων 386 και 387· οι διατάξεις του άρθρου 379 και για τις πράξεις των άρθρων 386, 387, 389, 390, 391 και 392.

Άρθρο 394

Αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος

1. Όποιος με πρόθεση αποκρύπτει, αγοράζει, λαμβάνει ως ενέχυρο ή με άλλον τρόπο δέχεται στην κατοχή του πράγμα που προήλθε από αξιόποινη πράξη ή μεταβιβάζει σε άλλον την κατοχή τέτοιου πράγματος ή συνεργεί σε μεταβίβαση ή με οποιονδήποτε τρόπο ασφαλίζει την κατοχή του σε άλλον, τιμωρείται με φυλάκιση, ανεξάρτητα αν είναι τιμωρητέος ή όχι ο υπαίτιος του εγκλήματος από τον οποίο προέρχεται το πράγμα.
2. Αν το αντικείμενο της πράξης της προηγούμενης παραγράφου είναι ευτελούς αξίας, ο δράστης τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών και η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.
3. Με τα πράγματα που προέρχονται από αξιόποινη πράξη εξομοιώνεται και το τίμημά τους, καθώς επίσης και τα αντικείμενα που αποκτήθηκαν μέσω αυτών.
4. Αν ο υπαίτιος επιχειρεί τέτοιες πράξεις κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή ενήργησε από ιδιοτέλεια ή αν πρόκειται για πράγμα ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Το άρθρο 72 για την παραπομπή σε κατάσταση εργασίας εφαρμόζεται και στην προκειμένη περίπτωση.

Άρθρο 394^A

Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα

1. Με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών τιμωρείται όποιος από κερδοσκοπία ή με το σκοπό να συγκαλύψει την αληθή προέλευση ή να παράσχει συνδρομή σε πρόσωπο που ενέχεται στα κατωτέρω εγκλήματα, προκειμένου αυτό να αποφύγει την δίωξη, την εκτέλεση επιβληθείσας ποινής ή μέτρου ασφαλείας ή δημεύσεως, αγοράζει, αποκρύπτει, λαμβάνει ως εμπράγματα ασφάλεια, δέχεται στην κατοχή του, καθίσταται οπωσδήποτε δικαιούχος, μετατρέπει ή μεταβιβάζει οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο, που προέρχεται από έγκλημα αρπαγής (άρθ.322) ληστείας (άρθρο 380) εκβίασης σε βαθμό κακουργήματος (άρθ.385 παρ.1^α) κλοπής κατά το άρθρο 374, περιπτώσεις α'-στ', παραγωγής, εμπορίας ή διακίνησης ναρκωτικών, κατασκευής, εμπορίας ή διακίνησης όπλων, εκρηκτικών ή εμπρηστικών υλών ή μέσων χημικού ή βιολογικού πολέμου, ή από έγκλημα που αφορά αφαίρεση και μεταμόσχευση ανθρώπινων ιστών και οργάνων ή από συμμετοχή σε τέτοια εγκλήματα, ή μεσολαεί στη διενέργεια τέτοιων πράξεων. Αν ο δράστης ενεργεί τέτοιες πράξεις κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή αν το περιουσιακό στοιχείο είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας επιβάλεται κάθειρξη. Επίσης επιβάλεται υποχρεωτικά δήμευση των παραπάνω περιουσιακών στοιχείων, ως και των πάσης φύσεως αντικειμένων χρημάτων ή αξιών που χρησίμευσαν ή προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν για τη τέλεση του εγκλήματος πλην εκείνων των οποίων διατάσσεται η επιστροφή στον ιδιοκτήμονα.
2. Οι ποινές της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλονται ανεξάρτητα από το αν είναι τιμωρητέος ή όχι ο υπαίτιος του εγκλήματος, από το οποίο προέρχεται το περιουσιακό στοιχείο, ή αν το έγκλημα αυτό τελέστηκε στην αλλοδαπή.
3. Ως περιουσιακά στοιχεία κατά την έννοια της πρώτης παραγρ. νοούνται κινητά και ακίνητα πράγματα, δικαιώματα και έγγραφα που αποτελούν τίτλο ιδιοκτησίας ή ενσωματώνουν ή αποδεικνύουν περιουσιακά δικαιώματα, το τίμημά τους και τα αντικείμενα που αποκτήθηκαν μέσω αυτών.

Άρθρο 395

Στις περιπτώσεις των παρ.1 και 2 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 379.

Άρθρο 396

Παρακώλυση συναγωνισμού

Όποιος σε δημόσιους πλειστηριασμούς εμποδίζει με βία ή με απειλές τον ελεύθερο συναγωνισμό ή απομακρύνει με δώρα ή υποσχέσεις αυτόν που προσφέρει ή έχει την πρόθεση να προσφέρει τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 397

Καταδολίευση δανειστών

1. Ο οφειλέτης που με πρόθεση ματαιώνει ολικά ή εν μέρει την ικανοποίηση του δανειστή του, βλάπτοντας, καταστρέφοντας ή καθιστώντας χωρίς αξία,

- αποκρύπτοντας ή απαλλοτριώνοντας χωρίς ισότιμο και αξιόχρεο αντάλλαγμα οποιοδήποτε περιουσιακό του στοιχείο κατασκευάζοντας ψεύτικα χρέη ή ψεύτικες δικαιπραξίες, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών ή με χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν υπόκειται σε βαρύτερη ποινή σύμφωνα με άλλη διάταξη.
2. Όμοια τιμωρείται όποιος επιχειρεί κάποια απ' αυτές τις πράξεις υπέρ του οφειλέτη.
  3. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 398

Χρεοκοπία

Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους τιμωρείται ο υπαίτιος δόλιας χρεοκοπίας, κατά τους όρους του εμπορικού νόμου και με φυλάκιση το πολύ δύο ετών ο υπαίτιος απλής χρεοκοπίας.

Άρθρο 399

Παρακώλυση της άσκησης δικαιώματος

1. Όποιος με πρόθεση αφαιρεί ή καταστρέφει ολικά ή μερικά πράγματα που έχει στην ιδιοκτησία του κι έτσι καθιστά ανέφικτη γι' το δικαιούχο την άσκηση δικαιώματος επικαρπίας, χρήσης οίκησης εμπράγματης ασφάλειας ή παρακράτησης στο πράγμα αυτό τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών ή με χρηματική ποινή.
2. Όμοια τιμωρείται όποιος επιχειρεί κάποια απ' τις πράξεις αυτές υπέρ του ιδιοκτήτη
3. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 400

Παράνομη αλιεία

1. Όποιος ψαρεύει σε ύδατα όπου άλλους έχει το δικαίωμα αλιείας, χωρίς την άδειά του τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.
2. Αν ο υπαίτιος ασκεί παράνομη αλιεία κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.
3. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 401

Αλιεία σε χωρικά ύδατα

Αλλοδαπός που ψαρεύει χωρίς δικαίωμα στην αιγιαλίτιδα ζώνη του ελληνικού κράτους τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών.

Άρθρο 402

Γενική διάταξη

Στις περιπτώσεις των άρθρων 397, 399 και 400 εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 379.

Άρθρο 403

Παραπλάνηση ανηλίκων σε χρέη

1. Όποιος από ιδιοτέλεια και με εκμετάλλευση της κουφότητας ή της απειρίας κάποιου ανηλίκου δέχεται για τον εαυτό του ή για τρίτον εκ μέρους του ανηλίκου και με ζημία του την υπόσχεση ή εξασφάλιση της πληρωμής χρηματικού ποσού ή τη χορήγηση άλλης παροχής που έχει χρηματική αξία τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος απαλλοτριώνει περαιτέρω ή δίνει ως ενέχυρο κάποια απαίτηση που απέκτησε από τον ανήλικο η οποία είναι του είδους που αναφέρεται στη παρ.1 ή επιδιώκει την εκπλήρωση των περιουσιακών ωφελημάτων που πηγάζουν απ' αυτήν.
3. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 404

Τοκογλυφία

1. Όποιος σε δικαιοπραξία για την παροχή οποιασδήποτε πίστωσης, ανανέωσή της ή παράταση της προθεσμίας πληρωμής εκμεταλλεύεται την ανάγκη, την πνευματική αδυναμία, την κουφότητα την απειρία ή την ψυχική έξαψη εκείνου που παίρνει την πίστωση, συνομολογώντας ή παίρνοντας για τον εαυτό του ή για τρίτον περιουσιακά ωφελήματα, που ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις είναι προφανώς δυσανάλογα προς την παροχή του υπαιτίου, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και με χρηματική ποινή.
2. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και: **α)** όποιος ανεξάρτητα απ'τους πιο πάνω όρους, κατά την παροχή ή την παράταση της προθεσμίας πληρωμής, κατά την ανανέωση ή την προεξόφληση δανείου, συνομολογεί ή παίρνει για τον εαυτό του ή για τρίτο περιουσιακά ωφελήματα που υπερβαίνουν το κατά το νόμο θεμιτό ποσοστό του τόκου· **β)** όποιος απαλλοτριώνει παραπέρα ή δίνει ως ενέχυρο κάποια απαίτηση που απέκτησε και που είναι του είδους που αναφέρεται στην παρ.1 ή στην παρ.2 στοιχ. α' ή επιδιώκει την εκπλήρωση τοκογλυφικών ωφελημάτων που πηγάζουν από αυτήν την απαίτηση.
3. Αν ο υπαίτιος επιχειρεί κατ'επάγγελμα ή κατά συνήθεια τοκογλυφικές πράξεις του είδους των παρ.1 και 2 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή.
4. Αν οι πράξεις των πιο πάνω παραγράφων τελούνται από νομικά πρόσωπα ποινική ευθύνη υπέχουν οι διοικητές και οι διευθυντές τους.

5. Η ποινική δίωξη των πράξεων των παρ.1, 2 ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.
6. Τ' αξιόποινο των ανωτέρω πράξεων εξαλείφεται αν ο δράστης με δική του θέληση και πριν ακόμη εξετασθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την αρμόδια αρχή για την πράξη του εξουδετερώσει την παράνομη κατάσταση και αποδώσει στον οφειλέτη, ό,τι πήρε πάνω από το νόμιμο μέτρο μαζί με τους νόμιμους τόκους από την ημέρα που το πήρε.

Άρθρο 405

Αισχροκέρδεια

1. Όποιος σχετικά με άλλες δικαιπραξίες εκτός από αυτές, που αναφέρονται στο άρθρο 404 παρ.1 και υπό τις ίδιες περιστάσεις, συνομολογεί ή παίρνει για τον εαυτό του ή για τρίτον περιουσιακά ωφελήματα που υπερβαίνουν την αξία της δικής του παροχής τόσο ώστε ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις να βρίσκονται σε προφανή δυσαναλογία προς αυτήν τιμωρείται, αν το πράττει κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή.
2. Η παρ.6 του άρθρου 404 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 406

Παραπλάνηση σε χρηματιστηριακές πράξεις

Όποιος από πλεονεξία εκμεταλλεύεται την απειρία ή την πνευματική αδυναμία κάποιου άλλου παραπλανώντας τον σε χρηματιστηριακές κερδοσκοπικές πράξεις οι οποίες δεν ανήκουν στον κύκλο των εργασιών εκείνου που παραπλανάται και είναι προφανώς δυσανάλογες προς την περιουσία του και μπορούν εξαιτίας αυτού του γεγονότος ν' επιφέρουν ή να επιταχύνουν την οικονομική καταστροφή του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΠΑΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΗΤΕΙΑ

Άρθρο 407

Επαιτεία

Όποιος επαιτεί από φυγοποινία ή από φιλοχρηματία ή κατά συνήθεια τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών μηνών.

Άρθρο 408

Αλητεία

Καταργήθηκε με την παρ.12 περ. β' του άρθρου 1 του ν. 2207/1994.

Άρθρο 409

Παραμέληση αποτροπής από επαιτεία ή αλητεία

Τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή με χρηματική ποινή: **α)** όποιος εξωθεί σε επαιτεία ή παραλείπει να εμποδίσει από την επαιτεία ή την αλητεία πρόσωπα που έχει την επιμέλειά του ή που βρίσκονται σε σχέση εξάρτησης από αυτόν **β)** όποιος παραδίδει ή προμηθεύει σε άλλους πρόσωπα ηλικίας κάτω των 17 ετών ή που έχουν υπερβεί αυτήν την ηλικία, είναι όμως σωματικά ή διανοητικά ανάπηρα, για να προκαλούν με τη νεαρή τους ηλικία ή με τη τυχόν σωματική ή διανοητική ασθένεια ή αναπηρία τους τον οίκτο ή την περιέργεια του κοινού για χρηματικό όφελος δικό του ή άλλου.

Άρθρο 410

Γενική διάταξη

Η διάταξη του άρθρου 72 για παραπομπή σε κατάσταση εργασίας εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις των άρθρων 407-409.

ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΤΑΙΣΜΑΤΑ

I. Γενικές διατάξεις

Άρθρο 411

Ευθύνη για πταίσματα άλλων

Οι εργοστασιάρχες ή άλλοι διευθυντές ή αρχιεργάτες βιομηχανίας ή βιοτεχνίας, οι εργαλήπτες και οι έμποροι είναι υπεύθυνοι για τα πταίσματα που διαπράττουν οι υφιστάμενοι ή αντιπρόσωποί τους, τα οποία ανάγονται σε πράξεις διαταγμένες ή απαγορευμένες σχετικές με την άσκηση των έργων τους αν τα γνωρίζουν κι μπορούν να τα εμποδίσουν ή αν είναι δυνατόν να τους αποδοθεί αμέλεια σχετική με την επίβλεψη που οφείλουν να ασκούν.

Άρθρο 412

Υπότροποι ή καθ' έξιν δράστες πταισμάτων

1. Όποιος, αν και τιμωρήθηκε επανειλημένα τουλάχιστον όμως δύο φορές μέσα σε μία διετία, με ποινή κράτησης για το ίδιο ή συγγενές πταίσμα διαπράξει νέο

- τέτοιο πταίσμα τιμωρείται με ποινή κράτησης επαυξημένη έως το διπλάσιο εκείνης που προβλέπεται στο νόμο για το πταίσμα που τελέστηκε.
2. Το ίδιο ισχύει ανεξάρτητα από το χρόνο τιμωρίας αν από το συνδυασμό του νέου πταίσματος με τα προηγούμενα αποδεικνύεται ότι ο υπαίτιος διαπράτει πταίσματα καθ' ἑξίν ή κατ' ἐπάγγελμα.

II. Τα ειδικότερα πταίσματα

Άρθρο 413

Αποδοχή διακρίσεων και αμοιβών από ξένη δύναμη

Ημεδαπός που δέχεται από ξένη δύναμη μισθό, σύνταξη, τίτλο, παράσημο ή άλλο διακριτικό σημείο χωρίς ρητή άδεια της κυβέρνησης τιμωρείται με κράτηση μέχρι τριών μηνών ή με πρόστιμο ή και με τις δύο αυτές ποινές.

Άρθρο 414

Παράνομη άσκηση επαγγέλματος

1. Όποιος χωρίς την άδεια της αρχής ασκεί επάγγελμα που για την άσκησή του ο νόμος απαιτεί τέτοια άδεια, τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση.
2. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται: **α)** όταν η άδεια που απαιτεί ο νόμος αποκλειστικά σε φορολογικούς σκοπούς και **β)** στις περιπτώσεις που ρυθμίζονται ιδιαίτερα από το νόμο.

Άρθρο 415

Αυθαίρετη μεταβολή ονόματος

Όποιος χωρίς άδεια της αρχής μεταβάλλει το επώνυμό του ή δίνει στον εαυτό του ξένο επώνυμο τιμωρείται με κράτηση.

Άρθρο 416

Πρόκληση ανησυχίας

Όποιος με πρόθεση προκαλεί ανησυχία σε άλλο ή κινητοποιεί την αρχή ή την ένοπλη δύναμη ζητώντας ψευδώς βοήθεια ή χρησιμοποιώντας ατόπως σήματα κινδύνου ή με ψευδείς δεισιδαιμονικές ανακοινώσεις ή φήμες τιμωρείται με κράτηση ή με πρόστιμο αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 417

Διατάραξη ησυχίας

Όποιος διαταράσσει δημόσια τις ασχολίες, τις τέρψεις ή την νυχτερινή ησυχία των κατοίκων με υπερβολικούς κρότους που παράγονται κατά την άσκηση κάποιου επαγγέλματος ή που προκαλούνται με άλλον τρόπο ή με θορύβους, διαπληκτισμούς ή με οποιεσδήποτε άλλες πράξεις τιμωρείται με κράτηση ή πρόστιμο.

Άρθρο 418

Υπέρβαση νυκτερινής ώρας

Αν τα εστιατόρια ή τα άλλα δημόσια κέντρα αναψυχής και διασκέδασης δεν σταματήσουν τη λειτουργία τους τις νυκτερινές ώρες που έχει καθορίσει η αστυνομία επιβάλλεται πρόστιμο ή κράτηση: **α)** στον διευθυντή του καταστήματος που ανέχεται την παραμονή ξένων πέρα από αυτή την ώρα και **β)** στους θαμώνες που παραμένουν στο κατάστημα μετά την προτροπή του διευθυντή του καταστήματος ή κάποιου αστυνομικού να απομακρυνθούν.

Άρθρο 419

Παραβάσεις σχετικές με τα δημόσια θεάματα

Με πρόστιμο ή με κράτηση τιμωρείται όποιος διοργανώνει δημόσια θεάματα, θεατρικές ή άλλες δημόσιες παραστάσεις χωρίς άδεια της αστυνομικής αρχής, καθώς και όποιος παραβαίνει σχετικά με τέτοια θεάματα ή παραστάσεις τις διατάξεις που έχουν εκδοθεί από τις αρχές για το τόπο, το χρόνο ή τον τρόπο της διεξαγωγής τους.

Άρθρο 420

Παραβάσεις διατάξεων για τους δρόμους

Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις που έχει εκδόσει η αρμόδια αρχή και ιδίως τις αστυνομικές διατάξεις που αποσκοπούν στην ασφάλεια, την τάξη, την άνεση, την ησυχία ή την καθαριότητα στους δημόσιους δρόμους ή τις πλατείες ή στα νερά τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι δύο μηνών.

Άρθρο 421

Παράβαση διατάξεων για τους αιγιαλούς

Με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι δύο μηνών τιμωρείται όποιος παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής και ιδίως τις αστυνομικές που έχουν εκδοθεί για να προστατεύσουν τους αιγιαλούς, τις όχθες θαλασσών, λιμνών ή ποταμών και τις φυτείες ή άλλες εγκαταστάσεις που υπάρχουν επάνω σ' αυτές.

Άρθρο 422

Παραμέληση πρόληψης βλάβης από δηλητηρίαση

Όποιος γνωρίζει ότι από τη χρήση κάποιου πράγματος μπορεί να προκύψει κίνδυνος δηλητηρίασης ανθρώπου ή ζώου και παραλείπει να προλάβει τον κίνδυνο με τα μέσα που είναι δυνατά σ' αυτόν τιμωρείται με κράτηση μέχρι δύο μηνών ή με πρόστιμο.

Άρθρο 423

Παράνομη παρασκευή και παροχή δηλητηρίων

Με κράτηση μέχρι 2 μηνών ή με πρόστιμο, αν άλλη διάταξη δεν επιβάλλει βαρύτερη ποινή, τιμωρείται όποιος: **α)** παρασκευάζει, πουλεί ή χορηγεί με άλλον τρόπο δηλητήριο χωρίς την απαιτούμενη άδεια της αρχής· η παρ.2 στοιχ. α' του άρθρου 414 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή· **β)** παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής και ιδίως τις αστυνομικές διατάξεις τις σχετικές με την παρασκευή, πώληση ή άλλη χορήγηση δηλητηρίου ή γίνεται με κάποια απ' αυτές τις ενέργειες υπαίτιος οποιασδήποτε αμέλειας, από την οποία μπορεί να προκύψει βλάβη σε άλλον ή ξένο ζώο.

Άρθρο 424

Παραβάσεις σχετικές με τη φύλαξη και τη μεταφορά

Με τις ποινές του άρ.423, αν άλλη διάταξη δεν επιβάλει βαρύτερη ποινή, τιμωρείται όποιος: **α)** κατέχει με οποιονδήποτε τρόπο δηλητήριο και δεν το φυλάει με επιμέλεια ώστε να αποφευχθεί κάθε αλλαγή του ή βλαβερή χρήση του· **β)** παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής και ιδίως τις αστυνομικές διατάξεις, τις σχετικές με τη φύλαξη ή τη μεταφορά δηλητηρίου.

Άρθρο 425

Επικίνδυνη για την υγεία συνάφεια

Αν κάποιος που πάσχει από μεταδοτική ασθένεια έρχεται με άλλον σε τέτοια προσωπική συνάφεια από την οποία να μπορεί αμέσως να μεταδοθεί η ασθένεια, τιμωρείται με κράτηση μέχρι πέντε μηνών η με πρόστιμο.

Άρθρο 426

Παράβαση διατάξεων για τους νεκρούς

Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις που εκδίδει η αρμόδια αρχή για την προστασία της δημόσιας υγείας και οι οποίες αφορούν την έκθεση νεκρών σε κοινή θέα ή το χρόνο τον τόπο ή τον τρόπο του ενταφιασμού τους τιμωρείται με κράτηση μέχρι δύο μηνών ή με πρόστιμο.

Άρθρο 427

Παράβαση διατάξεων για την καθαριότητα

Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής και ιδίως της αστυνομικής που αφορούν τη καθαριότητα η οποία πρέπει να τηρείται: **α)** στα νερά που χρησιμοποιούν ή όχι οι άνθρωποι **β)** στα τρόφιμα που είναι εκτεθειμένα ή προορισμένα για πώληση **γ)** στα καταστήματα ή στους χώρους παρασκευής ή πώλησης τροφίμων **δ)** στην άσκηση οποιασδήποτε τέχνης, εμπορίου, βιομηχανίας ή άλλης εργασίας και **ε)** γενικά σε κάθε σχέση, πράξη ή παράλειψη, από την οποία μπορεί να επηρεαστεί η δημόσια καθαριότητα, τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι 2 μηνών, αν άλλη διάταξη δεν τιμωρεί την πράξη βαρύτερα.

Άρθρο 428

Ρύπανση

Όποιος ρίχνει σε ανθρώπους ή σε ξένα σπίτια ή άλλα κτίρια ή σε ξένους περιφραγμένους χώρους ακαθαρσίες ή άλλα αντικείμενα που μπορούν να προκαλέσουν ενόχληση σε άλλον, τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση.

Άρθρο 429

Παράβαση διατάξεων για τα τρόφιμα

1. Με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι τριών μηνών τιμωρείται όποιος παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής, και ιδίως της αστυνομικής, που αφορούν: **α)** την υποβολή των τροφίμων στην εποπτεία ή στην εξέταση της αρχής **β)** την υποχρέωση των εμπόρων να προμηθευτούν ή να αποθηκεύσουν τρόφιμα **γ)** τον τόπο ή το χρόνο, το θεμιτό τίμημα ή άλλες λεπτομέρειες της πώλησής τους και γενικά τα σχετικά με το εμπόριο ή τη διάθεση τροφίμων.
2. Η διάταξη της παρ.1 δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που η παράβαση προβλέπεται από ειδική διάταξη.

Άρθρο 430

Παράβαση διατάξεων για την πρόληψη πλημμύρων

Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις που εκδίδει η αρμόδια αρχή, και ιδίως η αστυνομική για την αποφυγή των ζημιών που προκαλούνται από τα νερά τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι δύο μηνών.

Άρθρο 431

Διατάραξη κυκλοφορίας

Όποιος παρεμποδίζει χωρίς δικαίωμα την κυκλοφορία σε τόπους κοινής χρήσης στη στεριά ή στα ύδατα ή με οποιονδήποτε τρόπο διαταράσσει ή θέτει σε κίνδυνο την ασφάλειά της τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι δύο μηνών, αν άλλη διάταξη δεν τιμωρεί βαρύτερα την πράξη αυτή.

Άρθρο 432

Παράνομη παρασκευή και παροχή εκρηκτικών υλών

Με κράτηση μέχρι τριών μηνών ή με πρόστιμο, αν άλλη διάταξη δεν επιβάλλει βαρύτερη ποινή, τιμωρείται όποιος: **α)** χωρίς την απαιτούμενη άδεια της αρχής παρασκευάζει, πουλεί ή παρέχει με άλλο τρόπο πυρίτιδα ή άλλη εκρηκτική ύλη ή εύφλεκτο πυροτέχνημα ή καυστική ύλη η παρ.2 στοιχ. α' του άρ. 414 εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση· **β)** παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής και ιδίως τις αστυνομικές διατάξεις, τις σχετικές με την παρασκευή, πώληση ή χορήγηση, τη φύλαξη, τη μεταφορά ή τη χρήση κάποιου παρόμοιου αντικειμένου· **γ)** γίνεται σε κάποια απ' αυτές τις ενέργειες υπαίτιος οποιασδήποτε αμέλειας από την οποία μπορεί να προκύψει βλάβη σε άνθρωπο ή σε ξένο πράγμα.

Άρθρο 433

Παράβαση διατάξεων για την προφύλαξη από τη φωτιά

Με κράτηση μέχρι τριών μηνών ή με πρόστιμο τιμωρείται, αν άλλη διάταξη δεν επιβάλλει βαρύτερη ποινή όποιος: **α)** κάνει απερίσκεπτη και αμελή χρήση της φωτιάς ή των μέσων φωτισμού, κατά τρόπο που να μπορεί να προκύψει από αυτήν βλάβη σε άνθρωπο ή σε ξένο πράγμα και **β)** παραβαίνει τις διατάξεις που εκδίδει η αρμόδια αρχή και ιδίως η αστυνομική για την αποτροπή του κινδύνου εμπρησμού.

Άρθρο 434

Παράβαση οικοδομικών διατάξεων

Με κράτηση ή με πρόστιμο αν άλλη διάταξη δεν επιβάλλει βαρύτερη ποινή τιμωρείται όποιος: **α)** παραβαίνει τις διατάξεις που εκδίδει η αρμόδια αρχή και ιδίως η αστυνομική, για την ασφάλεια ή την υγιεινή των οικοδόμων ή γενικά για τη ρύθμιση της τάξης κατά την οικοδόμηση ή την αποτροπή των κινδύνων που μπορούν να προκύψουν απ' αυτή· **β)** κατά την οικοδόμηση γίνεται υπαίτιος οποιασδήποτε αμέλειας από την οποία μπορεί να προκύψει βλάβη σε άνθρωπο ή σε ξένο πράγμα· **γ)** γίνεται υπαίτιος μιας από τις πράξεις που αναφέρονται στα στοιχ. α', β' κατά την εκτέλεση κάποιου άλλου ανάλογου έργου ή κατεδάφισης.

Άρθρο 435

Πρόκληση κινδύνου με ζώα

Όποιος: **α)** αφήνει να περιφέρεται ελεύθερο άγριο ζώο ή ζώο που έχει επικίνδυνα ελαττώματα· **β)** παραλείπει να πάρει τα προφυλακτικά μέτρα που απαιτούνται για να αποτραπούν οι βλάβες από τέτοια ζώα ή μέτρα που έχουν διαταχθεί από την αρμόδια αρχή· **γ)** διατηρεί επικίνδυνο άγριο ζώο χωρίς άδεια της αστυνομικής αρχής· **δ)** ερεθίζει σκυλιά εναντίον ανθρώπων, τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση 2 μηνών.

Άρθρο 436

Πρόκληση κινδύνου με όπλα

Με κράτηση ή με πρόστιμο αν άλλη διάταξη δεν επιβάλει βαρύτερη ποινή τιμωρείται όποιος σχετικά με τη κατοχή τη χρήση ή τη παράδοση όπλου σε άλλο: **α)** παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής και ιδίως της αστυνομικής **β)** γίνεται υπαίτιος οποιασδήποτε αμέλειας έτσι ώστε να μπορεί να προκύψει απ' αυτήν βλάβη σε άλλον.

Άρθρο 437

Πρόκληση κινδύνου με λιθοβολισμό

Όποιος ρίχνει εναντίον ανθρώπου ή σε ξένα σπίτια ή άλλα κτίρια ή σε αυλές, κήπους ή περιφραγμένους χώρους ή σε τόπους όπου συνήθως διαμένουν ή συχνάζουν άνθρωποι πέτρες ή άλλα σκληρά αντικείμενα τα οποία μπορούν να προκαλέσουν βλάβη σε ανθρώπους ή σε ξένη ιδιοκτησία, τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση.

Άρθρο 438

Παραλείψεις σχετικές με τη φύλαξη πηγαδιών κ.λ.π.

Με πρόστιμο ή κράτηση μέχρι δύο μηνών τιμωρείται όποιος σε μέρη που συχνάζουν άνθρωποι: **α)** αφήνει ασκέπαστα απερίφρακτα ή με άλλο τρόπο αφύλακτα πηγάδια, υπόγεια, λάκκους, γκρεμούς ή άλλες εκβαθύνσεις, τεχνητές ή φυσικές έτσι ώστε να μπορεί να προκύψει απ' αυτά κίνδυνος για άλλον **β)** τοποθετεί χωρίς αστυνομική άδεια παγίδες, μηχανήματα αυτόματης βολής ή άλλες ανάλογες εγκαταστάσεις, από τα οποία μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άλλον.

Άρθρο 439

Παραμέληση της εποπτείας παραφρόνων

Όποιος παραμελεί το καθήκον της εποπτείας παράφρονα έτσι που να μπορεί να προκύψει από την παραμέληση κίνδυνος για άλλον τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση.

Άρθρο 440

Επικίνδυνη μέθη

1. Όποιος σε κατάσταση υπαίτιας μέθης προξενεί κίνδυνο σε πρόσωπο ή ουσιώδη διατάραξη της δημόσιας τάξης τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση, εκτός αν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη.
2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος, ενώ ασχολείται με εργασίες που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, περιάγει τον εαυτό του σε κατάσταση μέθης, καθώς επίσης και όποιος, ενώ είναι μεθυσμένος, ασχολείται με τέτοιες εργασίες.

Άρθρο 441

Άρνηση γιατρών

Γιατροί και μαίες που χωρίς δικαιολογημένο κώλυμα αρνούνται την εκτέλεση των έργων τους ή που αναφορικά με αυτήν γίνονται υπαίτιοι οποιασδήποτε αμέλειας από την οποία μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άλλον τιμωρούνται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι τριών μηνών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

Άρθρο 442

Παραμέληση αναγγελίας εύρεσης νεκρού

Όποιος δεν ανακοινώνει αμέσως στις αρχές την ανεύρεση νεκρού τιμωρείται με πρόστιμο.

Άρθρο 443

Κρυφή και πρόωρη ταφή

Όποιος: **α)** χωρίς την απαιτούμενη άδεια της αρχής ενταφιάζει ή με οποιονδήποτε τρόπο εξαφανίζει ή ανατέμνει νεκρό, καθώς και όποιος **β)** παραβαίνει τις διατάξεις που εκδίδει η αρμόδια αρχή, για να αποτρέψει την πρόωρη ταφή, την εξαφάνιση ή την ανατομή νεκρού, τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι τριών μηνών.

Άρθρο 444

Παράλειψη της αναγγελίας ξένων κ.λ.π.

Όποιοι παραβαίνουν τις αστυνομικές διατάξεις για την σημείωση ή την αναγγελία στην αρχή των ξένων στους οποίους παρέχουν κατάλυμα ή εκμισθώσουν κατοικία τιμωρούνται με πρόστιμο ή με κράτηση αν η πράξη δεν βαρύνεται από άλλη διάταξη.

Άρθρο 445

Παράβαση διατάξεων για τους ιδιωτικούς υπαλλήλους

Όποιος παραβαίνει τις αστυνομικές διατάξεις που αφορούν ιδιωτικούς υπαλλήλους ή υπηρέτες τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση.

Άρθρο 446

Παράνομη κατασκευή κλειδιών κ.λ.π.

Με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι δύο μηνών τιμωρούνται: **α)** οι κατασκευαστές κλειδιών και οι άλλοι τεχνίτες ή έμποροι που χωρίς άδεια της αστυνομικής αρχής παραδίδουν σε

οποιονδήποτε αντικλειδιά ή άλλα εργαλεία που ανοίγουν κλειδαριές: **β)** οι κατασκευαστές κλειδιών και οι άλλοι τεχνίτες που: **αα)** κατασκευάζουν κλειδιά για πόρτες, θαλάμους ή αποθηκευτικούς χώρους χωρίς άδεια της αστυνομικής αρχής ή χωρίς τη συγκατάθεση του κατόχου κατοικίας άλλου ακινήτου ή κινητού ή του αντιπροσώπου του κατόχου: **ββ)** ανοίγουν κλειδαριές οποιουδήποτε είδους όταν τους το ζητήσει κάποιος, χωρίς να έχουν την εντολή της αρχής ή χωρίς να βεβαιωθούν ότι εκείνος που τους ζητεί να ανοίξουν τα πράγματα είναι ο κάτοχός τους ή ο αντιπροσώπός του.

Άρθρο 447

Παραβάσεις σχετικά με τα μέτρα και τα σταθμά

Με πρόστιμο ή με κράτηση αν άλλη διάταξη δεν τιμωρεί βαρύτερα την πράξη τιμωρούνται: **α)** οι επαγγελματίες που θα βρεθούν να έχουν ζυγαριές μέτρα ή σταθμά που είναι κατάλληλα για την άσκηση του επαγγέλματός τους, δεν έχουν όμως το νόμιμο σήμα για την ακρίβειά τους σύμφωνα με το νόμο ή που είναι πράγματι ανακριβή: **β)** όποιοι παραβαίνουν τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής, και ιδίως της αστυνομικής για τις ζυγαριές για τα μέτρα και τα σταθμά.

Άρθρο 448

Παραβάσεις σχετικές με τις διατιμήσεις

Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις του άρ. 429 και κάθε άλλης ειδικότερης διάταξης του νόμου παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής για τις διατιμήσεις τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση.

Άρθρο 449

Κατασκευή και πώληση ειδών χωρίς σήμα

Όποιος κατασκευάζει ή πουλεί χρυσά ή ασημένια είδη που δεν έχουν το νόμιμο σήμα τιμωρείται με πρόστιμο.

Άρθρο 450

Πρόκληση κινδύνων σχετικών με την κυκλοφορία νομισμάτων

Με πρόστιμο τιμωρείται όποιος: **α)** κατασκευάζει πουλεί ή θέτει με οποιοδήποτε τρόπο σε κυκλοφορία αντικείμενα που μοιάζουν τόσο πολύ με χρυσά ή ασημένια νομίσματα, με χαρτονομίσματα ή με έγγραφα που εξομοιώνονται κατά το άρθρο 214 με χαρτονομίσματα, ώστε να είναι δυνατό να εκληφθούν ως γνήσια: **β)** κατασκευάζει σφραγίδες, ανάγλυφα, πλάκες ή άλλες μήτρες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή κάποιου από τα αντικείμενα του στοιχείου α'.

Άρθρο 451

Παράνομη κατασκευή νομισματοκοπικών εργαλείων

Με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι τριών μηνών τιμωρείται όποιος χωρίς έγγραφη άδεια της αρχής κατασκευάζει, προμηθεύεται ή παραδίδει σε άλλον εκτός από την αρχή ή το νόμιμο δικαιούχο: **α)** σφραγίδες, ανάγλυφα, πλάκες ή άλλες μήτρες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη κατασκευή μεταλλικών ή χάρτινων νομισμάτων ή εγγράφων που εξομοιώνονται κατά το άρθρο 214 με χαρτονομίσματα, επίσημων ενσήμων (άρθρο 218), δημοσίων βεβαιώσεων ή πιστοποιήσεων **β)** αποτυπώματα των μητρών ή υποδείγματα των παραπάνω επίσημων εγγράφων, βεβαιώσεων ή πιστοποιητικών.

Άρθρο 452

Άρνηση αποδοχής νομισμάτων

Όποιος αρνείται να δεχτεί για πληρωμή νομίσματα που έχουν νόμιμη κυκλοφορία στο κράτος τιμωρείται με πρόστιμο.

Άρθρο 453

Παράνομη κατασκευή ιδιωτικών σφραγίδων

Με πρόστιμο τιμωρείται όποιος με παραγγελία άγνωστων ή αναξιόπιστων προσώπων κι χωρίς να εξετάσει λεπτομερέστερα κι να εξασφαλιστεί απ' ενδεχόμενη κατάχρηση κατασκευάζει ή παραδίδει ιδιωτικά σύμβολα ή σφραγίδες ή τύπους συναλλαγματικών που χρησιμοποιούν ορισμένοι εμπορικοί οίκοι.

Άρθρο 454

Παράβαση διατάξεων για τα ενεχυροδανειστήρια

Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις της αρμόδιας αρχής τις σχετικές με τα ενεχυροδανειστήρια τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι τριών μηνών ή και με τις δύο αυτές ποινές.

Άρθρο 455

Απόκρυψη ανθρωποκτονίας

Όποιος διέπραξε ανθρωποκτονία που μένει ατιμώρητη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 22 και 25 και δεν την ανάγγειλε αμέσως στην πλησιέστερη αρχή τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση.

Άρθρο 456

Μείωση εκτάσεων

1. Όποιος με πρόθεση και χωρίς δικαίωμα μειώνει ξένο ακίνητο, δημόσια ή ιδιωτική οδό ή πλατεία ή τα σύνορα που διαχωρίζουν τις ιδιοκτησίες, με σκάψιμο, όργωμα ή με άλλον τρόπο, τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι τριών μηνών.
2. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση, εκτός αν πρόκειται για κοινόχρηστη οδό ή πλατεία.

Άρθρο 457

Παραβίαση στέρησης δικαιώματος

Όποιος στερήθηκε οριστικά ή πρόσκαιρα κάποιο συγκεκριμένο δικαίωμα εξαιτίας καταδίκης του για έγκλημα και παρ' όλα αυτά το ασκεί τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση μέχρι τριών μηνών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 458

Παραβάσεις διοικητικών διατάξεων

Όποιος με πρόθεση παραβαίνει επιτακτική ή απαγορευτική διάταξη διοικητικών νόμων, τιμωρείται με πρόστιμο τουλάχιστον είκοσι χιλιάδων δραχμών, αν η ειδική διάταξη αναφέρεται στο άρθρο αυτό ως προς την ποινική κύρωση της παράβασης.

Αντικαταστάθηκε με την παρ.12 του άρθρου 1 του ν. 2207/1994.

Άρθρο 459

Παράβαση αστυνομικών διατάξεων

Όποιος παραβαίνει αστυνομική διάταξη που αφορά άλλο αντικείμενο ή άλλον σκοπό εκτός από εκείνους που μνημονεύονται ειδικά στο προηγούμενο κεφάλαιο τιμωρείται με πρόστιμο ή με κράτηση.